

EURÓPSKA KOMISIA
EURÓPSKY ÚRAD PRE BOJ PROTI PODVODOM (OLAF)

Riaditeľstvo C – Vedomostné centrum pre boj proti podvodom
Jednotka Stratégia a analýza boja proti korupcii a podvodom

Príručka

o oznamovaní nezrovnalostí v zdieľanom riadení 2025

VYHLÁSENIE O ODMIETNUTÍ ZODPOVEDNOSTI: Tento pracovný dokument vypracoval Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) s pomocou skupiny expertov z členských štátov v rámci skupiny pre oznamovanie a analýzu Poradného výboru na koordináciu prevencie sprenevery (COCOLAF). Zámerom tohto dokumentu je vysvetliť a uľahčiť povinnosť členských štátov oznamovať Komisii nezrovnalosti podľa uplatniteľného práva Európskej únie (EÚ). V dokumente sa objasňujú povinnosti stanovené v právnych predpisoch, ale nemenia sa. Týmto dokumentom nie je dotknutý výklad uvedených povinností Súdnym dvorom Európskej únie.

Obsah

1.	Úvod.....	6
2.	Oznamovacia povinnosť	7
	2.1. Obsah a kontext.....	7
	2.2. Cieľ oznamovacích povinností.....	10
3.	Pojem „nezrovnalosť“.....	11
	3.1. Vymedzenie pojmu „nezrovnalosť“	11
	3.1.1. „Porušenie ustanovenia uplatniteľného práva“	13
	3.1.2. Nezrovnalosti vyplývajúce z „konania alebo opomenutia“	13
	3.1.3. Nezrovnalosti vyplývajúce zo správania „hospodárskeho subjektu“	14
	3.1.4. Nezrovnalosti „majú alebo by mali za následok poškodenie všeobecného rozpočtu Únie tým, že by bol všeobecný rozpočet zaťažený neoprávnenou výdajovou položkou“	16
	3.2. Nezrovnalosti a chyby.....	16
4.	Pojem „podvod“	17
	4.1. Vymedzenie pojmov.....	17
	4.1.1. Podvod.....	17
	4.1.2. Podozrenie z podvodu.....	19
	4.2. Klasifikácia nezrovnalostí v systéme IMS	20
	4.3. Výsledok konania na preukázanie prítomnosti úmyselného správania	23
5.	Skutočnosti, na základe ktorých vzniká oznamovacia povinnosť	25
	5.1. Vymedzenie pojmu „prvý správny alebo súdny nález“.....	25
	5.2. PACA a zisťovanie (Kto zisťuje nezrovnalosti?)	27
	5.3. Prepojenie medzi PACA a vymáhaním finančných prostriedkov.....	28
	5.4. PACA a výpočet presnej sumy nezrovnalosti na účely oznamovania a vymáhania (zaznamenanie dlhu).....	28
	5.5. Postupnosť krokov vykonaných v procese zisťovania, preukazovania a oznamovania nezrovnalostí – diagram.....	29
6.	Výnimky z oznamovacej povinnosti.....	29
	6.1. Strop vymedzujúci notifikačnú povinnosť	29
	6.2. Osobitné výnimky z oznamovacej povinnosti.....	31
7.	Oznámenie a uzavretie nezrovnalosti v IMS	31
	7.1. Prvotné oznámenie.....	31
	7.1.1. Prípady bez prvotnej oznamovacej povinnosti	32

7.1.2. Premlčacia lehota pre oznamovanie.....	33
7.2. Osobitné oznámenia.....	33
7.3. Spojenie viacerých oznámení o nezrovnalosti (spoločné oznámenia)	34
7.4. Následné oznámenia.....	35
7.5. Uzavretie prípadu	36
7.6. Zrušenie prípadu.....	37
8. Finančné aspekty nezrovnalosti	38
8.1. Celková suma výdavkov	38
8.2. Suma nezrovnalosti.....	39
9. Oznamovanie nezrovnalostí v rámci programov európskej územnej spolupráce – Interreg	39
10. Finančné nástroje, zjednodušené vykazovanie nákladov a financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi	40
11. Dôvernosc' vyšetřovani.....	41
12. Mena oznamovaných súm.....	42
13. Dôvernosc' informacií a ochrana osobných údajov	43
14. Zasielanie oznámení o nezrovnalostiach	45
15. Aktéri a štruktúry zapojené do oznamovania prostredníctvom systému IMS	46
Prílohy.....	47
Príloha I. Príklady	48
1. Príklady PACA (prvého správneho alebo súdneho nálezu) a klasifikácie nezrovnalostí.....	48
2. Príklady typov nezrovnalostí, ktoré odrážajú úmyselné správanie naznačujúce podvod.....	51
3. Príklad spôsobu určenia finančných aspektov nezrovnalostí	52
Príloha II. Často kladené otázky	53
Príloha III. Vývojový diagram – od zistenia po uzavretie nezrovnalosti v IMS	71
Príloha IV. Systém včasného odhaľovania rizika a vylúčenia (EDES).....	72

Zoznam skratiek

OA	orgán auditu
AFCOS	koordinálny útvar pre boj proti podvodom
AFIS	informačný systém pre boj proti podvodom
AMIF	Fond pre azyl, migráciu a integráciu
ARES	pokročilý systém pre vedenie záznamov
BAR	pobrexiová adaptačná rezerva
BMVI	Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku
CBC	cezhraničná spolupráca
CCI	znakový kód identifikujúci krajinu alebo geografický región
KF	Kohézny fond
CIRCABC	centrum komunikácie a informačných zdrojov pre verejnú správu, podnikateľov a občanov
NSU	nariadenie o spoločných ustanoveniach
GR	Generálne riaditeľstvo Európskej komisie
GR ECFIN	Generálne riaditeľstvo pre hospodárske a finančné záležitosti
GR EMPL	Generálne riaditeľstvo pre zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie
GR REGIO	Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku
DN	delegované nariadenie Komisie
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
EPZF	Európsky poľnohospodársky záručný fond
EK	Európska komisia
EDA	Európsky dvor audítorov
EDES	systém včasného odhaľovania rizika a vylúčenia
EGF	Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii
ENRAF	Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EP	Európsky parlament
EPPO	Európska prokuratúra
ESF (+)	Európsky sociálny fond plus
EÚ	Európska únia
FSEÚ	Fond solidarity Európskej únie
FR	nariadenie o rozpočtových pravidlách
IMS	systém riadenia nezrovnalostí
INTERREG	cieľ Európska územná spolupráca
IPA	Nástroj predvstupovej pomoci
IR	vykonávacie nariadenie Komisie
ISF	Fond pre vnútornú bezpečnosť
FST	Fond na spravodlivú transformáciu
RO	riadiaci orgán
Ú. v. EÚ	Úradný vestník
OLAF	Európsky úrad pre boj proti podvodom

PA	platobná agentúra
PACA	Premier Acte de Constat Administratif ou judiciaire (prvý správny alebo súdny nález)
správa o ochrane finančných záujmov	výročná správa o ochrane finančných záujmov EÚ a boji proti podvodom
RRF	Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti
SCF	Sociálno-klimatický fond
ZR	zdieľané riadenie

1. Úvod

Tento dokument poskytuje usmernenie k **oznamovaniu nezrovnalostí** členskými štátmi (a niektorými krajinami mimo EÚ vrátane kandidátskych krajín)¹, ktoré plnia rozpočet Európskej únie (EÚ) v rámci **zdieľaného riadenia**. Vychádza z procesu spolupráce v rámci skupiny pre oznamovanie a analýzu Poradného výboru na koordináciu prevencie sprenevery (COCOLAF)² a reviduje sa ním príručka „Podávanie správ o nezrovnalostiach v rámci zdieľaného riadenia“ z roku 2017³ na **programové obdobie 2021 – 2027**. V porovnaní s predchádzajúcou verziou, ktorá sa vzťahovala na programové obdobie 2014 – 2020, sa v tejto revidovanej verzii príručky uznáva celková kontinuita pravidiel pre oznamovanie nezrovnalostí, pričom príručka sa zároveň zameriava aj na otázky, o ktorých odborníci pracujúci v tejto oblasti najčastejšie diskutujú, ako aj na skúsenosti získané v tejto súvislosti v uplynulých rokoch.

Dokument obsahuje farebne odlíšené textové polia pre lepšiu prehľadnosť:

- oranžové textové polia zvyrazňujú obzvlášť dôležité informácie,
- modré textové polia obsahujú vymedzenia pojmov/ustanovenia z príslušných právnych predpisov,
- zelené textové polia poskytujú pokyny, ako zadávať informácie do systému riadenia nezrovnalostí (IMS).

Hypertextové odkazy sú súčasťou tohto dokumentu na účely navigácie.

Podľa platného regulačného rámca EÚ musia členské štáty⁴ oznamovať Komisii prípady nezrovnalostí vrátane podozrení na podvod a preukázaných podvodov v súvislosti s programami, operáciami a projektmi financovanými EÚ. Tieto oznámenia o nezrovnalostiach sa predkladajú prostredníctvom **systému riadenia nezrovnalostí (IMS)**, elektronického systému, ktorý v mene Komisie vyvinul a spravuje Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF).

V tejto príručke sa objasňujú požiadavky na oznamovanie a podmienky, ktoré musia spĺňať všetky členské štáty, s cieľom znížiť rozdiely v procese oznamovania a štandardizovať ho v maximálnej miere, ktorú umožňujú špecifiká právneho systému jednotlivých krajín.

¹ Pozri **časť 9** tejto príručky týkajúcu sa oznamovania nezrovnalostí v rámci programov Európskej územnej spolupráce – Interreg.

² Schválené Poradným výborom na koordináciu prevencie sprenevery (COCOLAF), „skupinou pre oznamovanie a analýzu“ 5. septembra 2025 po zasadnutiach výboru COCOLAF z 10. decembra 2024 a 15. mája 2025. Príspevky predložili experti z týchto členských štátov: Belgicko, Bulharsko, Dánsko, Estónsko, Španielsko, Taliansko, Lotyšsko, Maďarsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Fínsko a Švédsko. Zasadnutia skupiny expertov sa konali 21. marca, 23. mája, 10. júla, 26. septembra 2024 a 13. mája 2025.

³ Na programové obdobie 2014 – 2020 sa bude naďalej uplatňovať príručka z roku 2017; vzťahuje sa aj na predchádzajúce programové obdobia v prípadoch, keď si platné pravidlá vzájomne neodporujú.

⁴ V ďalšom texte sa pod pojmom „členské štáty“ rozumie aj krajiny mimo EÚ vrátane kandidátskych krajín, ktoré sa zúčastňujú na programoch Európskej územnej spolupráce.

Cieľom príručky je zlepšiť oznamovanie nezrovnalostí členskými štátmi zabezpečením konzistentného uplatňovania vymedzení pojmov, podporou rýchleho oznamovania a nadväzných opatrení a zabezpečením kvalitných a porovnateľných údajov. Príručka sa nielen zameriava na potrebu oznamovať presné a úplné údaje, ale aj podporuje proaktívny, štruktúrovaný a cielený prístup k riadeniu rizík podvodov a nezrovnalostí.

Komisia (vrátane úradu OLAF) vydala ďalšie usmerňujúce dokumenty týkajúce sa boja proti podvodom, ktoré sa zaoberajú dôležitými aspektmi a prispievajú k lepšiemu chápaniu nezrovnalostí a podvodov⁵. Väčšinu z nich možno nájsť v online „Centre vedomostí a zdrojov pre boj proti podvodom s finančnými prostriedkami EÚ“⁶ a v knižnici „4. Príručka, usmerňovacie návody“ na stránke CIRCABC.

2. OZNAMOVACIA POVINNOSŤ

2.1. Obsah a kontext

V záujme ochrany finančných záujmov EÚ sa v právnych predpisoch EÚ vyžaduje, aby sa nezrovnalosti v oblasti zdieľaného riadenia oznamovali. Členské štáty musia pravidelne predkladať Komisii správy o nezrovnalostiach (vrátane prípadov podozrenia z podvodu a preukázaného podvodu), ktoré sú predmetom „prvého správneho alebo súdneho nálezu“ (PACA). Takisto musia informovať Komisiu o priebehu všetkých správnych a súdnych konaní v súvislosti s takýmito nezrovnalosťami.

Toto oznamovanie sa vykonáva elektronicky pomocou systému IMS.

Pravidlá týkajúce sa povinnosti členských štátov oznamovať nezrovnalosti prostredníctvom IMS v programovom období 2021 – 2027 sú stanovené v rôznych nariadeniach EÚ pre jednotlivé dotknuté fondy v rámci zdieľaného riadenia, ktorých zoznam sa uvádza ďalej.

Príslušný fond EÚ	Oblasť politiky	Nariadenie (-a)
- Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR), - Európsky sociálny fond plus (ESF+), - Kohézny fond (KF), - Fond na spravodlivú transformáciu (FST),		

⁵ Napríklad: posúdenie rizika podvodov a opatrenia proti podvodom v programovom období 2014 – 2020); anonymizované prípady nezrovnalostí týkajúce sa štrukturálnych opatrení); praktické usmernenia v oblasti konfliktu záujmov a pozmenených dokladov); *Fraud in Public Procurement – A collection of Red Flags and Best Practices* (Podvody vo verejnom obstarávaní – súbor varovných signálov a najlepších postupov).

⁶ https://antifraud-knowledge-centre.ec.europa.eu/index_en?prefLang=sk&etrans=sk.

Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond (ENRAF).	Súdržnosť	článok 69 a príloha XII k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060⁷ (požiadavky na oznamovanie a formát oznamovania)
Cieľ Európska územná spolupráca (Interreg)		
- Fond pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF), - Fond pre vnútornú bezpečnosť (ISF), - Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (BMVI).	Vnútorné záležitosti	článok 69 a príloha XII k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 (požiadavky na oznamovanie a formát oznamovania)
- Európsky poľnohospodársky záručný fond (EPZF), - Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV).	Poľnohospodárstvo	- delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2024/205⁸ (požiadavky na oznamovanie), - vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2024/206⁹ (formát oznamovania)
Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii (EGF),		delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2024/204¹⁰ (požiadavky na oznamovanie),

⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159).

⁸ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2024/205 z 18. decembra 2023, ktorým sa do nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2116 dopĺňajú osobitné ustanovenia o oznamovaní nezrovnalostí týkajúcich sa Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a ktorým sa zrušuje delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1971 (Ú. v. EÚ L, 2024/205, 29.2.2024).

⁹ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2024/206 z 18. decembra 2023, ktorým sa stanovuje frekvencia a formát oznamovania nezrovnalostí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2116 týkajúcich sa Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a ktorým sa zrušuje vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1975 (Ú. v. EÚ L, 2024/206, 29.2.2024).

¹⁰ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2024/204 z 18. decembra 2023, ktorým sa do nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/691 dopĺňajú osobitné ustanovenia o oznamovaní nezrovnalostí týkajúcich sa Európskeho fondu na prispôsobenie sa globalizácii na pomoc pracovníkom, ktorí prišli o zamestnanie (EGF) (Ú. v. EÚ L, 2024/204, 29.2.2024).

		• vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2024/203¹¹ (formát oznamovania)
--	--	--

Oznamovanie nezrovnalostí **prostredníctvom IMS NIE** je stanovené v rámci Fondu solidarity Európskej únie (FSEÚ)¹², pobrexitovej adaptačnej rezervy (BAR)¹³, Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (RRF)¹⁴ alebo Sociálno-klimatického fondu (SCF)¹⁵. V prípade FSEÚ a BAR však musia členské štáty (alebo poverené orgány) poskytnúť Komisii informácie o nezrovnalostiach v záverečných správach o plnení; v prípade RRF a SCF musia byť informácie o závažných nezrovnalostiach¹⁶ zahrnuté v dokumentoch priložených k žiadostiam o platbu, t. j. vo vyhlásení riadiaceho subjektu a v súhrne auditov¹⁷.

V uvedených právnych predpisoch sa uvádzajú **vymedzenia** hlavných pojmov relevantných pre oznamovanie nezrovnalostí. Na spracovanie informácií, ktoré členské štáty oznamujú Komisii, sa v platných pravidlách podrobne uvádzajú aj **údaje**, ktoré sa majú predkladať¹⁸.

Oznamovací a informačný systém zavedený právnymi predpismi EÚ je praktickým prvkom **zásady spolupráce** medzi členskými štátmi a EÚ v **boji proti podvodom a akýmkoľvek iným nezákonným činnostiam, ktoré poškodzujú finančné záujmy EÚ**¹⁹. **Ochrana**

¹¹ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2024/203 z 18. decembra 2023, ktorým sa stanovuje formát oznamovania nezrovnalostí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/691 týkajúceho sa Európskeho fondu na prispôsobenie sa globalizácii na pomoc pracovníkom, ktorí prišli o zamestnanie (EGF) (Ú. v. EÚ L, 2024/203, 29.2.2024).

¹² Nariadenie Rady (ES) č. 1024/2002 z 11. novembra 2002, ktorým sa zriaďuje Fond solidarity Európskej únie (Ú. v. ES L 311, 14.11.2002, s. 3), naposledy zmenené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/461 z 30. marca 2020, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 1024/2002 s cieľom poskytnúť finančnú pomoc členským štátom a krajinám rokujúcim o pristúpení k Únii, ktoré sú vážne postihnuté závažným ohrozením verejného zdravia (Ú. v. EÚ L 99, 31.3.2020, s. 9).

¹³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1755 zo 6. októbra 2021, ktorým sa zriaďuje pobrexitová adaptačná rezerva (Ú. v. EÚ L 357, 8.10.2021, s. 1).

¹⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

¹⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/955 z 10. mája 2023, ktorým sa zriaďuje Sociálno-klimatický fond a mení nariadenie (EÚ) 2021/1060 (Ú. v. EÚ L 130, 16.5.2023, s. 1).

¹⁶ Nariadením o RRF sa zaviedol pojem „závažná nezrovnalosť“, ktorý je vymedzený ako „podvod, korupcia a konflikt záujmov“ (pozri odôvodnenie 53 nariadenia o RRF uvedeného v poznámke pod čiarou 14). Tento pojem sa vyskytuje aj v nariadení o SCF, kde má rovnaký význam (pozri odôvodnenie 41 nariadenia o SCF uvedeného v poznámke pod čiarou 15). Právne predpisy týkajúce sa oznamovania nezrovnalostí v rámci zdieľaného riadenia a súvisiace právne predpisy, ktoré sú v nich citované, však neobsahujú pojem závažných nezrovnalostí. V týchto textoch sa píše o „závažných nedostatkoch“, ktoré majú iný význam, ako sa uvádza vyššie, a ktoré sa nevzťahujú na rámec oznamovania.

¹⁷ Pozri článok 22 ods. 2 písm. c) nariadenia o RRF a článok 21 ods. 2 písm. c) nariadenia o SCF, ako sa uvádza vyššie. Informácie o oznamovaní nezrovnalostí v súvislosti s RRF nájdete aj v odpovedi na otázku 10 v prílohe II „Často kladené otázky“ (FAQ) k tejto príručke.

¹⁸ Pozri časť 7.1 tejto príručky.

¹⁹ Ako sa stanovuje v článku 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii (ZEU) a článku 325 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).

finančných záujmov EÚ členskými štátmi a Komisiou²⁰ sa riadi nariadením Rady (ES, Euratom) č. 2988/95, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá o všeobecných zásadách, administratívnych opatreniach, sankciách a kontrolách potrebných na dosiahnutie tohto cieľa²¹. V tomto kontexte oznamovania nezrovnalostí je takisto relevantná povinnosť členských štátov určiť koordinačný útvar pre boj proti podvodom (AFCOS)²², aby sa uľahčila účinná spolupráca a výmena informácií s úradom OLAF, keďže väčšina útvarov AFCOS je zodpovedná za koordináciu, ako aj za oznamovanie nezrovnalostí.

Oznamovanie by sa malo považovať aj za praktické vyjadrenie práva Komisie prijímať informácie a vykonávať kontroly, ktoré je zakotvené vo viacerých existujúcich nariadeniach. Uplatňuje sa v spojení s úlohou Komisie analyzovať informácie a poskytovať spätné informácie členským štátom.

2.2. Cieľ oznamovacích povinností

Podrobné oznamovanie nezrovnalostí slúži **členským štátom aj Komisii na viaceré účely v rámci ich povinností chrániť finančné záujmy EÚ a bojovať proti podvodom pri plnení rozpočtu EÚ**.

- Oznamovanie nezrovnalostí je **preventívnym opatrením**. Podporuje sa ním proaktívne posudzovanie rizík, ktoré vykonávajú členské štáty a Komisia. Komisia (vrátane úradu OLAF) využíva informácie oznámené členskými štátmi na „**vykonávanie analýz rizík**“ a na základe získaných informácií môže vypracúvať správy a „**vyvíjať systémy slúžiace na efektívnejšiu identifikáciu rizík**“²³. Jedným z kľúčových výstupov analýz Komisie, ktoré sa týkajú nezrovnalostí oznamovaných členskými štátmi, je výročná správa o ochrane finančných záujmov Európskej únie a boji proti podvodom. Touto správou sa plní povinnosť Komisie stanovená v článku 325 ods. 5 **Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ)** každoročne informovať Európsky parlament (EP) a Radu o opatreniach prijatých na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni s cieľom posilniť ochranu finančných záujmov EÚ. Tým je zabezpečená transparentnosť a zodpovednosť voči verejnosti a splnená povinnosť Komisie poskytovať členským štátom spätné informácie po analýze.
- Oznamovanie nezrovnalostí umožňuje členským štátom a Komisii **monitorovať** opatrenia prijaté členskými štátmi z administratívneho a súdneho hľadiska.

²⁰ Právne predpisy EÚ, ktoré Komisii umožňujú plniť si povinnosť ochraňovať finančné záujmy Únie a bojovať proti podvodom, sú úzko spojené s jej povinnosťou plniť rozpočet, **článok 317 ZFEÚ**, a jej úlohou ochrankyne zmlúv podľa **článku 17 ods. 1 ZEÚ**.

²¹ Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1).

²² Pozri článok 12a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaní vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1).

²³ Oddiel 1 bod 1.5 druhý pododsek prílohy XII k **NSU** a článok 4 ods. 1 delegovaných nariadení Komisie (EÚ) 2024/205 a 2024/204.

- Poskytuje ubezpečenie, že systémy riadenia a kontroly členských štátov existujúce na účel pomoci v rámci zdieľaného riadenia riadne fungujú, čím slúži ako **nástroj správneho finančného riadenia**.
- Keď úrad OLAF spracúva a analyzuje informácie poskytnuté na účely predchádzania podvodom, koná v súlade s nariadením (EÚ) č. 883/2013²⁴. Nariadením sa úradu OLAF udeľujú operačné právomoci: i) viesť administratívne vyšetrovania ako úplne nezávislý vyšetrovací útvar a ii) ako útvar Komisie prispievať k **navrhovaniu a vypracúvaniu metód boja proti podvodom**. V rámci výkonu tejto funkcie úrad OLAF pripravuje ďalšie správy o analýzach, ktoré poskytuje príslušným národným orgánom²⁵.
- Analýza výsledkov opatrení členských štátov pomáha Komisii **viac zabezpečiť právne predpisy EÚ týkajúce sa pomoci EÚ proti podvodom**²⁶.

Účelom oznamovania nezrovnalostí prostredníctvom IMS NIE je informovať vyšetrovaciu zložku úradu OLAF o podozreniach z nezrovnalostí vrátane podvodov s cieľom spustiť predbežnú analýzu úradom OLAF, aby sa rozhodlo, či začať vyšetrovanie – keďže na to existujú osobitné kanály inde (ako sa bližšie uvádza v odpovedi na otázku 7 v prílohe II k tejto príručke).

Keď však musí úrad OLAF prijať rozhodnutie o začatí vyšetrovania, oznamovanie nezrovnalostí členskými štátmi zabezpečuje informovanosť úradu o prípadných prebiehajúcich vyšetrovaniach v členskom štáte, ktoré môžu zahŕňať rovnaký hospodársky subjekt alebo operáciu/projekt.

To je v súlade s článkom 8 nariadenia (EÚ) č. 883/2013, ktorým sa stanovuje výmena informácií medzi úradom OLAF a príslušnými orgánmi vrátane justičných orgánov v rámci interných alebo externých vyšetrovaní úradu.

3. POJEM „NEZROVNALOSŤ“

3.1. Vymedzenie pojmu „nezrovnalosť“

Nariadenia EÚ uvedené v [kapitole 2.1 tejto príručky](#), v ktorých sa stanovujú oznamovacie povinnosti pre rôzne fondy, vychádzajú z vymedzenia pojmu nezrovnalostí uvedeného v citovaných nariadeniach alebo stanoveného v súvisiacich právnych predpisoch.

²⁴ Pozri presný odkaz v poznámke pod čiarou č. 22.

²⁵ Pozri napríklad: *Analysis of the decline in non-fraudulent irregularities in the programming period 2007-2013 to programming period 2014-2020* (Analýza poklesu nepodvodných nezrovnalostí medzi programovým obdobím 2007 – 2013 a programovým obdobím 2014 – 2020); *Irregularities and fraud by areas of intervention – comparing risks* (Nezrovnalosti a podvody podľa oblastí intervencie – porovnanie rizík); *Covid-19 related fraud risks in EU spending* (Riziká podvodov súvisiacich s ochorením Covid-19 vo výdavkoch EÚ) alebo *Potential risk in the funding of health infrastructure* (Potenciálne riziko pri financovaní zdravotníckej infraštruktúry). Tieto správy sú k dispozícii v knižnici „4. Príručka, usmerňovacie návody“ na stránke CIRCABC.

²⁶ Zabezpečenie výdavkových programov EÚ proti podvodom je jednou z hlavných zásad [stratégie Komisie pre boj proti podvodom z roku 2019, COM \(2019\) 196 final](#).

Vymedzenie pojmu pre fondy, na ktoré sa vzťahuje [nariadenie o spoločných ustanoveniach \(NSU\)](#) (vrátane Interreg):

Článok 2 ods. 31 NSU: „,,nezrovnalosť“ je akékoľvek porušenie uplatniteľného práva vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie rozpočtu Únie tým, že by bol zaťažený neoprávneným výdavkom“.

Vymedzenie pojmu pre poľnohospodárske fondy EÚ:

článok 2 písm. a) [nariadenia \(EÚ\) 2021/2116](#): „,,nezrovnalosť“ je nezrovnalosť v zmysle článku 1 ods. 2 nariadenia (ES, Euratom) č. 2988/95“.

V článku 1 ods. 2 [nariadenia Rady č. 2988/95](#) sa uvádza, že: „,,Nezrovnalosť“ je akékoľvek porušenie ustanovenia práva spoločenstva vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu spoločenstiev alebo rozpočtov nimi spravovaných, buď zmenšením, alebo stratou výnosov plynúcich z vlastných zdrojov vybraných priamo v mene spoločenstiev alebo neoprávnenou výdajovou položkou.“

Vymedzenie pojmu pre EGF:

[Nariadenie \(EÚ\) 2021/691](#), článok 3 ods. 4: „,,nezrovnalosť“ je porušenie uplatniteľného práva vyplývajúce z konania alebo opomenutia zo strany hospodárskeho subjektu, ktorý sa zúčastňuje na vykonávaní EGF, dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie rozpočtu Únie tým, že by bol zaťažený neoprávnenými výdavkami“.

Hoci sa vymedzenia pojmov v jednotlivých oblastiach mierne líšia, nezrovnalosť sa vždy vyznačuje štyrmi základnými prvkami, ktoré sú podrobnejšie opísané nižšie.

Nezrovnalosť je:

1. akékoľvek porušenie ustanovenia uplatniteľného práva;
2. vyplývajúce z konania alebo opomenutia;
3. hospodárskym subjektom;
4. dôsledkom čoho je alebo by bolo „poškodenie rozpočtu Únie tým, že by bol zaťažený neoprávnenými výdavkami“.

Vymedzenie pojmu nezrovnalosti, nezávisle od príslušnej oblasti politiky fondov EÚ, sa má vykladať v kontexte celého legislatívneho rámca na ochranu finančných záujmov EÚ.

3.1.1. „Porušenie ustanovenia uplatniteľného práva“

Porušenie ustanovenia uplatniteľného práva zahŕňa celý normatívny rámec a záväzné postupy týkajúce sa financovania EÚ. Preto ustanovenia uplatniteľného práva, ktoré sa tu uvádzajú, zahŕňajú **ustanovenia EÚ, ako aj vnútroštátne ustanovenia**²⁷. Týkajú sa najmä:

- poskytovania pomoci EÚ [vrátane spolufinancovania zo štátneho rozpočtu členského štátu (bez ohľadu na to, či ide o vnútroštátnu, regionálnu alebo miestnu úroveň) a z akýchkoľvek súkromných zdrojov prijímateľov grantov alebo konečných príjemcov],
- spravovania verejných prostriedkov vo všeobecnosti (na vnútroštátnej úrovni alebo na úrovni orgánov),
- zmlúv podpísaných na základe postupu udeľovania grantov alebo verejného obstarávania a ich plnenia.

Nezrovnalosť sa môže vyskytnúť v ktoromkoľvek okamihu počas programu, od programovania až po audit, hodnotenie alebo monitorovanie *ex post*. Kontroly v ktorejkoľvek fáze môžu poukázať na to, že podmienky, ktoré musí prijímateľ, dodávateľ alebo konečný príjemca pomoci EÚ dodržiavať, nie sú splnené, a to ani po realizácii projektu (napr. prevádzka infraštruktúry). Tieto podmienky – stanovené v práve EÚ alebo vnútroštátnom práve – sa môžu priamo alebo nepriamo týkať oprávnenosti, správnosti, riadenia alebo kontrol operácií a príslušných výdavkov.

Informácie, ktoré sa majú uviesť v poli 6.3 systému IMS „Právne predpisy EÚ“, by mali byť čo najpresnejšie vrátane článku porušeného právneho predpisu. Napríklad v oblasti poľnohospodárstva, kde sa v osobitných ustanoveniach môžu stanoviť podmienky, ktoré sa majú dodržiavať, a kde porušenie viedlo k vydaniu príkazu na vymáhanie, by sa vo vyhradenom poli (6.3.4) mal uviesť príslušný článok a odsek právneho predpisu EÚ. To by umožnilo identifikovať najslabšie prvky právneho rámca, ktoré si môžu vyžadovať nápravné opatrenia.

Informácie, ktoré sa majú poskytnúť v poli 6.4 systému IMS „Ustanovenia – vnútroštátne“, sú hlavným zdrojom pre to, aby mohli vnútroštátne orgány vykonať podobný druh hodnotenia platných vnútroštátnych právnych predpisov.

3.1.2. Nezrovnalosti vyplývajúce z „konania alebo opomenutia“

Nezrovnalosti môžu vyplývať z konania alebo nekonania hospodárskeho subjektu.

Nezrovnalosti je možné sa dopustiť úmyselne alebo neúmyselne. Subjektívna stránka toho, či bolo správanie úmyselné (zámerné alebo nezámerné konanie alebo opomenutie v rozpore s predpisom), a jeho účel (potenciálna škoda spôsobená rozpočtu EÚ) nie sú relevantné pre určenie, či došlo k nezrovnalosti: nezrovnalosť je vymedzená svojimi objektívnymi stránkami (konanie alebo opomenutie, ktorým sa porušuje predpis, čo má za následok potenciálnu škodu spôsobenú rozpočtu EÚ).

²⁷ Ako sa výslovne uvádza v článku 2 ods. 3 NSU: „uplatniteľné právo“ je právo Únie a vnútroštátne právo týkajúce sa jeho uplatňovania.

Nezrovnalosti môžu byť jednorazové alebo systémové. Systémová nezrovnalosť²⁸ je „každá nezrovnalosť, ktorá sa môže vyskytnúť opakovane s vysokou pravdepodobnosťou výskytu pri podobnom druhu operácií a ktorá je dôsledkom závažného nedostatku účinného fungovania systémov riadenia a kontroly, a to vrátane nestanovenia vhodných postupov v súlade s platnými predpismi“.

Nezrovnalosti by mohli mať vplyv v iných členských štátoch alebo krajinách mimo EÚ.

3.1.3. Nezrovnalosti vyplývajúce zo správania „hospodárskeho subjektu“

V odvetvových predpisoch sa vymedzuje pojem hospodárskeho subjektu.

Vymedzenie pojmu pre fondy, na ktoré sa vzťahuje NSU:

Článok 2 ods. 30 NSU:

*„**hospodársky subjekt**“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba alebo iný subjekt, ktorý sa zúčastňuje na implementácii fondov, s výnimkou členského štátu, ktorý vykonáva svoje právomoci ako orgán verejnej moci;*“

Vymedzenie pojmu pre európske poľnohospodárske fondy:

Odôvodnenie 4 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2024/205:

*„Je potrebné objasniť, že pojem „**hospodársky subjekt**“ na účely uplatňovania pojmu „nezrovnalosť“ v zmysle článku 1 ods. 2 nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 (6) a ďalších prípadov nedodržania podmienok stanovených členskými štátmi v strategických plánoch spoločnej poľnohospodárskej politiky v kontexte článku 50 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2021/2116 by mal znamenať akúkoľvek fyzickú alebo právnickú osobu alebo iný subjekt, ktorý sa zúčastňuje na implementácii pomoci z fondov, s výnimkou orgánu členského štátu, ktorý vykonáva svoje právomoci ako orgán verejnej moci, ako sa stanovuje v článku 2 bode 30 nariadenia (EÚ) 2021/1060, alebo ktorý uhrádza platby pripísaných príjmov v zmysle článku 45 nariadenia (EÚ) 2021/2116.“*

Vymedzenie pojmu pre EGF:

Odôvodnenie 5 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2024/204:

*„Je potrebné objasniť, že pojem „**hospodársky subjekt**“ na účely uplatňovania pojmu „nezrovnalosť“ v zmysle článku 3 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2021/691 by mal znamenať akúkoľvek fyzickú alebo právnickú osobu alebo iný subjekt, ktorý sa zúčastňuje na implementácii pomoci z fondu, s výnimkou členského štátu, ktorý vykonáva svoje právomoci ako orgán verejnej moci v zmysle článku 2 bodu 30 nariadenia (EÚ) 2021/1060.“*

²⁸ Vymedzenie pojmu systémových nezrovnalostí možno nájsť v článku 2 bode 33 NSU a v článku 2 písm. d) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2116 z 2. decembra 2021 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 1306/2013 (Ú. v. EÚ L 435, 6.12.2021, s. 187).

Z uvedených ustanovení vyplýva, že je potrebné rozlišovať medzi prípadmi, keď orgán členského štátu zapojený do programov alebo operácií financovaných EÚ koná ako „hospodársky subjekt“, a prípadmi, keď koná ako orgán „vykonávajúci svoje právomoci ako orgán verejnej moci“.

Existujúca judikatúra Súdneho dvora Európskej únie týkajúca sa oznamovania nezrovnalostí s cieľom chrániť finančné záujmy EÚ, ako aj judikatúra týkajúca sa výkonu verejných právomocí členských štátov v iných oblastiach práva EÚ (t. j. sloboda usadiť sa a právo hospodárskej súťaže, ktoré by sa mohli použiť analogicky) poskytujú **len niekoľko všeobecných pravidiel, ktoré pomáhajú pri tomto rozlišovaní**: bolo zachované, že – na to, aby bol pojem „nezrovnalosť“ zmysluplný–, je potrebné pojem „hospodársky subjekt“ vykladať v širšom zmysle²⁹. Naopak, formulácia „členský štát vykonávajúci svoje právomoci ako orgán verejnej moci“ sa musí vykladať úzko, pretože predstavuje výnimku obmedzujúcu pojem „nezrovnalosť“. Súdny dvor považoval za „hospodárske subjekty“ orgány členských štátov (ako sú riadiace orgány alebo sprostredkovateľské orgány, t. j. ministerstvá alebo regionálne správy), ktoré získali finančné prostriedky EÚ a pôsobia ako verejní obstarávatelia³⁰. Zároveň objasnil, že pri určovaní toho, či členský štát koná ako „hospodársky subjekt“ alebo „pri výkone svojich právomocí ako orgán verejnej moci“, nezáleží na tom, či má členský štát formu verejného alebo súkromného subjektu; dôležitá je povaha činnosti, ktorú tento subjekt vykonáva³¹. **Priklady konkrétnych situácií** (tých, ktoré sú podstatou prípadov predložených Súdnemu dvoru), v ktorých orgán členského štátu zapojený do programu alebo operácie financovanej EÚ konal pri výkone svojich právomocí ako orgán verejnej moci alebo ako hospodársky subjekt, môžu **slúžiť na doplnenie všeobecných zásad uvedených vyššie**.

Judikatúra ani posúdenia situácií, ktoré sa v nej riešia, však nie sú dostatočné na to, aby bolo možné zostaviť vyčerpávajúci zoznam rozlišovacích kritérií.

Na určenie toho, či sa orgán členského štátu má alebo nemá považovať za hospodársky subjekt na účely uplatnenia pojmu „nezrovnalosť“, **bude vždy potrebné osobitné posúdenie jednotlivých prípadov**.

Niektoré ďalšie informácie týkajúce sa rozdielu medzi „hospodárskym subjektom“ a „členským štátom, ktorý vykonáva svoje právomoci ako orgán verejnej moci“, možno nájsť v odpovedi na otázku 9 v [prílohe II](#) k tejto príručke.

²⁹ Podľa relevantnej judikatúry (pozri napríklad rozsudok z 1. októbra 2020, LSEZ SIA „Elme Messer Metalurģs“/Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra, C-743/18, ECLI:EU:C:2020:767, body 59 a 63 a citovanú judikatúru) sa pojem „nezrovnalosť“ musí vykladať široko; z toho vyplýva, že aj vymedzenie pojmu „hospodársky subjekt“ sa musí vykladať široko, aby sa dosiahol užitočný účinok pojmu „nezrovnalosť“.

³⁰ Pozri napríklad rozsudky zo 4. októbra 2024 vo veci C-175/23, Obshtina Svishtov/Rakovoditel na Upravlyavashtia organ na Operativna programa „Regioni v rastezh“ 2014 – 2020, ECLI:EU:C:2024:853, body 11 až 13 a 25; z 31. marca 2022 vo veci C-195/21, LB/Smetna palata na Republika Bulgaria, ECLI:EU:C:2022:239, body 21 – 22 a 28 – 29 a 14. júla 2016 vo veci C-406/14, Wrocław – Miasto na prawach powiatu/Minister Infrastruktury i Rozwoju, ECLI:EU:C:2016:562, body 15 – 16.

³¹ Pozri rozsudok z 23. apríla 1991, Klaus Höfner a Fritz Elser/Macrotron GmbH, ECLI:EU:C:1991:161, body 21 a 29 – 30 a rozsudok z 18. marca 1997 vo veci C-343/95, Diego Calì & Figli Srl/Servizi ecologici porto di Genova SpA, ECLI:EU:C:1997:160, body 22 – 23.

3.1.4. Nezrovnalosti „majú alebo by mali za následok poškodenie všeobecného rozpočtu Únie tým, že by bol všeobecný rozpočet zaťažený neoprávnenou výdavkovou položkou“

Nezrovnalosť nemusí mať za následok, že členský štát vykáže Komisii neoprávnené výdavky ako oprávnené, ani nemusí dôjsť k poškodeniu rozpočtu EÚ. O nezrovnalosť ide aj vtedy, ak sa takéto správanie zistí pred tým, ako sa výdavky vykážu Komisii ako oprávnené, pretože „by“ ovplyvnili rozpočet EÚ, ak by sa nezistili.

Takáto nezrovnalosť sa však nemusela oznámiť, t. j. ak sa na ňu vzťahuje niektorá z výnimiek/odchýlok týkajúcich sa oznamovacej povinnosti³².

3.2. Nezrovnalosti a chyby

V právnom rámci uplatňovanom na zdieľané riadenie sa často hovorí o chybách bez toho, aby sa tento pojem vymedzil. Je dôležité poznamenať, že akúkoľvek chybu možno považovať za nezrovnalosť, ak spĺňa všetky štyri základné časti uvedeného vymedzenia pojmu nezrovnalosti. Ak chyba nespĺňa jednu alebo viacero častí tohto vymedzenia pojmu, nejde o nezrovnalosť. Stále je však potrebné určiť, či sa takáto chyba musí oznámiť v IMS³³.

Stručne povedané, nie je možné uviesť úplný a vyčerpávajúci zoznam toho, čo je alebo nie je nezrovnalosť – rozhodnutia sa môžu prijímať len na základe individuálneho posúdenia každého prípadu, a preto podliehajú inštitucionálnemu posúdeniu. V danej situácii je potrebné položiť si nasledujúce otázky:

- a) Došlo k porušeniu zákonných alebo zmluvných ustanovení?
- b) Ak áno, má alebo mohlo by to mať negatívny vplyv na rozpočet EÚ?
- c) Dopustil sa porušenia hospodársky subjekt alebo orgán členského štátu vykonávajúci svoje právomoci ako orgán verejnej moci³⁴?

³² Pozri [časť 6](#) tejto príručky.

³³ Pozri odpoveď na otázku 1 [v prílohe II](#) k tejto príručke.

³⁴ Pozri aj odpoveď na otázku 9 [v prílohe II](#) k tejto príručke.

4. POJEM „PODVOD“

Členské štáty musia oznamovať nezrovnalosti vrátane podvodov.

Objektívne prvky pojmu „nezrovnalosť“ boli opísané v časti 3. Podľa súčasného právneho rámca je vymedzenie pojmu podvod (uvedené v tomto oddiele) podmnožinou širšej kategórie „nezrovnalosť“. Hlavným problémom pri správnej kvalifikácii a kategorizácii nezrovnalosti je to, že podvod je trestnoprávnym pojmom, z čoho vyplýva potreba preukázať úmysel (*mens rea*) zisteného konania a to, že sa naň vzťahuje aj záruka poskytovaná pravidlami trestného procesného práva, ako je prezumpcia nevinoty až do konečného rozsudku. To znamená, že kým sa nezrovnalosť kvalifikuje/kategorizuje ako „podvod“, môže od jej zistenia uplynúť mnoho rokov a užitočnosť informácií pre včasnú analýzu rizík sa môže stratiť.

S cieľom pomôcť oznamujúcim orgánom pri plnení ich úloh a poskytnúť Komisii včasné a relevantné informácie sa vytvorila prechodná kategória „podozrenie z podvodu“. Táto kategória nie je založená na opise (trestného) správania, ale na identifikácii konkrétnych vykonaných procesných krokov.

Na základe týchto skutočností sa členské štáty žiadajú, aby jasne identifikovali tieto prípady a rozlišovali medzi nimi: i) administratívne (nepodvodné) nezrovnalosti; ii) podozrenia z podvodu a iii) preukázané podvody.

V nasledujúcom oddiele sa objasňujú pojmy podvod, podozrenie z podvodu a preukázaný podvod.

4.1 Vymedzenie pojmov

4.1.1. Podvod

Vymedzenie pojmu podvod používané v rámci oznamovania³⁵ je uvedené v smernici (EÚ) 2017/1371³⁶, v článku 3 ods. 2 písm. a) a b)³⁷.

„1. Členské štáty prijímajú potrebné opatrenia, aby zabezpečili, že podvod poškodzujúci finančné záujmy Únie predstavuje trestný čin, ak bol spáchaný úmyselne.

2. [...] podvod poškodzujúci finančné záujmy Únie predstavuje:

a) pokiaľ ide o výdavky nesúvisiace s verejným obstarávaním, akékoľvek konanie alebo opomenutie týkajúce sa:

i) používania alebo predkladania falšovaných, nesprávnych alebo neúplných výkazov alebo dokladov, ktoré majú za následok spreneveru alebo neoprávnené zadržiavanie

³⁵ Pozri oddiel 1 bod 1.1 písm. b) prílohy XII k NSU a článok 2 písm. a) delegovaných nariadení Komisie (EÚ) 2024/205 a 2024/204.

³⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 198/29, 28.7.2017).

³⁷ Alebo článok 1 ods. 1 písm. a) Dohovoru vypracovaného na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev pre členské štáty, ktoré nie sú viazané danou smernicou.

finančných prostriedkov alebo aktív z rozpočtu Únie alebo z rozpočtov spravovaných Úniou, alebo v jej mene;

ii) neposkytnutia informácií v rozpore s konkrétnou povinnosťou, a to s rovnakým následkom; alebo

iii) zneužitia takýchto finančných prostriedkov alebo aktív na iné účely, než na ktoré boli pôvodne poskytnuté;

b) pokiaľ ide o výdavky súvisiace s verejným obstarávaním, aspoň pokiaľ k nemu došlo v úmysle získať pre páchatel'a alebo inú osobu neoprávnený prospech, a to poškodením finančných záujmov Únie, akékoľvek konanie alebo opomenutie týkajúce sa:

i) používania alebo predkladania falšovaných, nesprávnych alebo neúplných výkazov alebo dokladov, ktoré majú za následok spreneveru alebo neoprávnené zadržiavanie finančných prostriedkov alebo aktív z rozpočtu Únie alebo z rozpočtov spravovaných Úniou, alebo v jej mene;

ii) neposkytnutia informácií v rozpore s konkrétnou povinnosťou, a to s rovnakým následkom; alebo

iii) zneužitia takýchto finančných prostriedkov alebo aktív na iné účely, než na ktoré boli pôvodne poskytnuté, ktoré poškodzuje finančné záujmy Únie;“

Podľa ustanovení o oznamovaní správ sa za podvod považujú aj **iné trestné činy** uvedené v článku 4 ods. 1, 2 a 3 [smernice \(EÚ\) 2017/1371](#), t. j. pranie špinavých peňazí, aktívna a pasívna korupcia a sprenevera.

Vo vymedzení pojmu uvedenom v článku 3 smernice sa uvádzajú subjektívne („[...] *ak bol spáchaný úmyselne*“) aj objektívne prvky (správanie opísané v článku 3 ods. 2), ktoré musia predstavovať „*trestné činy*“ vo vnútroštátnych právnych poriadkoch v súlade so smernicou.

Príklady druhov správania, ktoré by sa vzhľadom na ich úmyselnú povahu mali považovať za naznačujúce podvod, možno nájsť v [prílohe I.2](#) k tejto príručke.

Okrem niekoľkých zrejmých situácií (opísaných v uvedenom vymedzení pojmu podvod) však nie je vždy jednoduché rozlíšiť medzi neúmyselným a úmyselným správaním, pretože rozhodnutie o existencii subjektívneho prvku patrí do právomoci konkrétneho orgánu (správneho alebo súdneho) na konci presne vymedzeného postupu.

Okrem toho, ak sú jednotlivci obvinení z trestných činov, napríklad z podvodu, môže o tom, či je takéto obvinenie opodstatnené alebo nie, rozhodnúť len trestný súd na konci trestného konania so všetkými zárukami stanovenými zákonom. To by mohlo trvať niekoľko rokov, pričom Komisia by nemala k dispozícii okamžité informácie na analýzu rizík a varovania, preto sa od roku 2005 do právnych predpisov EÚ zaviedol medzičlánok medzi nezrovnalosťou a podvodom – podozrenie z podvodu.

4.1.2 Podozrenie z podvodu

„Vymedzenie pojmu“ podozrenia z podvodu je uvedené vo viacerých právnych predpisoch EÚ³⁸.

Podozrenie z podvodu

Podozrenie z podvodu je nezrovnalosť, ktorá vedie k začatiu správneho alebo súdneho konania na vnútroštátnej úrovni s cieľom preukázať prítomnosť úmyselného správania, najmä podvodu, alebo iných trestných činov, [...].

Z uvedeného vymedzenia pojmu vyplývajú tieto hlavné aspekty.

1. Pojem podozrenia z podvodu sa primárne netýka konkrétneho správania, ako sa opisuje napríklad v článku 3 ods. 2 [smernice \(EÚ\) 2017/1371](#). Ide v prvom rade o **procesné vymedzenie pojmu**: všetky nezrovnalosti, pri ktorých začali vnútroštátne orgány osobitné konanie s cieľom zistiť existenciu úmyselného konania, sa majú klasifikovať ako podozrenie z podvodu.
2. Kľúčom k rozlíšeniu nezrovnalostí je vedomý úmysel porušiť ustanovenie, ktorým sa podmieňuje začatie konkrétneho konania na preukázanie jeho výskytu.
3. Medzi takéto konania patria:
 - a) nielen trestné konanie začaté s cieľom preukázať úmyselné konanie súvisiace s podvodom alebo inými trestnými činmi³⁹, ale aj
 - b) správne konanie zamerané na preukázanie úmyselného konania, ktoré znamená úmyselné porušenie ustanovenia, za ktoré sa ukladajú správne sankcie⁴⁰.

Nezrovnalosť, ktorá vyvolá vnútroštátne správne alebo súdne konanie s cieľom zistiť, či bolo správanie úmyselné, treba považovať za podozrenie z podvodu.

Správne konania zamerané na určenie úmyselného správania môžu byť relevantné len pre niektoré členské štáty. V prípade ostatných členských štátov sa za „podozrenie z podvodu“ budú považovať len tie nezrovnalosti, ktoré vedú k začatiu trestného konania.

Príslušnými pravidlami⁴¹ sa stanovuje povinnosť uviesť v oznámení o nezrovnalosti, „prípadne či daná praktika vyvoláva podozrenie z podvodu“.

Ak sa v súvislosti s nezrovnalosťou začne jeden z postupov uvedených v bode 3 písm. a) alebo b), táto nezrovnalosť sa v systéme IMS klasifikuje ako „IRQ3 – podozrenie z podvodu“. Tieto klasifikácie by sa mali používať pri oznamovaní alebo aktualizácii takýchto nezrovnalostí Komisii.

³⁸ Pozri článok 2 písm. a) delegovaných nariadení Komisie (EÚ) [2024/205](#) a [2024/204](#), ako aj oddiel 1 bod 1.1 písm. b) prílohy XII k [NSU](#). Na rozdiel od delegovaných nariadení Komisie sa pojem „podozrenie z podvodu“ v prílohe XII k [NSU](#) neuvádza ako samostatné vymedzenie pojmu, ale ako súčasť ustanovenia o nezrovnalostiach, ktoré sa majú oznamovať.

Členský štát³⁹ Pozri najmä [oddiel 2 prílohy XII k NSU](#), v ktorom sa od členských štátov požaduje, aby v IMS uviedli „trestné činy podľa smernice (EÚ) 2017/1371“.

⁴⁰ Pozri články 4, 5 a 6 [nariadenia Rady \(ES, EURATOM\) č. 2988/95](#).

⁴¹ Pozri článok 3 ods. 3 písm. j) delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) [2024/205](#) a článok 3 ods. 3 písm. i) delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) [2024/204](#).

Hoci sa vnútroštátne pravidlá môžu líšiť, pokiaľ ide o automatické stíhanie (*ex officio*) správania, pri ktorom existuje podozrenie, že ide o trestný čin, všetky členské štáty zapojené do Európskej prokuratúry (EPPO) musia zohľadniť aj jej právomoci a považovať každé konanie začaté EPPO za podozrenie z podvodu.

Odvetvovými pravidlami alebo vnútroštátnymi právnymi predpismi sa môže okrem trestného konania stanovovať aj možnosť začať osobitné správne konanie (a súvisiace sankcie)⁴².

4.2 Klasifikácia nezrovnalostí v systéme IMS

Správna a včasná klasifikácia nezrovnalosti je hlavným prvkom procesu oznamovania, pretože sa tým Komisii poskytujú informácie, ktoré potrebuje na vykonávanie analýz a posúdení rizika podvodov potrebných na zlepšenie prevencie a odhaľovania. Táto klasifikácia je okrem toho základom pre rozlišovanie medzi „nezrovnalosťami oznámenými ako podvody“ a „nezrovnalosťami neoznámenými ako podvody“, ako sa používa vo výročných správach o ochrane finančných záujmov⁴³.

Každú oznámenú nezrovnalosť možno v IMS správne klasifikovať výberom jednej z týchto štyroch možností v príslušnom poli (pole 6.12):

IRQ 2 – (administratívna) nezrovnalosť

IRQ 3 – podozrenie z podvodu⁴⁴

IRQ 4 – preukázaná úmyselná nezrovnalosť (článok 5 nariadenia Rady č. 2988/95) – pozri ďalšie vysvetlenia ďalej v časti 4.3.

IRQ 5 – preukázaný podvod a iné trestné správanie⁴⁵

Väčšina nezrovnalostí nevedie k začatiu správneho alebo súdneho konania s cieľom preukázať, či bolo správanie úmyselné. V prípade týchto nezrovnalostí by príslušné porušenie viedlo k oprave neoprávnených výdavkov a v prípade potreby k začatiu vymáhania alebo, ak je to možné, k odpisovaniu z následných žiadostí o platbu.

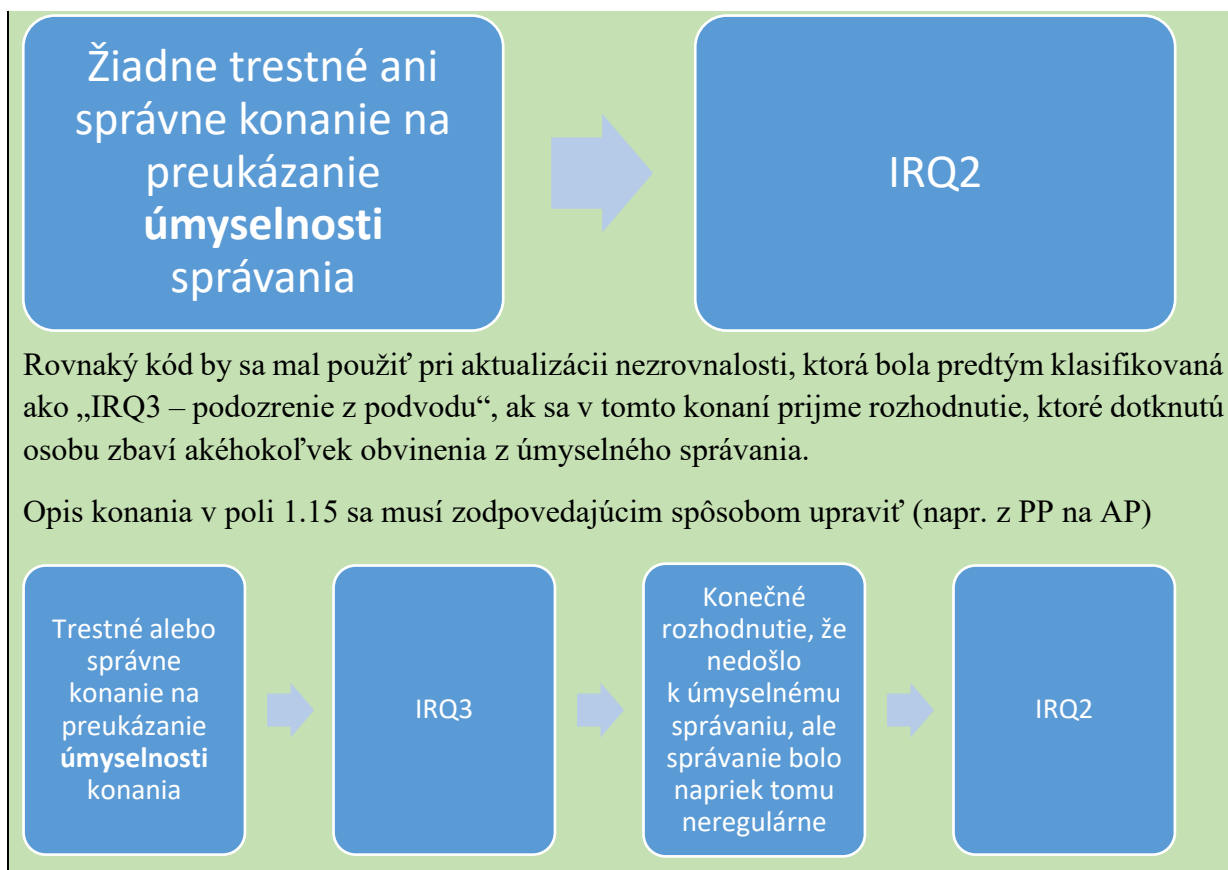
Ak nezrovnalosť nevedie k začatiu konania na preukázanie úmyselného správania, ako sa uvádza v bode 3) písm. a) alebo b) v oddiele 4.1.2, v systéme IMS sa klasifikuje ako „IRQ2 – nezrovnalosť“.

⁴² Pozri najmä článok 6 nariadenia Rady č. 2988/95, pokiaľ ide o interakciu medzi súbežným trestným a správnym konaním v súvislosti s úmyselnými nezrovnalosťami.

⁴³ A v ďalších dokumentoch uvedených v poznámke pod čiarou č. 25.

⁴⁴ A iné trestné činy uvedené v článku 4 ods. 1, 2 a 3 smernice (EÚ) 2017/1371.

⁴⁵ A iné trestné činy uvedené v článku 4 ods. 1, 2 a 3 smernice (EÚ) 2017/1371.

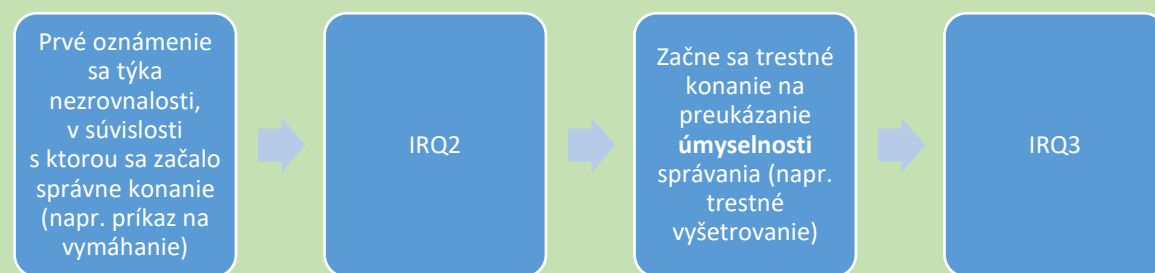

Zo skúseností vyplýva, že členské štáty uplatňujú rôzne prístupy ku klasifikácii nezrovnalostí, najmä pri oznamovaní prípadov podvodov, pričom týmito rozdielmi sa znižuje užitočnosť a porovnateľnosť oznamovaných informácií. S cieľom harmonizovať spôsob, akým členské štáty klasifikujú prípady podozrenia z podvodu, je potrebné určiť **spoločné body postupu**.

Bod, kedy národné orgány klasifikujú nezrovnalosť ako podozrenie z podvodu, nevyhnutne závisí od toho, kedy sa orgány, ktoré podávajú oznámenie Komisii, dozvedia, že prípad vstúpil do jednej z fáz konania uvedených v [oddiele 4.1](#). Ak napríklad orgán vykonávajúci konkrétnu kontrolu zistí možné trestné správanie a postúpi spis prokuratúre alebo orgánu presadzovania práva na vyšetrovanie, oznamujúci orgán by mal prípad klasifikovať ako podozrenie z podvodu, keď dostane informáciu o začatí vyšetrovania. Naopak, ak vnútroštátna polícia vedie svoje vyšetrovanie nezávisle, čo vedie k začatiu trestného vyšetrovania proti prijímateľovi finančných prostriedkov EÚ alebo dodávateľovi, orgány zodpovedné za podávanie oznámení Komisii môžu byť o prebiehajúcich činnostiach informované až v neskoršej fáze procesu. Hneď ako sa o nezrovnalosti dozvedia oznamujúce orgány (buď tak, že ich polícia informuje o prebiehajúcom vyšetrovaní, alebo tak, že súdny orgán poskytne informácie alebo o ne požiada na základe žiadosti o vznesenie obvinenia), mala by sa nezrovnalosť správne preklasifikovať alebo oznámiť so správnou klasifikáciou.

Je však potrebné zdôrazniť, že pri oznamovaní prebiehajúcich vyšetrovaní je potrebné venovať veľkú pozornosť vnútroštátnym pravidlám a pravidlám EÚ o dôvernosti (pozri [oddiel 11](#) tejto príručky).

Ak sa už nezrovnalosť nahlásila a klasifikovala (v poli 6.12) ako „IRQ2 – nezrovnalosť“, musí sa aktualizovať o všetky dodatočné informácie, najmä v súvislosti s prebiehajúcim konaním (napr. zmena z AP na PP), a klasifikácia sa musí zmeniť na „IRQ3 – podozrenie z podvodu“.

Identifikovali sa nasledujúce body, pričom každý z nich predstavuje fázu postupu zodpovedajúcu vymedzeniu pojmu podozrenia z podvodu:

1. rozhodnutie o začatí správneho konania s cieľom preukázať, či k nezrovnalosti došlo úmyselne (napr. orgán na ochranu hospodárskej súťaže začne konanie s cieľom riešiť kolúziu vo verejnom obstarávaní)⁴⁶;
2. predloženie informácií správnym orgánom: orgán postúpi prípad prokuratúre s ohľadom na možné porušenie ustanovení EÚ alebo vnútroštátnych ustanovení, ktoré mohlo viesť k poškodeniu finančných záujmov EÚ, a prokurátor rozhodne o začatí vyšetrovania;
3. začatie vyšetrovania trestného činu: prokurátor začne vyšetrovanie v prípade možného porušenia ustanovení EÚ alebo vnútroštátnych ustanovení, ktoré mohlo viesť k poškodeniu finančných záujmov EÚ;
4. žiadosť o vznesenie obžaloby: prokurátor požiadá o vznesenie obžaloby voči osobe v súvislosti s možným porušením ustanovení, ktoré sa týkajú finančných záujmov EÚ.

Je dôležité zabezpečiť, aby ku klasifikácii „podozrenie z podvodu“ došlo čo najskôr. Preto situácie opísané v bodoch 3 a 4 (a v menšej miere v bode 1) treba chápať ako situácie, v ktorých sa vyšetrovanie začalo bez vedomia oznamujúcich orgánov a tieto orgány boli informované až v neskoršej fáze.

Je preto zrejmé, že obžaloba (bod 4) je najneskorším momentom, v ktorom možno nezrovnalosť klasifikovať ako IRQ3, a to vtedy a len vtedy, keď predtým neboli k dispozícii žiadne informácie.

Klasifikácia nezrovnalosti v poli 6.12 IMS musí byť riadne doplnená správnou identifikáciou súvisiaceho konania v poli 1.15.

⁴⁶ Upozorňujeme, že niektoré členské štáty môžu považovať osobitné správne konanie (napríklad v súvislosti s posudzovaním umelého vytvorenia podmienok na dosiahnutie oprávnenosti na získanie pomoci EÚ) za „správne konanie na preukázanie úmyselnosti správania“ a ako také klasifikovať súvisiace nezrovnalosti ako IRQ3. Iné členské štáty môžu používať klasifikáciu IRQ3 výlučne v súvislosti s nezrovnalosťami, ktoré vedú k trestnému konaniu. Oba prístupy sú v súlade so súčasným právnym rámcom.

4.3 Výsledok konania na preukázanie prítomnosti úmyselného správania

Členské štáty musia Komisiu informovať o začatí, ukončení alebo zrušení všetkých postupov či konaní o uložení administratívnych opatrení alebo správnych či trestných sankcií v súvislosti s oznámenými nezrovnalosťami, ako aj o výsledku týchto postupov či konaní⁴⁷.

Konečné rozhodnutie o úmyselnosti správania prináleží príslušným orgánom daného členského štátu. To znamená, že prípad, ktorý pôvodne zistil správny orgán a postúpil ho prokuratúre alebo orgánu presadzovania práva, ktorý sa rozhodol začať vyšetrovanie trestného činu (prípád následne vykázaný v IMS ako IRQ3 – podozrenie z podvodu), môžu neskôr súdne orgány zamietnuť alebo môže skončiť oslobodením od obvinenia z trestného činu. Súbežné správne konanie začaté a pozastavené počas trestného konania sa môže obnoviť a viesť k uloženiu správnych sankcií (pozri oddiel „Správne konanie“ nižšie).

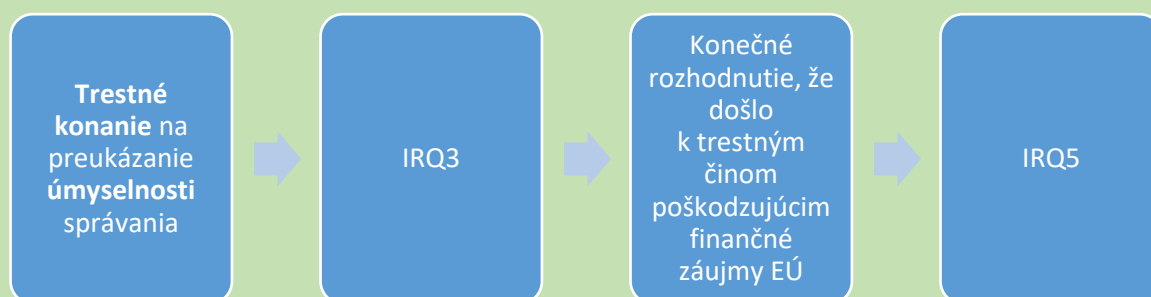
Trestné konanie

Rozhodujúci súd môže ako výsledok trestného konania konštatovať trestný čin a uložiť osobe, ktorá bola uznaná vinnou, sankcie. V súlade s platným právnym rámcom, ak je vynesený rozsudok o vine a nepodá sa proti nemu odvolanie, prípad sa môže považovať za **preukázaný podvod** v súlade s právnou zásadou *res iudicata* (alebo „vylúčenie nároku“).

Príslušnými predpismi⁴⁸ sa vyžaduje, aby členské štáty uviedli, či sa preukázal podvod v súvislosti s nezrovnalosťami, za ktoré sa uložili sankcie. To by sa vzťahovalo aj na ostatné trestné činy uvedené v článku 4 ods. 1, 2 a 3 [smernice \(EÚ\) 2017/1371](#), t. j. pranie špinavých peňazí, aktívna a pasívna korupcia a sprenevera.

Ak bola nezrovnalosť pôvodne oznámená správne, v IMS už existuje prípad podozrenia z podvodu. Aktualizujte prípad úpravou príslušných kariet a polí alebo pridaním nových informácií, ako sú napríklad:

- konanie: PP sa má uviesť v poli 1.15,
- klasifikácia: zmena z IRQ3 na IRQ5 v poli 6.12,
- vyplňte sankcie (pokuty) na karte 10 a príslušné informácie na karte 11,
- podporné dokumenty (napr. súdne rozhodnutia, rozsudky) sa môžu nahráť aj na karte 11.

⁴⁷ Pozri článok 3 ods. 6 delegovaných nariadení Komisie (EÚ) [2024/205](#) a [2024/204](#) a oddiel 2 prílohy XII k [NSU](#).

⁴⁸ Pozri najmä článok 3 ods. 6 písm. c) delegovaných nariadení Komisie (EÚ) [2024/205](#) a [2024/204](#).

V prípadoch, v ktorých je ukončené trestné aj správne konanie, má prednosť trestnoprávna klasifikácia (prípád by sa preto mal klasifikovať ako IRQ5).

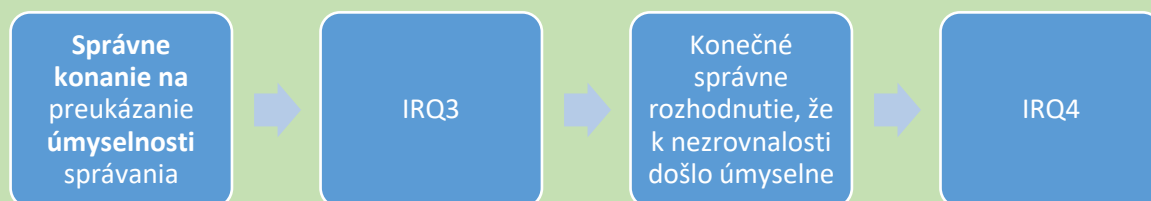
Správne konanie

Na základe správneho konania môže rozhodujúci orgán (napr. vnútroštátny orgán na ochranu hospodárskej súťaže) preukázať úmyselnosť daného správania (napr. kolúziu vo verejnom obstarávaní), čo vedie k odňatiu financovania a uloženiu správnych pokút a sankcií. V súlade s platným právnym rámcom by sa takýmto rozhodnutím tohto správneho orgánu preukázala úmyselnosť správania.

V súlade s [nariadením č. 2988/95](#) sa v sektorových predpisoch alebo vnútroštátnych právnych predpisoch uvádzajú podmienky na uloženie správnych opatrení, pokút a sankcií. V príslušných ustanoveniach o oznamovaní⁴⁹ sa od členských štátov vyžaduje, aby uviedli, či sankcie uložené za nezrovnalosti vychádzali z vnútroštátneho práva alebo z práva EÚ.

Ak bola nezrovnalosť pôvodne oznámená správne ako IRQ3, v IMS už existuje prípad podozrenia z podvodu. Aktualizujte prípad úpravou príslušných kariet a polí alebo pridaním nových informácií, ako sú napríklad:

- konanie: AP sa má uviesť v poli 1.15,
- klasifikácia: zmena z IRQ3 na IRQ4 v poli 6.12,
- vyplňte sankcie (pokuty) na karte 10 a príslušné informácie na karte 11,
- podporné dokumenty (napr. rozhodnutia...) sa môžu nahrat' aj na karte 11.

⁴⁹ Pozri najmä článok 3 ods. 6 písm. b) delegovaných nariadení Komisie (EÚ) [2024/205](#) a [2024/204](#).

5. SKUTOČNOSTI, NA ZÁKLADE KTORÝCH VZNIKÁ OZNAMOVACIA POVINNOSŤ

5.1 Vymedzenie pojmu „prvý správny alebo súdny nález“

Podľa právnych predpisov EÚ musia členské štáty oznamovať prípady nezrovnalostí a podvodov, ktoré boli predmetom „prvého správneho alebo súdneho nálezu“ (všeobecne známeho ako PACA)⁵⁰.

Prvý správny alebo súdny nález (PACA) znamená

[Oddiel 1 bod 1.1 písm. a) prílohy XII k NSU; článok 2 písm. b) delegovaných nariadení Komisie (EÚ) 2024/204 a 2024/205]⁵¹

„prvý písomný posudok zo strany kompetentného správneho alebo súdneho orgánu, ktorý na základe určitých skutočností dospel k záveru, že došlo k nezrovnalosti. Tým nie je dotknutá možnosť, že tento záver sa možno bude musieť následne prehodnotiť alebo zrušiť v dôsledku vývoja v priebehu správneho alebo súdneho konania.“

Aby bol oznamovací systém plne účinný, musí byť prvým nálezom v rámci správneho alebo súdneho postupu alebo konania **prvý záznam** správneho orgánu alebo súdov o existencii nezrovnalosti. To platí aj v prípade, že je záznam len interný dokument, pokiaľ je založený na skutočnostiach. Tento údaj o existencii nezrovnalosti **nebráni správnym alebo súdnym orgánom v tom, aby tento prvý nález následne zrušili alebo prehodnotili na základe vývoja správneho alebo súdneho konania**⁵². V každom prípade musí členský štát v následnej správe poskytnúť všetky nové informácie o nezrovnalosti, ktoré neboli k dispozícii pri prvom oznámení skutočností⁵³. Tento prístup zodpovedá požiadavke, aby členské štáty oznámili všetky dodatočné informácie o oznámených nezrovnalostiach ihneď, ako tieto informácie budú k dispozícii⁵⁴.

Podľa vymedzenia pojmu PACA musí ísť o **písomný dokument** s týmito povinnými prvkami:

- **opis skutočností a prvkov** nezrovnalosti,
- **posudok** príslušným orgánom,
- **záver**, že došlo k nezrovnalosti.

Dokument môže mať rôzne formy, ako sa uvádza ďalej v zozname príkladov.

⁵⁰ PACA je francúzska skratka pre premier acte de constat administratif ou judiciaire.

⁵¹ Tento pojem je v NSU uvedený opisne, zatiaľ čo v delegovaných nariadeniach Komisie (EÚ) 2024/204 a 2024/205 sa uvádza ako vymedzenie pojmu.

⁵² Ako sa výslovne uvádza v oddiele 1 bode 1.4 prílohy XII k NSU; článku 2 písm. b) delegovaných nariadení Komisie (EÚ) 2024/204 a 2024/205.

⁵³ Pozri oddiel 7.4 tohto dokumentu.

⁵⁴ Pozri oddiel 1 bod 1.1 písm. a) prílohy XII k NSU; článok 3 ods. 5 delegovaných nariadení Komisie (EÚ) 2024/204 a 2024/205.

Príklady dokumentov, ktoré spĺňajú vymedzenie pojmu PACA⁵⁵:

- správa o overení riadenia alebo o kontrole (v ktorej sú uvedené výsledky overovania/kontroly) zo strany riadiaceho orgánu, sprostredkovateľského orgánu alebo platobnej agentúry,
- rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o poskytnutie finančných prostriedkov, o odmietnutí podpísania zmluvy o spolufinancovaní, o odmietnutí úhrady výdavkov, o odmietnutí urovnania výdavkov v rámci zálohovej platby, o znížení finančných prostriedkov, o odňatí neoprávnene vyplatených finančných prostriedkov, o vypovedaní zmluvy o spolufinancovaní,
- audítorské správy (národného orgánu auditu, certifikačného orgánu, najvyšších kontrolných inštitúcií),
- (audítorská) správa Európskej komisie,
- správa z vyšetrovania Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF),
- správa Európskeho dvora audítorov,
- správa z vyšetrovania Európskej prokuratúry (EPPO),
- správa, uznesenie, rozhodnutie alebo dohoda o začatí postupu vymáhania,
- príkaz na vymáhanie,
- správa vyšetrovacieho orgánu,
- ďalšie správy alebo memorandá vydané verejnými subjektmi (vnútorný audit, správy o riadení atď.), v ktorých sa uvádza výskyt nezrovnalostí,
- dokument predložený prokurátorovi,
- (rozhodnutie o začatí vyšetrovania prokuratúrou alebo orgánmi presadzovania práva),
- (žiadosť alebo rozhodnutie o) obžalobe,
- rozsudok (súdne rozhodnutie).

Tento zoznam dokumentov nie je úplný; ide skôr o otvorený katalóg, čo znamená, že za dokumenty predstavujúce PACA sa môžu považovať aj iné dokumenty, ktoré nie sú v zozname uvedené. Príslušný orgán na základe dokumentácie zhromaždenej v danom prípade vždy rozhodne, ktorý dokument spĺňa požiadavky stanovené vo vymedzení pojmu PACA. Výber správneho dokumentu, ktorý v danom prípade predstavuje PACA, je rozhodujúci pre zabezpečenie včasnosti procesu oznamovania (obzvlášť dôležitý je dátum tohto dokumentu, pretože určuje lehotu, v ktorej sa musí nezrovnalosť oznámiť Komisii). V rámci interných postupov oznamujúcich orgánov by sa malo uvádzať, aké druhy dokumentov sa používajú na účely PACA pre daný (operačný) program alebo fond, a zabezpečiť, aby sa všetky prípady, pri ktorých dátum PACA spadá do daného štvrt'roka, vykazovali v tom istom vykazovacom období.

Niektoré z uvedených príkladov dokumentov by sa nemali považovať za dôvod na odloženie oznamovacej povinnosti. Napríklad žiadosť o vznesenie obvinenia, podobne ako je to opísané v [oddiele 4.2](#), sa považuje za PACA len vtedy, keď **zároveň** ide o okamih, v ktorom sa orgány oznamujúce nezrovnalosť Komisii prvýkrát dozvedia o nezrovnalosti (v tomto prípade o podozrení z podvodu). V takejto situácii by sa žiadosť o vznesenie obvinenia spravidla podávala pred vydaním akéhokoľvek príkazu na vymáhanie. Ak je však žiadosť výsledkom predchádzajúceho

⁵⁵ Príklady dokumentov PACA vypracovali členské štáty. Vztahujú sa na situáciu v právnom systéme konkrétneho členského štátu, a preto nemusia byť priamo uplatniteľné na právny systém iného členského štátu.

zaslania dokumentov alebo oznámení napríklad riadiacim orgánom prokurátorovi, takáto predchádzajúca komunikácia by predstavovala PACA.

Dokument považovaný za PACA by mal byť najskorším písomným posúdením daného prípadu, v ktorom sa dospelo k záveru, že došlo k nezrovnalosti. Neskôr sa môže zmeniť.

V prípadoch nezrovnalostí, ktoré správny orgán klasifikuje ako podozrenie z podvodu, by sa primárny nález mal vykonať najneskôr pri vypracovaní oznámenia, ktoré sa má zaslať príslušným orgánom (prokurátorovi/súdnemu orgánu alebo správnomu orgánu) na začatie konania s cieľom preukázať úmyselnosť konania (pozri [oddiel 4.2](#) tejto príručky).

Z uvedeného vyplýva, že články v tlači, ktoré naznačujú možné nezrovnalosti, sa nepovažujú za PACA, ale len za zdroje pre ďalšie kontroly s cieľom zistiť, či došlo k nezrovnalosti (čo by prípadne mohlo viesť k prvému písomnému posúdeniu príslušným orgánom). Články v tlači obsahujúce zmienky o trestnom vyšetrovaní prokuratúry môžu naznačovať, že je potrebné, aby oznamujúce orgány kontaktovali prokuratúru s cieľom zhromaždiť informácie potrebné na predloženie oznámenia o nezrovnalosti prostredníctvom IMS.

V prílohe I.1 sa uvádzajú ďalšie príklady ilustrujúce PACA.

Vo vnútroštátnych predpisoch a predpisoch EÚ sa môže stanovovať dôvernosť všetkých súvisiacich vyšetrovaní, čo môže viesť k odloženiu oznámenia (pozri [oddiel 11](#) tejto príručky).

5.2 PACA a zisťovanie (Kto zisťuje nezrovnalosti?)

Zistenie nezrovnalosti a PACA spolu súvisia. Vo všeobecnosti platí, že ak kontroly vykonáva príslušný orgán alebo subjekt systému riadenia a kontroly a tieto kontroly vedú k záveru, že došlo k nezrovnalosti, vytvorí sa PACA. Orgány, ktoré zistia nezrovnalosť, sú tie, ktoré prostredníctvom písomného posudku potvrdia, že k nezrovnalosti skutočne došlo.

Nie vždy však ide o tie orgány, ktoré ako prvé majú podozrenie, že mohlo dôjsť k nezrovnalosti. Môže sa napríklad stať, že subjekt X (napr. polícia alebo daňová správa) zistí podozrivú situáciu a rozhodne, že konkrétna operácia alebo konkrétny hospodársky subjekt (prijímateľ alebo dodávateľ) by sa mal v súvislosti s prijatými finančnými prostriedkami EÚ podrobnejšie preskúmať. Subjekt X však nie je zodpovedný za vykonávanie príslušných kontrol, a preto pošle príslušné informácie subjektu Y (napr. riadiacemu orgánu), ktorý je zodpovedný za kontroly. Subjekt Y potom vykoná kontroly a na základe svojho posudku uvedeného v písomnom dokumente dospeje k záveru, že došlo k nezrovnalosti. Subjekt Y sa následne považuje za orgán, ktorý zistil nezrovnalosť.

Členský štát je povinný zaznamenať orgán, ktorý zistil nezrovnalosť, v IMS (karta 2, pole 2.2 „Zapojené orgány“)⁵⁶.

⁵⁶ Predtým pole IMS 7.5.

5.3. Prepojenie medzi PACA a vymáhaním finančných prostriedkov

Cieľom oznamovania nezrovnalostí členskými štátmi nie je začať postup vymáhania finančných prostriedkov⁵⁷, ale oznámiť prípad Komisii na účely informovania a analýzy.

V mnohých prípadoch však môže byť nález PACA spojený so začatím postupu vymáhania. Po zistení nezrovnalosti je totiž ďalším krokom príslušného orgánu (riadiaceho orgánu, sprostredkovateľského orgánu, platobnej agentúry) vymáhanie neoprávnene vyplatených finančných prostriedkov.

Dátum PACA by nemal byť neskorší ako dátum začatia postupu vymáhania. Hoci sa osobitné postupy na vymáhanie dlhu môžu v jednotlivých členských štátoch líšiť, dátum začatia postupu vymáhania (vo väčšine prípadov) zodpovedá dňu, keď príslušný orgán prijme administratívne opatrenia na účely vymoženie peňazí. To môže viesť k tomu, že orgán členského štátu po prvýkrát písomne oznámi hospodárskemu subjektu, že určitá suma financovania by sa mala vrátiť, a oznámi túto nezrovnalosť Komisii.

5.4. PACA a výpočet presnej sumy nezrovnalosti na účely oznamovania a vymáhania (zaznamenanie dlhu)

Pri oznamovaní nezrovnalostí (v nadväznosti na PACA) musí členský štát uviesť **sumu nezrovnalosti** v prvotnom oznámení v IMS.

Nie je problémom, ak presná suma nezrovnalosti v tom čase **ešte nie je známa alebo ju ešte nemožno vypočítať** (napr. audit nie je ukončený – najmä ak sa ešte neukončilo námietkové konanie s auditovaným subjektom – alebo ak nezrovnalosti klasifikované ako podozrenie z podvodu skúmajú súdne orgány).

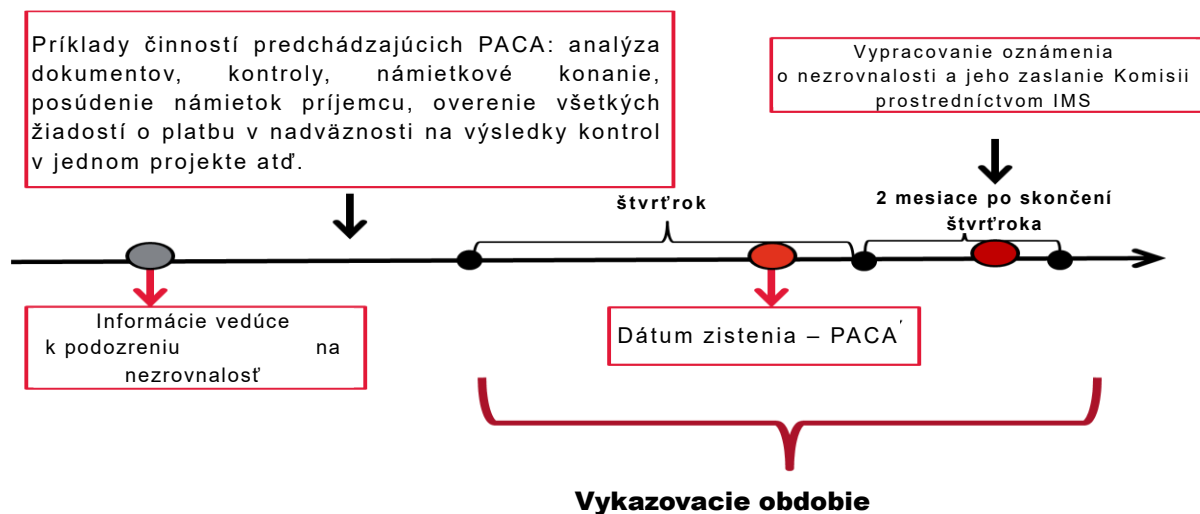
Hneď ako sa určí presná suma nezrovnalosti, členský štát by ju mal oznámiť predložením **následnej správy** v IMS⁵⁸.

Uvedené okolnosti sú relevantné aj pre **vymáhanie** sumy nezrovnalosti príslušným orgánom členského štátu alebo pre akékoľvek **finančné opravy, ktoré** môže Komisia uložiť. Členský štát a Komisia potrebujú pre svoje príslušné postupy presné sumy nezrovnalosti, aby ich mohli zaznamenať ako dlh. **Tento krok však nezávisí od oznamovania nezrovnalostí prostredníctvom IMS, ktorý nie je účtovným nástrojom, ale zdrojom informácií pre preventívne opatrenia a analýzu.**

⁵⁷ Vymáhanie finančných prostriedkov zahŕňa aj iné finančné opravy, ako je odpočet výdavkov vykazujúcich nezrovnalosti napríklad zo záverečnej žiadosti o platbu.

⁵⁸ Oddiel 1 bod 1.4 [prílohy XII k NSU](#); článok 3 ods. 5 delegovaných nariadení Komisie (EÚ) [2024/205](#) a [2024/204](#).

5.5. Postupnosť krokov vykonaných v procese zisťovania, preukazovania a oznamovania nezrovnalostí – diagram

6. VÝNIMKY Z OZNAMOVACEJ POVINNOSTI

Pravidlá upravujúce oznamovanie nezrovnalostí obsahujú niektoré výnimky z oznamovacej povinnosti⁵⁹.

6.1 Strop vymedzujúci notifikačnú povinnosť

Členské štáty musia oznamovať Komisii nezrovnalosti len v sume vyššej ako 10 000 EUR vo forme príspevku z fondov [oddiel 1 bod 1.2 písm. a) prvá polovica vety prílohy XII k NSU a článok 3 ods. 2 písm. a) delegovaných nariadení Komisie (EÚ) 2024/204 a 2024/205].

Toto pravidlo predstavuje prvú, všeobecnú výnimku z oznamovacej povinnosti.

Nezrovnalosti do 10 000 EUR vo forme príspevkov z fondov sa nemusia oznamovať prostredníctvom IMS.

To platí aj v prípadoch, keď sa nezrovnalosti týkajú podozrenia z (alebo preukázaného) podvodu.

Pri posudzovaní stropu vymedzujúceho notifikačnú povinnosť vo výške 10 000 EUR je potrebné mať na pamäti pojem „prepojené nezrovnalosti“.

⁵⁹ Členské štáty však každoročne musia Komisii – v rámci každoročnej kontroly kvality – oznamovať všetky sumy, ktoré sú výsledkom akejkoľvek nezrovnalosti, a to aj v prípadoch, na ktoré sa vzťahujú výnimky.

Vzájomne prepojené nezrovnalosti („výnimka z výnimky“)

Všeobecná výnimka z oznamovacej povinnosti, t.j. strop vymedzujúci oznamovaciu povinnosť, „**neplatí** v prípade nezrovnalostí, ktoré sú navzájom prepojené a ktorých celková suma presahuje 10 000 EUR ako príspevok z fondov, a to ani vtedy, keď žiadna z nich sama nepresahuje tento strop“ [oddiel 1 bod 1.2 písm. a) druhá polovica vety [prílohy XII k NSU](#) a článok 3 ods. 2 písm. a) delegovaných nariadení Komisie (EÚ) [2024/204](#) a [2024/205](#)].

Zmyslom tejto „výnimky z výnimky“ je predísť umelému rozdeleniu vzájomne prepojených nezrovnalostí s cieľom obísť požiadavky na oznamovanie, čo by bolo v rozpore s cieľmi sledovanými právnymi predpismi.

Vzhľadom na rôznorodosť možných základných situácií sa nedá poskytnúť vyčerpávajúci zoznam prvkov, ktoré predstavujú „prepojenie“ medzi nezrovnalosťami. Nasledujúce prvky sa však vo všeobecnosti považujú za „prepojenie“ medzi nezrovnalosťami:

- nezrovnalosti (aj rôzneho druhu), ktorých sa dopustila tá istá osoba/hospodársky subjekt (alebo skupina osôb/hospodárskych subjektov) a ktoré sa týkajú tej istej operácie (projektu, zmluvy, akcie alebo skupiny projektov),
- nezrovnalosti (aj rôzneho druhu), ktorých sa dopustil ten istý hospodársky subjekt (alebo skupina osôb/hospodárskych subjektov) a ktoré sa týkajú rôznych operácií (projektu, zmluvy, akcie alebo skupiny projektov),
- nezrovnalosti, ktorých sa dopustili rôzne osoby/hospodárske subjekty a ktoré sa týkajú tej istej operácie (projektu, zmluvy, akcie alebo skupiny projektov).

Je dôležité zdôrazniť, že vzájomne prepojené nezrovnalosti sa môžu, ale nemusia oznamovať spoločne, ako sa podrobnejšie vysvetľuje v [oddielu 7.3](#) tejto príručky.

Členské štáty môžu v IMS uviesť, že nezrovnalosti (ktoré neboli/nie sú oznámené spoločne) sú prepojené, pretože sa týkajú tej istej osoby/hospodárskeho subjektu.

V poli 1.14 sa políčko zmení na ÁNO, ak osoba (-y)/hospodársky (-e) subjekt (-y) zapojený do prípadu môžu byť prepojené s inými prípadmi.

Osoba figurujúca
vo viacerých
prípadoch

Osoba figurujúca
vo viacerých
prípadoch

Pokiaľ ide o strop 10 000 EUR vymedzujúci oznamovaciu povinnosť, je dôležité upozorniť aj na prípady, keď bola pôvodne oznámená nezrovnalosť v sume vyššej ako 10 000 EUR, ale neskôr sa ukázalo, že ide o sumu nižšiu ako 10 000 EUR. Takéto nezrovnalosti, bez ohľadu na to, či pôvodne boli alebo neboli klasifikované ako podozrenie z podvodu (alebo preukázaný podvod), sa v IMS nedajú zrušiť. V týchto prípadoch by sa po ukončení všetkých vnútroštátnych konaní zaslala skôr len jedna aktualizácia so žiadosťou o uzavretie prípadu. Medzi tým by nebolo potrebné tieto prípady pravidelne aktualizovať. Uvedený prístup sa nevzťahuje na vzájomne prepojené nezrovnalosti.

6.2. Osobitné výnimky z oznamovacej povinnosti

Okrem uvedenej všeobecnej výnimky z oznamovacej povinnosti sa v platných právnych ustanoveniach týkajúcich sa oznamovania nezrovnalostí stanovuje **celý rad osobitných výnimiek**.

Nezrovnalosti sa preto nemusia oznamovať:

1. v prípadoch, keď nezrovnalosť spočíva výlučne v tom, že sa úplne alebo čiastočne nepodarilo realizovať operáciu v rámci spolufinancovaného programu v dôsledku **nepodvodného konkurzu**⁶⁰ prijímateľa;
2. v prípadoch, na ktoré prijímateľ **dobrovoľne** upozorní riadiaci orgán alebo orgán zodpovedný za účtovníctvo, a **to pred zistením** niektorým z týchto orgánov, či už pred vyplatením verejného príspevku, alebo po ňom – **POKIAĽ NEEXISTUJE PODOZRENIE Z PODVODU** („výnimka z výnimky“);
3. v prípadoch, ktoré zistí a nápravu vykoná riadiaci orgán alebo certifikačný orgán **pred zahrnutím príslušného výdavku do výkazu výdavkov** predloženého Komisii – **POKIAĽ NEEXISTUJE PODOZRENIE Z PODVODU!** („výnimka z výnimky“).

Z oznamovacej povinnosti existuje niekoľko výnimiek; jedna je všeobecná a tri sú špecifické. Existujú však aj „výnimky z výnimiek“.

7. OZNÁMENIE A UZAVRETIE NEZROVNALOSTI V IMS

7.1. Prvotné oznámenie

Pri oznamovaní nezrovnalostí Komisii musia členské štáty poskytnúť všetky informácie uvedené v príslušných právnych predpisoch: [oddiel 2 prílohy XII k NSU](#) a článok 3 ods. 3 delegovaných nariadení Komisie (EÚ) [2024/205](#) a [2024/204](#).

⁶⁰ Pozri aj odpoveď na otázku 8 v [prílohe II k tejto príručke](#).

V odpovedi na otázku 12 [prílohy II](#) k tejto príručke sa uvádza, kde v IMS (a ako) sa majú uviesť niektoré požadované informácie.

Ak je nezrovnalosť predmetom vyšetrovania úradu OLAF, členské štáty musia v IMS uviesť aj úplné číslo prípadu úradu OLAF.

Číslo prípadu úradu OLAF by sa malo uviesť aj v prípade, že úrad OLAF prípad zaregistroval, ale následne ho zamietol na základe zásady subsidiarity. Ak príslušný orgán členského štátu na základe opatrení prijatých po zamietnutí zo strany úradu OLAF dospeje k záveru, že došlo k nezrovnalosti, členský štát musí pri oznamovaní nezrovnalosti v IMS uviesť číslo prípadu úradu OLAF.

Oznamujúci orgán zabezpečí, aby poskytnuté informácie boli presné a jasné bez toho, aby bola ovplyvnená možnosť ich integrácie alebo opravy prostredníctvom následných opatrení („žiadostí o aktualizáciu prípadu“ v IMS – pozri [oddiel 7.4](#)).

Informácie v IMS sa poskytujú prostredníctvom rôznych typov polí, ktoré možno všeobecne opísať ako štruktúrované (jeden alebo viacero výberov z definovaných zoznamov) alebo neštruktúrované (voľné textové polia).

Prvotné oznámenie by vo väčšine prípadov zahŕňalo opis druhu zistenej nezrovnalosti. Tento opis sa uskutočňuje dvoma spôsobmi, jednak prostredníctvom štruktúrovaného poľa (6.8 typ nezrovnalosti), ktoré umožňuje uviesť viacero typov nezrovnalostí, jednak neštruktúrovaného poľa (6.9 modus operandi), v ktorom sa od oznamujúceho orgánu požaduje opis metódy použitej pri spôsobe nezrovnalosti, čo by umožnilo vysvetliť a pochopiť kódy použité v poli 6.8.

Príklad nájdete v otázkach 5 a 6 v [prílohe II](#).

7.1.1. Prípady bez prvotnej oznamovacej povinnosti

Nezrovnalosti, ktoré sú pod stropom vymedzujúcim oznamovaciu povinnosť (alebo spĺňajú kritériá pre iné výnimky z oznamovacej povinnosti, ako sa opisuje v [oddiele 6](#) tejto príručky), a preto sa Komisii neoznamujú, sa však stále musia zaznamenať vo výročných finančných správach alebo výkazoch/ročných účtovných závierkach členských štátov. V niektorých prípadoch sa po určitom čase (čo môže byť aj niekoľko rokov) môžu objaviť nové zistenia, v dôsledku ktorých vznikne povinnosť oznámiť tieto nezrovnalosti Komisii. Mohlo by sa tak stať napríklad vtedy, keď suma nezrovnalosti najnovšie prekračuje strop vymedzujúci oznamovaciu povinnosť alebo ak sa neoprávnená suma, ktorú členský štát zistil a opravil pred jej zahrnutím do žiadosti o platbu predloženej Komisii, v súčasnosti považuje za prípad podozrenia z podvodu alebo preukázaného podvodu.

S cieľom predísť štatistickým narušeniam „účinnosti oznamovania“, t. j. priemerného času od zistenia nezrovnalosti až po jej oznámenie Komisii, ako aj predísť dojmu, že dotknutý členský štát nesplnil pravidlá oznamovania, sa v IMS ako dátum odhalenia (PACA) uvedie dátum zistenia informácie, ktorá viedla k zmene stavu nezrovnalosti na nezrovnalosť, ktorú treba oznámiť Komisii. Dátum, keď bola nezrovnalosť skutočne zistená, ale v tom čase sa na ňu nevzťahovala oznamovacia povinnosť, sa uvedie v poznámkach.

7.1.2. Premlčacia lehota pre oznamovanie

V právnych predpisoch EÚ, ktorými sa členským štátom ukladá povinnosť oznamovať nezrovnalosti Komisii prostredníctvom systému IMS, sa nestanovuje premlčacia lehota na splnenie oznamovacej povinnosti⁶¹. Táto povinnosť teda nemôže zaniknúť a členské štáty by mali oznamovať aj nezrovnalosti týkajúce sa programov, ktoré boli uzatvorené/finančne urovnané. V právnych predpisoch EÚ existujú aj ďalšie ustanovenia, ktoré úzko súvisia s nezrovnalosťami, konkrétne ustanovenia o finančných opravách, z ktorých jasne vyplýva, že určité povinnosti členských štátov pretrvávajú aj po ukončení programov⁶².

Členské štáty však vyjadrili želanie stanoviť premlčaciu lehotu na plnenie oznamovacích povinností z viacerých dôvodov. Keď sa v súvislosti s ukončeným programom zistia nové nezrovnalosti, často už uplynuli lehoty na uchovávanie podporných dokumentov. To sťažuje alebo znemožňuje získanie príslušných informácií. Takisto mohli uplynúť lehoty na kontroly, audity a vyšetrovania, čím sa znížila pravdepodobnosť odhalenia nezrovnalostí. Napokon, oznamovanie nezrovnalostí týkajúcich sa ukončeného programu by predstavovalo obrovskú administratívnu a finančnú záťaž.

Hoci je pochopiteľné, že sa na tieto dôvody možno odvolávať, usmernením, akým je táto príručka, nie je možné zaviesť premlčaciu lehotu pre oznamovanie nezrovnalostí. To by mohol urobiť len legislatívny orgán EÚ, ak by to považoval za vhodné, a to vykonaním potrebných zmien v platných právnych predpisoch. Nebolo by ani možné jednoducho transponovať lehoty z iných ustanovení práva EÚ (o auditoch, o uchovávaní dokumentov alebo o ukladaní sankcií), pretože by sa tým mohol narušiť cieľ právnej istoty a jasnosti, ktorého zabezpečenie sa týmito ustanoveniami sleduje.

7.2. Osobitné oznámenia

Nezrovnalosti sa musia oznámiť do dvoch mesiacov po skončení každého štvrt'roka od ich zistenia [oddiel 1 bod 1.4 [prílohy XII k NSU](#) a článok 2 ods. 1 prvá veta vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) [2024/206](#) – oblasť poľnohospodárstva] alebo bezodkladne po zistení nezrovnalostí [článok 2 ods. 2 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) [2024/203](#) – oblasť EGF].

Tieto pravidlá časovej postupnosti sa však menia v prípadoch, keď nezrovnalosti môžu mať dôsledky v iných členských štátoch EÚ (alebo v iných krajinách mimo EÚ). V súlade s tým sa v oddiele 1 bode 1.4 druhej vete [prílohy XII k NSU](#) a článku 2 ods. 1 druhej vete vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) [2024/206](#) stanovuje, že členský štát musí Komisii

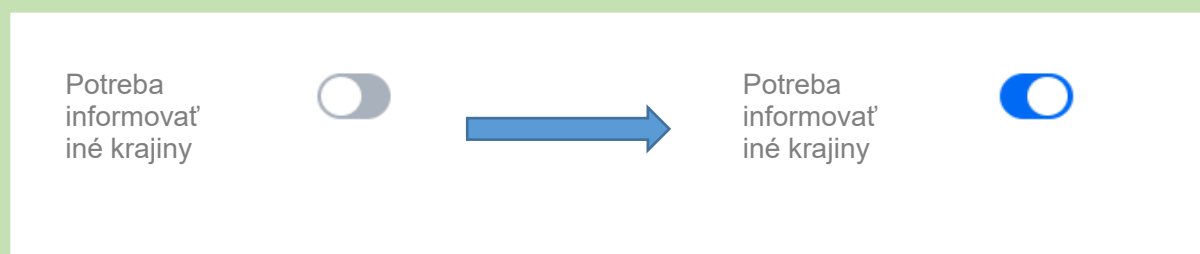
⁶¹ Požiadavky na oznamovanie nepredstavujú opatrenia v zmysle [nariadenia \(ES\) č. 2988/95](#), a preto sa premlčacie lehoty uvedené v tomto nariadení neuplatňujú.

⁶² Pozri [usmernenia k ukončeniu operačných programov](#) prijaté na účely využívania pomoci z EFRR, ESF, KF a ENRAF a programov cezhraničnej spolupráce v rámci nástroja IPA II, programové obdobie 2014 – 2020 (oznámenie Komisie uverejnené v Ú. v. EÚ C 474, 14.12.2022, s. 1) a usmernenia k ukončeniu programov rozvoja vidieka na roky 2014 – 2022 (publikácia ešte len má vyjsť).

bezodkladne oznámiť všetky zistené alebo domnelé nezrovnalosti, ak takéto nezrovnalosti môžu mať dôsledky mimo územia daného členského štátu⁶³.

Ako možno tieto osobitné oznámenia identifikovať v IMS?

Členské štáty môžu zmeniť políčko poľa 1.13 z NIE (0) na ÁNO (I).

Polia IMS 6.5 a/alebo 6.6 sa musia vyplniť aj uvedením príslušného členského štátu (štátov)/tretej krajiny (krajín).

7.3. Spojenie viacerých oznámení o nezrovnalosti (spoločné oznámenia)

Pravidlom je, že oznámenia o nezrovnalostiach sa týkajú jednotlivých prípadov, teda jednej nezrovnalosti, ktorej sa dopustil jeden konkrétny hospodársky subjekt (alebo skupina hospodárskych subjektov) v rámci operácie (projektu, zmluvy, akcie alebo skupiny projektov). Členské štáty však majú **možnosť kombinovať oznámenia** v situáciách, keď sú nezrovnalosti **vzájomne prepojené** (ako sa uvádza v [oddiele 6.1](#) tejto príručky), bez ohľadu na to, či jednotlivá nezrovnalosť je alebo nie je pod stropom vymedzujúcim oznamovaciu povinnosť 10 000 EUR (a je nad ním len v prípade, že sa spojí s inou nezrovnalosťou/nezrovnalosťami).

Uvedenie vzájomne prepojených nezrovnalostí v jednom oznámení však nemusí byť vždy vhodné alebo uskutočniteľné.

Ak sa ten istý hospodársky subjekt dopustí nezrovnalostí pri operáciách z rôznych programových období (napr. 2014 – 2020 a 2021 – 2027) alebo rôznych (operačných) programov či fondov, oznámenia by sa mali podať osobitne za každé programové obdobie, každý program a každý fond. Je to z dôvodu uľahčenia aktualizácie jednotlivých prípadov nezrovnalostí (napr. pokiaľ ide o výsledok začatých konaní, ktoré by mohli viesť k ukončeniu alebo zrušeniu jednej alebo druhej nezrovnalosti) alebo z dôvodu technických obmedzení IMS⁶⁴. Členské štáty s veľmi širokou štruktúrou oznamovania nemusia byť schopné postupovať inak, keďže oznamujúci orgán zodpovedný za konkrétny program/fond nemusí mať prístup k prípadom, ktoré oznamujú v IMS iné orgány (keďže sú v štruktúre oznamovania oddelené), a nemusí ich poznať.

⁶³ V pravidlách oznamovania platných pre oblasť EGF sa vždy vyžaduje „bezodkladné“ oznamovanie.

⁶⁴ IMS napríklad umožňuje vybrať len jeden kód CCI.

Ak sa vzájomne prepojené nezrovnalosti neoznámia prostredníctvom jedného oznámenia, mal by sa do IMS podľa možnosti zahrnúť krížový odkaz na prepojený (-é) prípad (-y). To sa vykoná buď v poli 1.14, ak sa vzájomne prepojené nezrovnalosti týkajú toho istého hospodárskeho subjektu, alebo v poli 11.1, ak je prepojenie medzi nezrovnalosťami inej povahy.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti by sa na účely IMS mali vzájomne prepojené nezrovnalosti oznamovať prostredníctvom jedného oznámenia v IMS LEN vtedy, keď sú splnené VŠETKY tieto podmienky.

1. Nezrovnalosti sa týkajú toho istého hospodárskeho subjektu a/alebo tej istej operácie.
2. Nezrovnalosti sa týkajú toho istého programového obdobia, fondu a (operačného) programu.
3. Nezrovnalosti zistil jeden oznamujúci orgán a počas jedného vykazovacieho obdobia.
4. Finančné dôsledky všetkých nezrovnalostí spolu presahujú 10 000 EUR.

Ak sú splnené podmienky 1) až 4), ale hodnota KAŽDEJ jednotlivkej nezrovnalosti presahuje 10 000 EUR, môžu sa oznámiť samostatne (keďže nehrozí riziko umelého rozdelenia).

7.4. Následné oznámenia

V pravidlách oznamovania⁶⁵ je zaužívaná zásada, že ak niektoré informácie, ktoré sa majú poskytnúť v IMS, neboli k dispozícii v čase prvotného oznámenia alebo ich treba neskôr opraviť, členský štát musí chýbajúce alebo správne informácie poskytnúť Komisii bezodkladne po ich získaní v „následnom oznámení“, čo znamená, že IMS sa musí aktualizovať. Týka sa to všetkých informácií požadovaných platným nariadením, ale najmä informácií o metódach použitých na spôsobenie nezrovnalosti a spôsobe jej zistenia.

V následných oznámeniach („žiadost’ o aktualizáciu prípadu“ v IMS) musia členské štáty poskytnúť aj informácie o priebehu akýchkoľvek správnych alebo súdnych konaní súvisiacich s oznámenou nezrovnalosťou. Členské štáty sú povinné⁶⁶ oznamovať Komisii podrobnosti o začatí, ukončení alebo zrušení všetkých postupov či konaní o uložení administratívnych opatrení alebo správnych či trestných sankcií v súvislosti s oznámenými nezrovnalosťami, ako aj o výsledku takýchto postupov či konaní.

Ak sa uplatnili sankcie z dôvodu nezrovnalostí, členský štát musí takisto uviesť:

- a) či ide o správne alebo trestné sankcie, a podrobnosti o týchto sankciách;
- b) či sa sankcie uložili v dôsledku porušenia práva Únie alebo vnútroštátneho práva;
- c) či sa preukázal podvod.

⁶⁵ Pre obdobie 2021 – 2027 pozri oddiel 1 bod 1.4 [prílohy XII k NSU](#) a článok 3 ods. 5 delegovaných nariadení Komisie (EÚ) [2024/205](#) a [2024/204](#); právne predpisy EÚ o oznamovaní nezrovnalostí platné v predchádzajúcom programovom období obsahovali rovnocenné ustanovenia.

⁶⁶ Pozri článok 3 ods. 6 delegovaných nariadení Komisie (EÚ) [2024/205](#) a [204](#) a [oddiel 2 prílohy XII k NSU](#).

Ako sa uvádza v oddiele 1 bode 1.1. písm. d) [prílohy XII k NSU](#) a článku 3 ods. 7 delegovaných nariadení Komisie (EÚ) [2024/205](#) a [2024/204](#), členský štát poskytnúť aj dodatočné informácie o osobitnej nezrovnalosti alebo skupine nezrovnalostí, ak Komisia o takéto informácie písomne požiada.

V IMS sa príslušné informácie poskytujú/aktualizujú v poliach:

- 1.15 Konanie, ak prebiehajú alebo boli ukončené trestné a správne konania: systém umožňuje pre každý prípad uviesť viacero druhov konaní (napr. trestné a správne).
- 1.16 Finančný stav: vyberte kód, ktorý najlepšie vystihuje aktuálny stav postupu vymáhania.
- Tabuľka 10 pre stav postupov začatých na uloženie sankcií (polia 10.1 až 10.5) a uložených sankcií (polia 10.6 až 10.7).

7.5. Uzavretie prípadu

Po ukončení všetkých postupov na vnútroštátnej úrovni⁶⁷ a ich finalizácii a po informovaní Komisie o ich výsledku by mal členský štát prípad nezrovnalosti uzavrieť; od oznamujúcej krajiny sa neočakávajú žiadne ďalšie činnosti ani zmeny⁶⁸.

Nasledujúci kontrolný zoznam sa môže použiť na určenie toho, či sa vnútroštátne postupy môžu považovať za dokončené a prípad nezrovnalosti sa môže uzavrieť.

Stav postupu	ÁNO	NIE	Neuplatňuje sa
Urovnali sa finančne sumy nezrovnalostí voči EÚ ⁶⁹ ?			
Dokončilo sa správne alebo súdne konanie začaté s cieľom preukázať úmyselnosť konania (prípady podozrenia z podvodu)?			
V prípade nezrovnalostí týkajúcich sa neplnenia povinností, splnil už hospodársky subjekt povinnosť ⁷⁰ ?			
Ak riadiaci orgán odhalil nezrovnalosť pred vykonaním platby, zrušila sa a zmluva o financovaní alebo súhlasil príjemca s prevzatím finančných dôsledkov nezrovnalosti?			

Ak je ktorákoli z odpovedí v tomto zozname NIE, prípad nie je možné uzavrieť.

⁶⁷ „Na vnútroštátnej úrovni“ znamená, že za dostatočné odôvodnenie sa nepovažuje dokončenie a finalizácia postupov len na úrovni jediného vnútroštátneho orgánu zodpovedného za daný prípad.

⁶⁸ Vo výnimočných prípadoch môže úrad OLAF znovu otvoriť prípady, ktoré sa už uzavreli; pozri odpoveď na otázku 4 v [prílohe II](#) k tejto príručke.

⁶⁹ Pozri aj odpoveď na otázku 11 v [prílohe II](#) k tejto príručke.

⁷⁰ Napríklad: Spoločnosť, ktorá postavila cestu s materiálmi, ktoré nezodpovedajú zmluvne požadovaným, bola požiadaná, aby prácu vykonala znovu s dohodnutými materiálmi.

Uzavieranie prípadov, na ktoré sa vzťahuje vykazovanie nadmerných súm (overbooking)

Keď sa výdavky vykazujúce nezrovnalosti odstránia z vyhlásení o platbách predložených Komisii a nahradia sa riadnymi výdavkami vykázanými nad rámec rozpočtových prostriedkov, už to nemá vplyv na rozpočet EÚ a súvisiace nezrovnalosti, ktoré boli predtým oznámené, sa môžu v IMS uzavrieť⁷¹.

Situácia je však iná, ak príslušné konanie prebieha z dôvodu **podozrenia z podvodu**. V takom prípade by sa nezrovnalosti **nemali** v IMS uzatvárať. To je v súlade s pravidlami pre oznamovanie nezrovnalostí, ktoré k prípadom podozrenia z podvodu pristupujú odlišne, ako to vyplýva z ustanovení o výnimkách z oznamovacej povinnosti.

7.6. Zrušenie prípadu

Pri aktualizácii prvého oznámenia môže oznamujúci orgán členského štátu takisto uviesť, že na základe ďalších vyšetrovaní prípad, ktorý bol pôvodne oznámený ako nezrovnalosť, už nepredstavuje porušenie ustanovenia platných pravidiel a zmlúv, a preto nie je nezrovnalosťou. V dôsledku toho môže členský štát prípad zrušiť. K žiadosti o zrušenie musí byť priložené jasné odôvodnenie.

Prípad podozrenia z podvodu, ktorý je predmetom súdneho konania a vyústi do rozsudku, v ktorom sa konštatuje, že k podvodu nedošlo, môže napriek tomu predstavovať nezrovnalosť, a vo väčšine prípadov aj predstavuje. Takýto prípad nemožno zrušiť. Rovnako rozhodnutie súdu o zamietnutí prípadu z dôvodu premlčania neznamena, že k nezrovnalosti nedošlo, a preto ho možno zrušiť. Takéto nezrovnalosti možno uzavrieť len vtedy, keď sú splnené podmienky na uzavretie⁷².

Ako zrušiť prípad v IMS?

Pri aktualizovaní prípadu je k dispozícii možnosť „žiadost“ na zrušenie prípadu.

Podaním žiadosti o zrušenie sa z IMS natrvalo odstránia všetky informácie, ktoré by mohli viesť k identifikácii operácie, ktorá bola pôvodne oznámená ako dotknutá nezrovnalosťou, ako aj príslušného hospodárskeho subjektu. Po odoslaní žiadosti o zrušenie Komisii/OLAF už tieto informácie nemožno opätovne získať.

⁷¹ Jedna vec je uzavrieť predtým oznámenú nezrovnalosť, ak boli príslušné výdavky odpočítané, pretože to už nemá vplyv na rozpočet EÚ, ale úplne iná vec je vyhnúť sa oznámeniu. Nemôže byť pochyb o tom, že nezrovnalosti týkajúce sa výdavkov zahrnutých do žiadosti o platbu sa musia oznámiť, aj keď sa výdavky následne odpočítajú.

⁷² Pozri aj odpoveď na otázku 16 v [prílohe II](#) k tejto príručke o zrušení otvorených prípadov nezrovnalostí oznámených Komisii (OLAF) na základe [nariadenia \(ES\) č. 1681/94](#) pre programy v rokoch 1989 – 1993, 1994 – 1999 a 2000 – 2006.

8. FINANČNÉ ASPEKTY NEZROVNALOSTI⁷³

Podľa právnych predpisov, ktorými sa riadi oznamovanie nezrovnalostí, zahŕňajú informácie, ktoré musí členský štát poskytnúť tieto údaje⁷⁴:

- celková výška výdavkov vyjadrená ako príspevok EÚ, vnútroštátny príspevok a súkromný príspevok,
- suma, ktorá bola nezrovnalosťou dotknutá, vyjadrená ako príspevok EÚ a vnútroštátne spolufinancovanie (vrátane prípadných súkromných príspevkov),
- v prípadoch podozrenia z podvodu a – ak prijímateľovi nebol verejný príspevok vyplatený – suma, ktorá by sa nesprávne vyplatila, ak by sa na nezrovnalosť neprišlo, vyjadrená ako príspevok EÚ a vnútroštátny príspevok (vrátane prípadných súkromných príspevkov).

8.1. Celková suma výdavkov

Celková suma výdavkov sa vzťahuje na schválené celkové financovanie (podiel EÚ a členského štátu na verejnom príspevku a akýkoľvek súkromný príspevok) príslušnej operácie (projektu, zmluvy, akcie alebo skupiny projektov). Mal by sa vykazovať celý rozpočet schválenej operácie.

1. Napríklad v prípade veľkého infraštruktúrneho projektu pozostávajúceho z viacerých komponentov alebo zmlúv:

Oznamujúci orgán môže na karte 4 alebo 5 (podľa potreby) uviesť **konkrétnu (-e) zmluvu (-y), ktorej (-ých) sa nezrovnalosti týkajú**, a do týchto polí uviesť celkovú hodnotu príslušnej (-ých) zmluvy (-úv) (t. j. sumu výdavkov). Systém potom v poli 8.1 automaticky vypočíta sumu zmlúv uvedených na karte 4 alebo 5. Túto hodnotu je následne potrebné manuálne zmeniť v poli 8.1 tak, aby odrážala celkovú hodnotu **projektu**.

2. Ak sa napríklad nezrovnalosti, ktoré sú nahlásené spoločne, dotknú **viacerých projektov** toho istého hospodárskeho subjektu⁷⁵:

Oznamujúci orgán môže uviesť finančnú hodnotu projektov (t. j. sumu výdavkov) na karte 4 alebo 5 (podľa potreby). Systém potom v poli 8.1 automaticky vypočíta sumu projektov uvedených na karte 4 alebo 5. Táto hodnota sa v poli 8.1 nesmie meniť.

⁷³ Pozri aj odpoveď na otázku 13 v [prílohe II](#) k tejto príručke týkajúcu sa miery spolufinancovania, ktorá sa má zohľadniť pri poskytovaní informácií o finančných aspektoch nezrovnalostí.

⁷⁴ Pozri [oddiel 2 prílohy XII k NSU](#) a článok 3 ods. 3 delegovaných nariadení Komisie (EÚ) [2024/205](#) a [2024/204](#).

⁷⁵ Pozri [oddiel 7.3](#) tejto príručky týkajúci sa spoločného oznamovania nezrovnalostí.

8.2. Suma nezrovnalostí

Suma nezrovnalostí (výška nezrovnalostí) by sa mala vypočítavať kombináciou skutočného a potenciálneho finančného vplyvu prípadu. Malo by ísť nielen o výdavky vykazujúce nezrovnalosti, ktoré sa už vyplatili príjemcom a vykázali Komisii, ale aj o dotknuté sumy pred platbou a vykázaním. Je potrebné zohľadniť všetky sumy považované za neoprávnené vzhľadom na to, že sa zistila nezrovnalosť v súvislosti so spolufinancovanou operáciou (z podielu EÚ a členského štátu na verejnom príspevku).

Skutočná suma nezrovnalostí sa niekedy môže líšiť od celkovej sumy výdavkov dotknutých nezrovnalosťou. Mohlo by sa to stať napríklad vtedy, keď sa pri určovaní súvisiacej finančnej opravy uplatňuje proporionalita. V takýchto prípadoch by malo oznámenie/IMS obsahovať sumu skutočnej finančnej opravy, ktorá by sa mala považovať za finančný vplyv nezrovnalostí.

Suma nezrovnalostí by sa mala aktualizovať alebo upraviť len vtedy, ak sa následnými posúdeniami preskúma a opraví pôvodný odhad. Od tejto sumy by sa nemali odpočítavať úspešné vymáhania alebo splatenia zo strany príjemcu.

V poli 8.2 IMS sa uvádza celá suma nezrovnalostí (vrátane toho, čo sa zaplatilo a čo sa ešte nezaplatilo). Polia 8.2.1 a 8.2.2 sa musia použiť na uvedenie zaplatených a nezaplatených súm.

Úroky, pokuty a sankcie nie sú súčasťou súm nezrovnalostí, ktoré sa majú oznamovať na karte 8 IMS. Pokuty a sankcie uložené v dôsledku správneho alebo trestného konania sa však musia uviesť na karte 10 a všetky účtované úroky sa musia uviesť v poli 9.12 IMS.

V [prílohe I.3](#) k tejto príručke sa uvádza príklad, ako by sa mali určiť finančné aspekty nezrovnalostí.

9. OZNAMOVANIE NEZROVNALOSTÍ V RÁMCI PROGRAMOV EURÓPSKEJ ÚZEMNEJ SPOLUPRÁCE – INTERREG

Niektoré programy Interreg sa realizujú v rámci zdieľaného riadenia. Týka sa to **všetkých zložiek programu Interreg**⁷⁶ (obdobie financovania 2021 – 2027) okrem zložky D vrátane cezhraničnej spolupráce medzi jedným alebo viacerými členskými štátmi a jedným alebo viacerými prijímateľmi predvstupovej pomoci (IPA) III⁷⁷ a účasti prijímateľov IPA III v programoch nadnárodnej a medziregionálnej spolupráce v rámci EFRR.

⁷⁶ Zložka A: cezhraničná spolupráca medzi najmenej dvoma členskými štátmi EÚ; zložka B: nadnárodná spolupráca, ktorá zahŕňa niekoľko regiónov z viacerých krajín EÚ; zložka C: medziregionálna spolupráca; zložka D: spolupráca najvzdialenejších regiónov.

⁷⁷ IPA III sa vzťahuje na programové obdobie 2021 – 2027.

Tieto programy sa riadia nariadením o európskej územnej spolupráci – Interreg 2021/1059⁷⁸, nariadením o spoločných ustanoveniach a nariadením o Európskom fonde regionálneho rozvoja a Kohéznom fonde 2021/1058⁷⁹.

Na oznamovanie nezrovnalostí v rámci týchto programov sa v programovom období 2021 – 2027 vzťahujú pravidlá uvedené v [prílohe XII k NSU](#). V oddiele 1 bode 1.3 prílohy XII k NSU sa v súvislosti s **určením oznamujúceho členského štátu**⁸⁰ uvádza, že:

„Členský štát, v ktorom prijímateľovi vznikol výdavok, ktorý vykazuje nezrovnalosť a ktorý bol vyplatený pri vykonávaní operácie, je zodpovedný za oznámenie tejto nezrovnalosti v súlade s článkom 69 ods. 2. V **prípade programov v rámci cieľa Európska územná spolupráca (Interreg) oznamujúci členský štát informuje riadiaci orgán a orgán auditu daného programu.**“

IMS je nástroj, ktorý sa dá vo vysokej miere prispôbiť. Vďaka integrácii v rámci platformy AFIS, ako aj možnosti vymieňať si informácie a dokumenty prostredníctvom zabezpečenej schránky AFIS ponúka niekoľko možností na zabezpečenie efektívneho toku informácií, a to aj v súvislosti s programami v rámci európskej územnej spolupráce.

Ak je napríklad oznamujúcim členským štátom ten, v ktorom sa nachádza riadiaci orgán a orgán auditu programu, možno by bolo najlepšie vytvoriť hierarchický pracovný postup v kaskádovej štruktúre v rámci tohto členského štátu, aby mohli byť informované všetky orgány v rámci európskej územnej spolupráce.

Ak sa v oznamujúcom členskom štáte nenachádza riadiaci orgán a orgán auditu programu, bolo by vhodné, aby oznamujúci členský štát využíval schránku systému AFIS na zasielanie informácií o oznámených prípadoch týmto orgánom, keďže tieto orgány nemajú priamy prístup k informáciám.

10. FINANČNÉ NÁSTROJE, ZJEDNODUŠENÉ VYKAZOVANIE NÁKLADOV A FINANCOVANIE, KTORÉ NIE JE SPOJENÉ S NÁKLADMI

Finančné prostriedky v rámci zdieľaného riadenia môžu členské štáty využívať na poskytovanie podpory prijímateľom vo forme finančných nástrojov⁸¹ alebo grantov⁸² vrátane

⁷⁸ [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2021/1059](#) z 24. júna 2021 o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Európska územná spolupráca (Interreg) podporovaného z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a vonkajších finančných nástrojov (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 94).

⁷⁹ [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2021/1058](#) z 24. júna 2021 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a Kohéznom fonde (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 60).

⁸⁰ V prípade Interreg-IPA by mal prijímateľ IPA oznámiť nezrovnalosť mimo IMS (napr. prostredníctvom zabezpečenej pošty) členskému štátu EÚ, ktorý by ju mal následne zadať do IMS.

⁸¹ Finančné nástroje sú vymedzené v [článku 2 ods. 16 NSU](#).

⁸² [Článok 52 NSU](#): „Členské štáty využívajú príspevok z fondov na poskytovanie podpory prijímateľom vo forme grantov, finančných nástrojov alebo cien či ich kombinácie.“

grantov, pri ktorých môže mať zúčtovanie výdavkov formu zjednodušeného vykazovania nákladov a/alebo financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi⁸³.

Na výdavky, ktoré vznikli pri vykonávaní finančných nástrojov alebo grantov vo forme zjednodušeného vykazovania nákladov a financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, spolufinancovaných z týchto fondov, sa celkovo vzťahujú rovnaké pravidlá ako na všetky ostatné druhy výdavkov, ktoré musia spĺňať **požiadavky na fungovanie systému riadenia a kontroly vytvoreného členskými štátmi** pre podporované programy. Povinnosti členských štátov v tejto súvislosti, ako sú stanovené v [článku 69 NSU](#), v súlade so zásadou správneho finančného riadenia⁸⁴, **zahŕňajú povinnosť oznamovať nezrovnalosti** Komisii ([článok 69 ods. 2 NSU](#)).

Pri oznamovaní nezrovnalostí súvisiacich s finančnými nástrojmi je dôležité mať na pamäti, že v [článku 2 ods. 4 NSU](#) sa „operácia“ v súvislosti s finančnými nástrojmi vymedzuje ako „programový príspevok na finančný nástroj a následná finančná podpora, ktorú poskytuje konečným príjemcom uvedený finančný nástroj“.

V prípade nezrovnalostí súvisiacich s finančnými nástrojmi sa musí v IMS uviesť celá suma spojená s finančným nástrojom – napr. osobitná záruka – ako celková suma výdavkov.

Pokiaľ ide o nezrovnalosti v rámci financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, pozri aj odpoveď na [otázku 19 v prílohe II](#) k tejto príručke.

11. DÔVERNOSŤ VYŠETROVANÍ

Oznamovacie povinnosti, ktoré sa členským štátom ukladajú právnymi predpismi EÚ, môžu byť v zásade obmedzené len požiadavkami na dôvernosť vyšetrovaní stanovenými vo vnútroštátnych právnych predpisoch (trestné právo procesné) členského štátu.

V súlade s tým sa v oddiele 1 bode 1.5 prvom pododseku [prílohy XII k NSU](#) a článku 3 ods. 4 delegovaných nariadení Komisie (EÚ) [2024/205](#) a [2024/203](#) stanovuje, že ak vnútroštátne ustanovenia stanovujú dôvernosť vyšetrovaní, môžu sa oznamovať len informácie, ktoré podliehajú schváleniu príslušným tribunálom, súdom alebo iným orgánom – vrátane EPPO⁸⁵.

To znamená, že dôvernosť prebiehajúceho vyšetrovania môže viesť k tomu, že súdny alebo osobitný správny orgán (napr. protimonopolný orgán) neschváli sprístupnenie informácií týkajúcich sa nezrovnalosti Komisii. V tejto situácii sa prípad nezrovnalosti neoznami Komisii okamžite po zistení PACA, alebo, ak už bol oznámený, dodatočné informácie sa neposkytnú hneď, ako sú k dispozícii. To však neznamená, že by sa prípad nikdy nemal oznámiť alebo že by sa informácie nikdy nemali predložiť. Znamená to len, že oznamovanie alebo odosielanie

⁸³ Článok 53 ods. 1 a článok 95 ods. 1 NSU, ako aj [článok 211 ods. 4 nariadenia o rozpočtových pravidlách z roku 2024](#).

⁸⁴ A súvisiace kľúčové požiadavky uvedené v prílohe XI k NSU.

⁸⁵ Pozri odpoveď na otázku 15 v [prílohe II](#) k tejto príručke o situáciách, keď vnútroštátne (oznamujúce) orgány musia požiadať EPPO o povolenie.

informácií sa odkladá. Dané informácie sa musia oznámiť do IMS ihneď, ako pominie dôvod pôvodného odkladu (najneskôr však po ukončení vyšetrovania).

Príslušný tribunál, súd alebo iný orgán môže obmedziť prístupnosť úplne alebo čiastočne. V prípade čiastočného schválenia prístupnosti by mal oznamujúci orgán v IMS uviesť časť informácií, na ktoré sa nevzťahuje dôvernosť, pokiaľ nie sú schválené informácie príliš stručné alebo všeobecné na to, aby sa považovali za významné na účely oznamovania.

V súlade so zásadou spolupráce na ochranu finančných záujmov EÚ by sa odvolávanie sa na dôvernosť informácií s cieľom odmietnuť oznámenie nezrovnalostí alebo bezodkladné poskytnutie informácií Komisii nemalo používať ako pravidlo. Nemôže dochádzať k systematickému odmietaniu oznamovania prípadov nezrovnalostí alebo poskytovania súvisiacich informácií. Právomoc udelená súdnym alebo osobitným správnym orgánom členského štátu rozhodnúť z dôvodu dôvernosti o tom, či sa nezrovnalosti oznámia alebo sa poskytnú súvisiace informácie, by sa mala uplatňovať vyvážené s individuálnym posudzovaním jednotlivých prípadov.

Odvolávanie sa na pravidlá dôvernosti by sa malo obmedziť na ich hlavný účel, ktorým je zabrániť riziku ohrozenia prebiehajúceho konania, najmä zhromažďovania dôkazov a zisťovania skutočností. Zabraňovaním oznamovaniu nezrovnalostí alebo poskytovaniu informácií Komisii sa v konečnom dôsledku bráni plnej účinnosti právnych predpisov EÚ, pretože by to mohlo viesť k nesúladu s právnymi požiadavkami oznamovať nezrovnalosti do dvoch mesiacov od konca štvrtého roka, v ktorom boli zistené, a poskytovať dodatočné informácie o oznámených nezrovnalostiach ihneď, ako budú k dispozícii.

12. MENA OZNAMOVANÝCH SÚM

Členské štáty sú povinné **používať** ako menu pri oznamovaní nezrovnalostí **euro** [článok 87 NSU, článok 3 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2024/206 a článok 4 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2024/203].

V príslušných právnych ustanoveniach {článok 76 ods. 1 písm. c) NSU, článok 4 ods. 2 vykonávacieho nariadenia 2024/206 [s odkazom na článok 94 nariadenia (EÚ) 2021/2116⁸⁶] a článok 4 ods. 2 vykonávacieho nariadenia 2024/203} sa takisto stanovujú pravidlá **výmenného kurzu, ktorý majú** členské štáty, ktoré neprijali euro ako svoju menu, **používať** pri prepočte sumy výdavkov vynaložených vo vlastnej mene na eurá.

V závislosti od finančného scenára, v ktorom sa nezrovnalosť môže vyskytnúť, sa uplatňujú rôzne pravidlá týkajúce sa výmenného kurzu.

⁸⁶ Úplný odkaz je uvedený v poznámke pod čiarou č. 28.

- Nezrovnalosť sa zistí „po platbe“. Vtedy sa celé výdavky vykazujúce nezrovnalosti zaevidovali v účtovníctve zodpovedného orgánu. Použije sa výmenný kurz z mesiaca, v ktorom sa výdavok zaevidoval⁸⁷.
- Nezrovnalosť sa zistí „pred platbou“. Ide o prípad, keď v účtovníctve platobného orgánu alebo účtovného orgánu programu neboli zaevidované žiadne výdavky vykazujúce nezrovnalosti. V tomto prípade sa použije posledný mesačný účtovný výmenný kurz, ktorý Komisia uverejnila elektronicky, platný v čase prvotného oznámenia^{88, 89}.
- Nezrovnalosť sa zistí „po platbe a pred ňou“. Ide o prípady, keď časť sumy nezrovnalosti bola zaevidovaná v účtovníctve zodpovedného orgánu a časť sumy nezrovnalosti ešte nebola v tomto účtovníctve zaevidovaná. To vedie k situácii, keď sa sumy evidujú v účtovníctve členských štátov v priebehu určitého obdobia. Ak je v tejto situácii toto obdobie dlhšie ako jeden mesiac, použije sa výmenný kurz z mesiaca, v ktorom bol nesprávny výdavok naposledy zaevidovaný.

Na zber informácií v tejto súvislosti sa majú používať polia 1.7, 1.8 a 1.9 IMS.

13. DÔVERNOSŤ INFORMÁCIÍ A OCHRANA OSOBNÝCH ÚDAJOV

Členské štáty musia zhromažďovať informácie uvedené v oddiele 2 prílohy XII k NSU a článku 3 ods. 3 a 6 delegovaných nariadení Komisie (EÚ) 2024/205 a 2024/204 a oznamovať ich Komisii prostredníctvom IMS (viac informácií nájdete v oddiele 14 tejto príručky).

Keď členské štáty zhromažďujú a oznamujú tieto informácie Komisii na účely uvedené v právnych predpisoch, členský štát a Komisia spracúvajú dôverné a osobné údaje.

Členský štát a Komisia musia rešpektovať dôvernosť informácií a zabezpečiť ochranu osobných údajov.

Článok 4 NSU:

„Spracúvanie a ochrana osobných údajov“

Členské štáty a Komisia môžu spracúvať osobné údaje len vtedy, ak je to potrebné na účely plnenia ich príslušných povinností podľa tohto nariadenia, najmä na účely monitorovania, podávania správ, komunikácie, uverejňovania, hodnotenia, finančného riadenia, overovaní a auditov a v náležitom prípade určovania oprávnenosti účastníkov. Osobné údaje sa

⁸⁷ Článok 76 ods. 1 písm. c) NSU, článok 4 ods. 2 prvá veta vykonávacieho nariadenia 2024/206 [s odkazom na článok 94 nariadenia (EÚ) 2021/2116] a článok 4 ods. 2 prvá veta vykonávacieho nariadenia 2024/203.

⁸⁸ Z oznámenia takýchto nezrovnalostí vyplýva, že existuje podozrenie z podvodu. V opačnom prípade by prípady, v ktorých sa výdavky nevyplatili ani nezahrnuli do výkazu predloženého Komisii, boli oslobodené od oznamovacej povinnosti (pozri oddiel 6.2 tejto príručky).

⁸⁹ Článok 4 ods. 2 druhá veta vykonávacieho nariadenia 2024/206 a článok 4 ods. 2 druhá veta vykonávacieho nariadenia 2024/203.

spracúvajú v súlade s nariadením (EÚ) 2016/679⁹⁰ alebo nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725⁹¹, podľa toho, ktoré je uplatniteľné.“

Oddiel 1 bod 1.5 posledná veta PRÍLOHY XII k NSU

„Na tieto informácie sa vzťahuje služobné tajomstvo a nesmú sa sprístupniť iným osobám, než sú osoby v členských štátoch alebo v inštitúciách, agentúrach, úradoch a orgánoch Únie, ktorých povinnosti si vyžadujú, aby k nim mali prístup.“

Delegované nariadenia Komisie (EÚ) 2024/204 a 2024/205

Keďže v odôvodnení 8 nariadenia Komisie (EÚ) 2021/204 a odôvodnení 9 nariadenia Komisie (EÚ) 2021/205 sa uvádza: „Ak je na účel tohto nariadenia potrebné spracúvať osobné údaje, toto spracúvanie by sa malo vykonávať v súlade s právom Únie o ochrane osobných údajov. Vzhľadom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 by mala Komisia a členské štáty v súvislosti s informáciami poskytovanými podľa tohto nariadenia predísť akémukoľvek neoprávnenému poskytnutiu osobných údajov či prístupu k nim. Toto nariadenie by malo navyše stanoviť, na aké účely smie Komisia a členské štáty dané údaje spracúvať. Akýmkoľvek ich ďalším použitím nie je dotknutý článok 6 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2016/679.“

Článok 4:

„2. Na informácie poskytnuté podľa tohto nariadenia sa vzťahuje služobné tajomstvo a sú chránené tak, ako by boli chránené vnútroštátnym právnym poriadkom členského štátu, ktorý ich poskytol, ako aj príslušnými ustanoveniami uplatniteľnými na inštitúcie Únie. Členské štáty a Komisia prijímú všetky potrebné opatrenia na zachovanie dôvernosti informácií.

3. Informácie uvedené v odseku 2 sa nesmú poskytnúť predovšetkým iným osobám ako osobám v členských štátoch alebo v inštitúciách, agentúrach, úradoch a orgánoch Únie, ktorých funkcie si vyžadujú, aby k nim mali prístup, okrem prípadu, keď členský štát, ktorý ich poskytol, s tým výslovne súhlasil.“

IMS je bezpečný elektronický nástroj, ktorý umožňuje oznamovanie, správu a analýzu nezrovnalostí v súlade s uvedenými ustanoveniami.

⁹⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.4.2016, s. 1).

⁹¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 z 23. októbra 2018 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 45/2001 a rozhodnutie č. 1247/2002/ES (Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018, s. 39).

Všetky osobné údaje oznámené členským štátom zostávajú v IMS obmedzený čas; údaje v uzavretom prípade nezrovnalosti sa anonymizujú, ak sú splnené podmienky na anonymizáciu⁹².

V systéme sú uložené tieto osobné údaje používateľov IMS, ktorí sa musia zaregistrovať na prístup do systému prostredníctvom nástroja na registráciu používateľov informačného systému pre boj proti podvodom (AFIS): prihlasovacie ID, meno, priezvisko, e-mail, správa, do ktorej používateľ patrí, uprednostňovaný jazyk rozhrania, aplikačné predvoľby a rola. Osobné údaje sa ukladajú a uchovávajú v zabezpečenom elektronickom adresári, ktorý je prístupný len pre riadne oprávnených používateľov systému AFIS. Prístup k týmto údajom majú zamestnanci úradu OLAF zodpovední za riadenie procesu registrácie a za spravovanie používateľov a technických záležitostí. Údaje sa uchovávajú dovtedy, pokiaľ používatelia majú povolený prístup k aplikácii, a prístupové práva sa pravidelne kontrolujú s cieľom zabezpečiť ich platnosť. Po odstránení používateľa sa jeho záznam o vytvorení/úprave/odstránení uchováva najviac 10 rokov.

Používatelia IMS majú právo pristupovať k informáciám, ktorými disponuje úrad OLAF, a žiadať o nápravu, blokovanie alebo vymazanie údajov tak, že o to požiadajú prevádzkovateľa (olaf-fmb-data-protection@ec.europa.eu). Ak sa používatelia domnievajú, že úrad OLAF porušil ich práva na ochranu osobných údajov, môžu sa obrátiť aj na európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov.

14. ZASIELANIE OZNÁMENÍ O NEZROVNALOSTIACH

Na základe uplatniteľných právnych ustanovení sa informácie, ktoré sa týkajú oznamovania nezrovnalostí, musia zasielať elektronickými prostriedkami s použitím systému **IMS** zriadeného Komisiou. Žiadne informácie, t. j. ani sprievodné listy, by sa nemali posielat' poštou ani e-mailom. Všetky informácie je nutné zaslať prostredníctvom systému IMS.

IMS umožňuje členským štátom oznamovať Komisii nezrovnalosti súvisiace s výdavkami. IMS je súčasťou Informačného systému na boj proti podvodom (AFIS) (pozri [oddiel 15](#)).

Informácie, ktoré členské štáty predložia prostredníctvom IMS, môže Komisia zohľadniť pri uplatňovaní ustanovení systému včasného odhaľovania rizika a vylúčenia (EDES). Informácie obsiahnuté v IMS sú prístupné prostredníctvom databázy EDES cez osobitné rozhranie.

Informácie o systéme EDES a jeho používaní v rámci zdieľaného riadenia nájdete v [prílohe IV](#), ako aj v odpovedi na otázku 17 v [prílohe II](#) k tejto príručke.

⁹² Pozri odpoveď na otázku 3 v [prílohe II](#) k tejto príručke.

15. AKTÉRI A ŠTRUKTÚRY ZAPOJENÉ DO OZNAMOVANIA PROSTREDNÍCTVOM SYSTÉMU IMS

Systém IMS je súčasťou systému AFIS. Je založený na kaskádovej štruktúre oznamovania, ktorá umožňuje dodávať do systému údaje na rôznych úrovniach a vykonávať kontroly spoľahlivosti a úplnosti údajov na rôznych úrovniach.

Každý oznamujúci orgán by mal uplatňovať zásadu štyroch očí: jedna osoba zadáva údaje do IMS a druhá osoba tieto vstupy pred odoslaním kontroluje a schvaľuje. Na uľahčenie tohto procesu sa vytvorili roly tvorca IMS a správca IMS. Tvorca IMS zadá údaje do IMS a správca IMS ich skontroluje, schváli a odošle na ďalšiu úroveň. Okrem toho boli vytvorené roly národného úradníka IMS príslušnej krajiny a pozorovateľov. Úradník IMS príslušnej krajiny nesie konečnú zodpovednosť za proces oznamovania nezrovnalostí, koordináciu a má široké administrátorské práva, a to aj priamo v databáze. Pozorovatelia si môžu údaje IMS iba prezerať a nemôžu ich meniť.

Vnútroštátne štruktúry oznamovania určujú, ktoré vnútroštátne orgány môžu zadávať zistené prípady do IMS.

PRÍLOHY

I. Príklady:

- 1. PACA (prvého správneho alebo súdneho nálezu) a klasifikácie nezrovnalostí ako podozrenia z podvodu;**
- 2. druhov nezrovnalostí odrážajúcich úmyselné správanie, ktoré naznačuje podvod;**
- 3. určenia finančného vplyvu nezrovnalostí.**

II. Často kladené otázky

III. Vývojový diagram – od zistenia po uzavretie nezrovnalosti v IMS

IV. Systém včasného odhaľovania rizika a vylúčenia (EDES)

PRÍLOHA I. PRÍKLADY

1. Príklady PACA (prvého správneho alebo súdneho nálezu) a klasifikácie nezrovnalostí

Väčšinu nasledujúcich príkladov vypracovali členské štáty. Vzťahujú sa na situáciu v právnom systéme konkrétneho členského štátu, a preto nemusia byť priamo uplatniteľné na právny systém iného členského štátu.

1. Riadiaci orgán (RO) pri kontrole záverečnej správy prijímateľa grantu v rámci programu rozvoja vidieka zistil možnú nezrovnalosť. Ukázalo sa, že realizácia projektu – investícia do nákupu zariadenia na spracovanie mlieka – nebola v súlade s technickými špecifikáciami projektu. Konkrétne spracovateľské kapacity niektorých zakúpených zariadení boli nižšie ako minimálne hodnoty dohodnuté v zmluve o grante. RO sa rozhodol vykonať kontrolu na mieste, ktorá potvrdila nedodržanie predpisov. RO potom vydal správu o kontrole, v ktorej uviedol výsledky svojich kontrol a dospel k záveru, že došlo k nezrovnalosti. Vyhlásil príslušné výdavky za vykazujúce nezrovnalosť a rozhodol o vrátení už vyplatenej sumy. **Správa RO o kontrole sa považuje za PACA.** Keďže RO dospel k záveru, že neexistujú žiadne prvky naznačujúce úmysel, **nezrovnalosť bola oznámená ako IRQ2.**

2. Súkromná osoba (externý zdroj) podala sťažnosť vnútroštátnemu orgánu na ochranu hospodárskej súťaže (ďalej len „orgán X“), v ktorej tvrdila, že hospodársky subjekt, ktorý vyhral verejné obstarávanie vedené prijímateľom grantu financovaného z EFRR, bol vybraný na základe existujúcich rodinných väzieb. Keďže orgán X nie je zodpovedný za vykonávanie kontrolných činností, zaslal informácie o potenciálnom konflikte záujmov riadiacemu orgánu (ďalej len „orgán Y“), ktorý má príslušnú zodpovednosť, a tento orgán začal administratívnu kontrolu. Počas vypracúvania prvej správy o kontrole sa orgán Y rozhodol pozastaviť všetky nevyplatené platby prijímateľovi grantu. **Rozhodnutie o pozastavení platieb predstavuje PACA.**

Orgán Y zaslal informácie aj vnútroštátnej prokuratúre. **Nezrovnalosť bola oznámená ako IRQ2 a keby sa vnútroštátna prokuratúra rozhodla začať vyšetrovanie, bola by preklasifikovaná na IRQ3.**

Prípadové varianty:

- a) Orgán X priamo informoval vnútroštátnu prokuratúru o tom, že postup verejného obstarávania bol chybný z dôvodu podozrenia z konfliktu záujmov, ktorý sa týkal prijímateľa grantu, keďže vnútroštátna prokuratúra je jediným orgánom, ktorý je – podľa vnútroštátnych právnych predpisov členského štátu – oprávnený vyšetrovať podozrenia z podvodu. Prokuratúra sa rozhodla začať vyšetrovanie a informovala o tom RO. **Rozhodnutie o začatí vyšetrovania sa považovalo za PACA. Nezrovnalosť bola oznámená ako IRQ3.**

b) Orgán X priamo informoval vnútroštátnu prokuratúru, že postup verejného obstarávania bol chybný z dôvodu podozrenia z konfliktu záujmov, do ktorého bol zapojený prijímateľ grantu. Po ukončení vyšetrovania boli voči prijímateľovi vznesené obvinenia. Až v tomto momente sa RO dozvedel o obžalobe. **Obžaloba sa považovala za PACA. Nezrovnalosť bola oznámená ako IRQ3.** Na základe trestného konania dospel súd k záveru, že došlo k podvodu, a rozsudok nebol napadnutý. Nezrovnalosť sa preklasifikovala na IRQ5.

3. GR EMPL poslalo členskému štátu správu o audite, ktorý vykonalo v súvislosti so zmluvou financovanou z ESF+ na podporu riadenia ľudských zdrojov vo verejnom sektore krajiny. Audítorská správa, ktorú GR EMPL zaslalo členskému štátu, obsahovala zistenia o viacerých nezrovnalostiach, t. j. o nedodržaní pravidiel verejného obstarávania uvedených v zmluve o grante, konkrétne pravidiel o rovnakom zaobchádzaní s uchádzačmi a o konkurencieschopnosti. **Táto audítorská správa sa považovala za PACA. Nezrovnalosť bola oznámená ako IRQ2.**

4. GR EMPL dostalo záverečnú správu z vyšetrovania, ktoré vykonal úrad OLAF. Sprevádzalo ju odporúčanie úradu OLAF pre GR EMPL, aby od členského štátu vymáhalo sumu 600 000 EUR vzhľadom na nezrovnalosti zistené počas vyšetrovania úradu OLAF týkajúceho sa realizácie projektov financovaných z ESF+. GR EMPL (príslušný povolujúci úradník) skontrolovalo sumu a začalo postup na vymáhanie (dohodnutej) sumy dotknutej nezrovnalosťami vrátane príslušných prvkov uvedených v záverečnej správe úradu OLAF v následnom liste zaslanom vnútroštátnym orgánom. Práve v rámci tohto postupu sa o situácii dozvedel vnútroštátny orgán zodpovedný za vymáhanie finančných prostriedkov EÚ od osôb, ktoré sa dopustili nezrovnalostí. **Záverečná správa úradu OLAF sa považovala za PACA. Nezrovnalosť bola oznámená ako IRQ2.**

5. Národná platobná agentúra dostala žiadosť o financovanie v rámci programu rozvoja vidieka na projekt, v ktorom sa investuje do chladničky pre hydinové bitútky. Agentúra skontrolovala, či je žiadosť o financovanie investície opodstatnená, a navštívila žiadateľa, aby posúdila návrh projektu. Počas návštevy zistila, že informácie o splnení jedného z výberových kritérií výzvy, ktoré žiadateľ uviedol vo svojej žiadosti, nezodpovedali skutočnosti. Agentúra sa rozhodla žiadosť zamietnuť. **Rozhodnutie o zamietnutí žiadosti sa považovalo za PACA.** Platobná agentúra poslala prípad prokuratúre, ktorá následne začala vyšetrovanie. **Nezrovnalosť bola oznámená ako IRQ3.**

6. Orgán auditu pre program cezhraničnej spolupráce vykonal v rámci programu Interreg audit projektu zameraného na zachovanie tradičnej architektúry ako súčasť kultúrneho dedičstva cezhraničnej oblasti. Uskutočnila sa kontrola na mieste, pri ktorej sa zistilo, že neexistujú dostatočné dôkazy o realizácii určitej časti projektu. Orgán auditu vydal audítorskú správu, identifikoval neoprávnené výdavky a oznámil ich prijímateľom projektu. O niekoľko týždňov neskôr sa prijal správny akt na vymáhanie príslušnej sumy nezrovnalosti. **Audítorská správa, ktorú vydal orgán auditu, predstavovala PACA. Nezrovnalosť bola oznámená ako IRQ2.**

7. Platobná agentúra pred realizáciou platby prijímateľovi projektu na zvýšenie bezpečnosti potravín vykonala administratívne kontroly a zistila, že záznam v registri trestov právneho zástupcu prijímateľa bol sfalšovaný. Záznam v registri trestov nebol čistý, ale naopak z neho vyplývalo, že daná osoba bola v minulosti odsúdená. Prípad sa na základe rozhodnutia

právneho oddelenia platobnej agentúry vyhodnotil ako podozrenie z podvodu. **Vypracovala sa správa, ktorá predstavovala PACA;** postúpila sa vnútroštátnej prokuratúre a v **IMS bola oznámená ako IRQ2.** Zmluva s prijímateľom bola vypovedaná a začal sa proces vymáhania. Prijímateľ uhradil prijaté finančné prostriedky. Súčasne sa začalo trestné konanie a prípad sa **preklasifikoval na IRQ3.** (Po skončení trestného konania sa prípad v IMS uzavrel.)

8. Orgán auditu vykonal audit projektu financovaného z ESF+, ktorý zahŕňal realizáciu niekoľkých školení. Z prezenčných listín, ktoré poskytol prijímateľ projektu, vyplývalo, že na mnohých školeniach sa zúčastnili tie isté osoby. Údaje sa porovnali s informáciami riadiaceho orgánu o iných školeniach, na ktoré prijímateľ získal finančné prostriedky EÚ v rámci iného projektu. V rámci svojich kontrol sa orgán auditu spojil s účastníkmi kurzov a zistil, že vo väčšine prípadov sa títo účastníci v skutočnosti zúčastnili len jedného kurzu. **Vypracovaná audítorská správa predstavovala PACA.** Útvar AFCOS členského štátu bol informovaný a **prípad bol oznámený prostredníctvom IMS ako IRQ2.** Útvar AFCOS zaslal príslušné informácie aj vnútroštátnym prokuratúram.

Prípadové varianty:

- a) Prokuratúra rozhodla, že neexistuje dostatok dôvodov na začatie vyšetrovania. Správna úroveň však trvala na svojom stanovisku, že existuje podozrenie z podvodu, a uskutočnila správne konanie s cieľom preukázať úmyselnosť správania. Prípad sa v IMS klasifikoval ako IRQ3. Po ukončení správneho konania sa uzavrel ako IRQ4, pričom sa dospelo k záveru, že konanie prijímateľa bolo úmyselné.
- b) Prokuratúra začala vyšetrovanie. V tomto okamihu sa prípad preklasifikoval na IRQ3. Prokurátor však následne dospel k záveru, že nedošlo k spáchaniu trestného činu. Správna úroveň s tým súhlasila a preklasifikovala prípad v IMS na správnu nezrovnalosť (IRQ2). Po ukončení správneho konania sa prípad uzavrel.
- c) Prokuratúra začala vyšetrovanie. V tomto okamihu sa prípad preklasifikoval na IRQ3. Prokurátor však následne dospel k záveru, že nedošlo k spáchaniu trestného činu ani k porušeniu platných predpisov a zmlúv. Správna úroveň s tým súhlasila a pristúpila k zrušeniu prípadu, pretože nedošlo k žiadnej nezrovnalosti.

9. Vo výzve na predkladanie návrhov, ktorú vydal riadiaci orgán programu v rámci ENRAF, boli žiadatelia informovaní, že v prípade projektov, pri ktorých grant EÚ presahuje 100 000 EUR, musia – pred predložením záverečných finančných výkazov – predložiť audítorskú správu alebo správu o kontrole výdavkov vypracovanú nezávislým orgánom. Počas riadiacich overovaní záverečných finančných výkazov a súvisiacich podporných dokumentov jedného prijímateľa grantu sa zistilo, že predloženú kontrolnú správu vypracovala osoba úzko prepojená s prijímateľom. Takisto sa zistilo, že prijímateľ predložil faktúry za nákup údajne nového, ale v skutočnosti použitého zariadenia. **Riadiaca overovacia správa sa považovala za PACA.** Na preukázanie úmyselnosti konania sa začalo správne konanie a **nezrovnalosť bola oznámená ako IRQ3.**

2. Príklady typov nezrovnalostí, ktoré odrážajú úmyselné správanie naznačujúce podvod

Komisia s cieľom ilustrovať vymedzenie podvodu vypracovala na základe oznámení o nezrovnalostiach prijatých od členských štátov nasledujúci **orientačný zoznam typov nezrovnalostí, ktoré by sa mali považovať za nezrovnalosti naznačujúce podvod vzhľadom na úmyselnú povahu príslušného správania.**

V nasledujúcich scenároch je zjavný **zámerný charakter nezrovnalosti**, pretože je jasné, že subjekt alebo osoba, ktorý (-á) sa dopustil (-a) nezrovnalosti, si bol (-a) vedomý (-á) toho, že jeho (jej) konanie alebo opomenutie bude mať vplyv na verejné finančné prostriedky (príspevok EÚ a vnútroštátny príspevok na príslušné výdavky).

- Osoba alebo subjekt, ktorá (-ý) sa vedome dopustila (dopustil) údajnej nezrovnalosti, vydá **vyhlásenia alebo použije dokumenty, ktoré neodrážajú skutočnosť**. Medzi typické príklady patria:
 - falošné/falšované účty,
 - falošné/falšované dokumenty (napr. faktúry) alebo podklady,
 - opis skutočností, výrobkov, operácií, tovaru, pôvodu alebo miesta určenia, o ktorých je známe, že sú nepravdivé (napr. materiál, o ktorom prijímateľ tvrdil, že ho nakúpil na realizáciu projektu financovaného EÚ, ale ktorý už mal vo svojom vlastníctve a použil ho na iný projekt),
 - prezentácia aplikácií financovania, o ktorých sa vie, že sú nepravdivé.
- Osoba/subjekt, ktorá (-ý) sa vedome dopustila (dopustil) údajnej nezrovnalosti, sa usiluje **zakryť alebo zatajiť skutkový stav, pričom si je tohto skutkového stavu plne vedomá (-ý)**. Medzi typické príklady patria:
 - vymyslenie čisto fiktívnej situácie,
 - nepravdivé tvrdenie o vykonaní činnosti, projektu alebo spracovania (napr. prijímateľ tvrdí, že dostal tri ponuky od rôznych dodávateľov v rámci výberového konania, pričom v skutočnosti ponuky vypracovala tá istá osoba),
 - skreslenie alebo sfalšovanie charakteru, kvality alebo kvantity činnosti/projektu/produktu,
 - hospodárske subjekty, ktoré odmietajú umožniť vykonanie kontrol napr. zo strany riadiaceho orgánu,
 - vytvorenie fiktívneho hospodárskeho subjektu (alebo vytvorenie novej spoločnosti s cieľom získať ďalšie dotácie, keď sa v rámci existujúcej spoločnosti už dosiahol strop pomoci).
- V ďalších scenároch by sa mal **úmysel dopustiť sa nezrovnalosti** posudzovať individuálne, pretože osoba/subjekt mohla (mohol) konať v dobrej viere, prípadne nedbanlivo. Napríklad nepredloženie podpornej dokumentácie môže byť obyčajným nedopatrením, alebo môže ísť o snahu zakryť potenciálne problematickú situáciu.

3. Príklad spôsobu určenia finančných aspektov nezrovnalostí

Prijímateľ grantu realizuje projekt so schváleným rozpočtom vo výške 70 000 EUR. Verejný príspevok predstavoval 60 000 EUR (podiel EÚ 45 000 EUR; podiel členského štátu 15 000 EUR) + súkromný príspevok 10 000 EUR.

V rámci správneho overovania zo strany riadiaceho orgánu počas realizácie projektu sa zistí nezrovnalosť: prijímateľ zakúpil poradenské služby za ekvivalent 20 000 EUR bez toho, aby zmluva bola riadne zverejnená. RO sa rozhodne vyhlásiť celú zmluvne dohodnutú sumu za neoprávnenú. Z 20 000 EUR pochádzalo 16 000 EUR z podielu EÚ, 3 000 EUR z podielu členského štátu a 1 000 EUR zo súkromných príspevkov.

Časť týchto poradenských služieb sa už prijímateľovi vyplatila: 16 000 EUR (14 000 EUR z príspevku EÚ a 2 000 EUR z vnútroštátneho príspevku) a vykázala Komisii.

V oznámení o nezrovnalosti (na karte IMS 4, 5⁹³ alebo 8) by sa mali uviesť tieto informácie o finančných aspektoch prípadu:

Príklad:

	Podiel EÚ	Vnútroštátny podiel	Verejný príspevok	Súkromný podiel	Spolu
Hodnota projektu (rozhodnutie o spolufinancovaní): 70 000 EUR	45 000	15 000	60 000	10 000	70 000
Miera spolufinancovania:	(64,42 %) 45 000/70 000	(21,42 %) 15 000/70 000	(85,71 %) (EÚ + vnútroštátna úroveň)	(14,28 %) 10 000/70 000	100 %
Suma nezrovnalosti – napr. 20 000	16 000	3 000	19 000	(1 000) nie je uvedené v IMS	(20 000) nie je uvedené v IMS
Z toho nevyplatené	2 000	1 000	3 000	Nie je uvedené v IMS	Nie je uvedené v IMS
Z toho vyplatené	14 000	2 000	16 000		

⁹³ Uvedenie týchto informácií na karte 5 týkajúcej sa nezrovnalostí v poľnohospodárskom sektore sa vyžaduje len v prípade, ak sa uplatňujú sadzby spolufinancovania.

PRÍLOHA II. ČASTO Kladené OTÁZKY

1. Chyby a nezrovnalosti

Otázka: Ako odlišiť chyby od nezrovnalostí a ako toto rozlíšenie ovplyvňuje oznamovacie povinnosti?

Odpoveď: V uplatniteľnom regulačnom rámci sa neuvádza vymedzenie pojmu „chyby“, ale len pojmu „nezrovnalosti“ a neuvádza sa v ňom nič o vplyve tohto rozlíšenia na oznamovacie povinnosti. Ako sa uvádza v [oddiele 3.2](#) tejto príručky, chyba môže predstavovať (nepodvodnú) nezrovnalosť, ak spĺňa všetky štyri základné časti vymedzenia pojmu nezrovnalostí (uvedené v [kapitole 3](#) tejto príručky). Ak chyba nespĺňa jednu alebo viaceré časti, nejde o nezrovnalosť a nemusí sa oznamovať. Ak chyba predstavuje nezrovnalosť, potom zostáva overiť, či ju treba oznámiť, inými slovami, či je nad stropom vymedzujúcim oznamovaciu povinnosť, či bol stanovený PACA a či sa na ňu vzťahuje výnimka z oznamovania.

Nasledujúce príklady slúžia ako ilustrácia.

Príklad 1: riadiaci orgán pri priebežnej platbe neúmyselne zadá do systému nesprávne číslo, takže prijímateľ dostane 1 600 EUR namiesto 16 000 EUR.

Ide o chybu v písaní. Nejde o nezrovnalosť, pretože nemá žiadny negatívny finančný vplyv na rozpočet EÚ. Nemusí sa oznamovať prostredníctvom IMS.

Príklad 2: riadiaci orgán pri priebežnej platbe neúmyselne zadá do systému nesprávne číslo, takže prijímateľ dostane 60 000 EUR namiesto 6 000 EUR.

Ide o chybu v písaní. Ide však aj o (nepodvodnú) nezrovnalosť, keďže pravidlá oprávnenosti výdavkov by sa považovali za nedodržané a malo by to negatívny finančný vplyv na rozpočet EÚ. Táto nezrovnalosť sa ako taká musí oznámiť prostredníctvom IMS, pokiaľ neexistujú dôvody na uplatnenie jednej z výnimiek z oznamovania.

2. Klasifikácia nezrovnalostí, ktorých sa týkajú odvolania na ústavný súd

Otázka: Prípád podozrenia z podvodu – oznámený v IMS a klasifikovaný ako IRQ3 – sa ukončil konečným rozhodnutím súdu. Po konečnom rozhodnutí súdu však obvinený podal odvolanie na ústavný súd. Mala by sa klasifikácia IMS v tomto prípade zmeniť z IRQ3 (podozrenie z podvodu) na IRQ5 (preukázaný podvod)?

Odpoveď: Áno, tento prípad by sa mal klasifikovať ako IRQ5. Vo väčšine súdnych systémov sa odvolanie na ústavný súd už netýka predmetu prípadu, ale skôr dodržania procesných záruk v prípade, keď mohlo dôjsť k porušeniu ústavne chránených práv.

3. Anonymizácia prípadov

Otázka: Prečo a v ktorom okamihu sa prípady zaradujú do „anonymizovaného“ stavu?

Odpoveď: Prípady nezrovnalostí v IMS sa anonymizujú (za podmienok uvedených ďalej) s cieľom odstrániť osobné údaje a informácie, ktoré by mohli umožniť identifikáciu fyzických alebo právnických osôb.

Anonymizovať sa budú len prípady v stave „platnosť uplynula“.

Operačný systém IMS automaticky presunie uzavreté prípady do stavu „platnosť uplynula“ (t. j. stav sa zmení z uzavretého na „platnosť uplynula“), ak:

- od dátumu registrácie nezrovnalosti uplynulo najmenej päť kalendárnych rokov A
- od dátumu uzavretia prípadu nezrovnalosti uplynuli najmenej tri kalendárne roky, A
- od dátumu ukončenia programu uplynuli najmenej tri roky. Prípád so stavom „platnosť uplynula“ úrad OLAF anonymizuje (stav sa zmení z „platnosť uplynula“ na „anonymizovaný“), t. j. operačný systém automaticky odstráni menovité údaje, prílohy k prípadu a všetky žiadosti súvisiace s prípadom.

Toto odstránenie sa uskutoční, ak od registrácie prípadu uplynulo aspoň 20 kalendárnych rokov.

Prípád, ktorý sa anonymizoval, nemožno znovu otvoriť ani aktualizovať.

4. Opätovné otvorenie prípadov z dôvodu pochybností o kvalite údajov

Otázka: Prípady nezrovnalostí, v ktorých vnútroštátne orgány ukončili všetky administratívne opatrenia vrátane úplného vymoženía sumy nezrovnalostí a v ktorých sa nezačalo žiadne súdne konanie, sa v IMS uzavreli. Úrad OLAF ich teraz znovu otvoril. Aký je dôvod tohto postupu?

Odpoveď: Úrad OLAF v pravidelných intervaloch vykonáva kontroly kvality údajov IMS. Zabezpečenie kvality údajov je mimoriadne dôležité; ciele v oblasti oznamovania nezrovnalostí možno dosiahnuť len s úplnými a spoľahlivými údajmi.

Úrad OLAF kontroluje aj kvalitu údajov o uzavretých prípadoch nezrovnalostí. Keď je prípad uzavretý, znamená to, že všetky postupy na vnútroštátnej úrovni sa ukončili a vnútroštátne orgány by mali disponovať úplnými informáciami o prípadoch. Ak úrad OLAF zistí, že v uzavretých prípadoch chýbajú informácie (napr. o modus operandi alebo sumách nezrovnalostí), prípady znovu otvorí a požiada o doplnenie konkrétnych polí IMS.

5. Oznamovanie nezrovnalostí týkajúcich sa konfliktu záujmov

Otázka: Čím je špecifické oznamovanie nezrovnalostí týkajúcich sa konfliktu záujmov?

Odpoveď: V IMS možno nezrovnalosti týkajúce sa konfliktu záujmov oznámiť pomocou troch rôznych kódov:

- T19/00 v kategórii „etika a integrita“,
- T40/21 v kategórii „verejné obstarávanie“ na programové obdobie 2007 – 2013,
- T41/21 v kategórii „verejné obstarávanie“ na programové obdobie 2014 – 2020 a 2021 – 2027.

Kódy T40/21 a T41/21 sa týkajú verejného obstarávania v rámci vykonávania pomoci EÚ, ak je obstarávateľom orgán verejnej moci alebo verejnoprávny subjekt. Toto vymedzenie pojmu by jasne zahŕňalo všetky nezrovnalosti zistené vo fáze pred vyhlásením verejného obstarávania a vo fáze verejného obstarávania.

Vo všetkých ostatných prípadoch, t. j. vo fáze realizácie zákazky a vo všetkých ostatných situáciách, na ktoré sa prípadne vzťahujú vnútroštátne právne predpisy, by sa pri oznamovaní nezrovnalosti, ktorá znamená existenciu konfliktu záujmov, mala použiť kategória T19/00. Tento kód by sa mal používať aj v situáciách, keď sa konflikt záujmov týka verejného činiteľa a účastníka alebo prijímateľa grantu.

V opise modusu operandi v poli 6.9 by sa mala jasne zdôrazniť povaha zisteného konfliktu záujmov a fáza projektového cyklu, v ktorej sa zistil, pričom sa uvedie napríklad rola príslušného verejného činiteľa a jeho vzťah k hospodárskemu subjektu.

Prípady konfliktu záujmov sú často spojené s inými nezrovnalosťami (napr. s porušením pravidiel verejného obstarávania). V poli 6.8 by sa mali uviesť všetky príslušné kódy a opis v poli 6.9 by mal poskytovať dostatočné informácie, aby zahŕňal všetky použité kódy.

6. Oznamovanie nezrovnalostí týkajúcich sa korupcie

Otázka: Ako sa má prípad korupcie oznámiť v IMS?

Odpoveď: V súčasnosti existujú v IMS dva kódy na oznamovanie korupcie v poli 6.8 typológie nezrovnalostí: „T19/01 – pasívna korupcia“ a „T19/02 – aktívna korupcia“.

Pasívna korupcia je spravidla vymedzená ako žiadosť o výhodu alebo prijatie výhody akéhokoľvek druhu verejným činiteľom, priamo alebo prostredníctvom sprostredkovateľa, alebo prísluš takejto výhody pre tohto verejného činiteľa alebo pre tretiu stranu za to, aby verejný činiteľ konal alebo sa zdržal konania v súlade so svojimi povinnosťami alebo pri výkone svojich funkcií.

Aktívna korupcia je spravidla vymedzená ako prísľub, ponuka alebo poskytnutie akejkoľvek výhody priamo alebo prostredníctvom sprostredkovateľa verejnému činiteľovi za to, aby tento verejný činiteľ alebo tretia osoba konali alebo sa zdržali konania v súlade so svojimi povinnosťami alebo pri výkone svojich funkcií.

Okrem druhu nezrovnalosti musí úradník pre oznamovanie v osobitnom poli v IMS (pole 6.9) vždy uviesť primeraný opis modusu operandi. Napríklad v prípade pasívnej korupcie bude tento opis zahŕňať rolu verejného činiteľa, výhodu, ktorú verejný činiteľ poskytol (alebo prislúbil) podplácajúcemu (v podstate konanie alebo zdržanie sa konania v rozpore so svojimi povinnosťami alebo pri výkone svojich funkcií), a výhodu, ktorú podplácajúci poskytol (alebo prislúbil) verejnému činiteľovi.

V závislosti od vnútroštátneho právneho rámca sa úradník pre oznamovanie môže vyzvať, aby oznámil aj prípady korupcie v súkromnom sektore. Takéto porušenie by mohlo byť vymedzené ako porušenie týkajúce sa osoby inej ako verejného činiteľa, ktorá riadi subjekt súkromného sektora alebo preň pracuje v akejkoľvek funkcii a ktorá prijme úplatok (pozri vyššie) za to, aby konala alebo sa zdržala konania v rozpore so svojimi povinnosťami. Tieto prípady by sa oznámili ako T19/01 alebo T19/02. V opise modusu operandi v IMS by sa však malo jasne uvádzať, že ide o prípady korupcie v súkromnom sektore, a nie o podplácanie verejného činiteľa.

7. Signalizácia nezrovnalostí úradu OLAF na účely vyšetrovania

a) Otázka: Ako môže členský štát informovať vyšetrovaciu zložku úradu OLAF o podozreniach alebo obvineniach z nezrovnalostí dotýkajúcich sa finančných záujmov EÚ vrátane podvodov?

Odpoveď: Úrad OLAF vo všeobecnosti nezačne vyšetrovanie na základe oznámení v IMS. Ak chce členský štát úradu OLAF oznámiť podozrenie alebo obvinenie s cieľom spustiť predbežnú analýzu, či by bolo opodstatnené začať vyšetrovanie úradu OLAF, môže:

- zaslať e-mail na adresu OLAF.01, OPERATIONS & INVESTIGATIONS SELECTION, na vedomie vedúcemu útvaru, OLAF-FMB-SPE@ec.europa.eu,
- použiť online systém oznamovania podvodov (anonymný, so zabezpečeným zasielaním dokumentov), ktorý je dostupný na stránke https://anti-fraud.ec.europa.eu/olaf-and-you/report-fraud_sk.

Ak sa stane, že prípad postúpený úradu OLAF už bol oznámený prostredníctvom IMS, v oznámení (e-mailom alebo prostredníctvom systému oznamovania podvodov) by sa malo jasne uviesť referenčné číslo oznámenia prostredníctvom IMS.

- b) Otázka: Kedy má členský štát informovať vyšetrovaciu zložku úradu OLAF o podozreniach alebo obvineniach z nezrovnalostí dotýkajúcich sa finančných záujmov EÚ vrátane podvodov?**

Odpoveď: Ktorýkoľvek orgán členského štátu môže kedykoľvek informovať vyšetrovaciu zložku úradu OLAF o podozreniach alebo obvineniach, t. j. bez ohľadu na to, či boli predmetom prvého správneho alebo súdneho nálezu v zmysle príslušných právnych predpisov, alebo nie.

- c) Otázka: Ak členský štát informoval vyšetrovaciu zložku úradu OLAF o podozrení alebo obvinení, ako sa uvádza vyššie, mal by sa ten istý prípad oznámiť v rámci IMS?**

Odpoveď: Ak je podozrenie alebo obvinenie predmetom prvého správneho alebo súdneho nálezu podľa vymedzenia v príslušných právnych predpisoch, je potrebné oznámiť ho aj v rámci IMS. V tomto prípade by sa v zázname v IMS malo uviesť (v poli pre poznámky), že bola informovaná aj vyšetrovacía zložka úradu OLAF.

Ak vnútroštátny orgán oznámil prípad v rámci IMS a následne chce požiadať OLAF o vyšetrovanie, mal by použiť aj prostriedky uvedené v bode 7 písm. a). Záznam v IMS by sa mal aktualizovať (v poli pre poznámky) uvedením skutočnosti, že vyšetrovacía zložka úradu OLAF bola informovaná.

8. Pojem „konkurz“

Otázka: Zmenilo sa vymedzenie pojmu „konkurz“, ktoré je v súčasnosti relevantné pre oznamovanie nezrovnalostí, v porovnaní s programovým obdobím 2014 – 2020?

Odpoveď: Nie, vymedzenie pojmu zostáva úplne rovnaké. Jediným rozdielom v porovnaní s programovým obdobím 2014 – 2020 je, že príslušné ustanovenia sú v súčasnom programovom období formulované trochu inak. V platných ustanoveniach sa výslovne uvádza, že „nezrovnalosti predchádzajúce konkurzu“, sa musia oznamovať [oddiel 1 bod 1.1 písm. c) [prílohy XII k NSU](#)] a že „prípady, keď nezrovnalosť spočíva výlučne v tom, že realizácia operácie v rámci spolufinancovaného programu zlyhala úplne alebo čiastočne v dôsledku konkurzu prijímateľa, ktorý nie je dôsledkom podvodu“, sú vyňaté z oznamovacej povinnosti [oddiel 1 bod 1.2 písm. b) [prílohy XII k NSU](#)]. Predtým sa tieto pravidlá uplatňovali prostredníctvom mechanizmu „výnimiek z výnimiek“.

Je dôležité poznamenať, že nariadenie (EÚ) 2015/848⁹⁴, ktoré nadobudlo účinnosť 26. júna 2017 a ktorým sa nahradilo [nariadenie \(ES\) 1346/2000](#), je hlavným nariadením, ktoré sa zaoberá právnym rámcom pre konkurzné konanie vo všetkých členských štátoch EÚ a vymedzuje ho.

9. Hospodársky subjekt oproti členskému štátu, ktorý vykonáva svoje právomoci ako orgán verejnej moci

Otázka: Aké kritériá možno použiť na rozlíšenie toho, či orgán členského štátu koná ako „hospodársky subjekt“ alebo ako subjekt, ktorý „vykonáva svoje právomoci ako orgán verejnej moci“?

Odpoveď: Ako sa uvádza v bode 3.1.3 tejto príručky, uplatnenie pojmu „nezrovnalosť“ v rámci oznamovania si v každom jednotlivom prípade vyžaduje posúdenie, či orgán členského štátu koná ako hospodársky subjekt alebo ako orgán, ktorý vykonáva svoje právomoci ako orgán verejnej moci. Niektoré zásady, ktoré by mohli slúžiť ako kritériá tohto posúdenia, sú uvedené v bode 3.1.3.

Okrem toho možno užitočné prvky na posúdenie nájsť v nasledujúcich príkladoch situácií, ktoré preskúmal Súdny dvor:

- **Prípady, keď členský štát konal ako „hospodársky subjekt“:**
 - Súdny dvor považoval za „hospodárske subjekty“ obce členských štátov, ktoré získali granty z fondov EÚ, napríklad na projekty čiastočne financované z EFRR, a ktoré boli „verejnými obstarávateľmi“ podľa právnych predpisov o verejnom obstarávaní⁹⁵.
 - Súdny dvor považoval za „hospodársky subjekt“ taliansky „verejnoprávny subjekt“, ktorý získal finančné prostriedky na projekt modernizácie ciest na základe nariadenia EÚ o financovaní a ktorý ako verejný obstarávateľ vyhlásil užšiu verejnú súťaž na zadanie verejnej zákazky na uskutočnenie stavebných prác⁹⁶.

⁹⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/848 z 20. mája 2015 o insolvenčnom konaní (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 141, 5.6.2015, s. 19 – 72).

⁹⁵ Pozri okrem judikatúry uvedenej v poznámke pod čiarou č. 30 aj rozsudok zo 4. októbra 2024 vo veci C-175/23, *Obshtina Svishtov/Rakovoditel na Upravlyavashtia organ na Operativna programa „Regioni v rastezh“ 2014 – 2020*, ECLI:EU:C:2024:853, bod 12; z 31. marca 2022 vo veci C-195/21, *LB/Smetna palata na Republika Bulgaria*, ECLI:EU:C:2022:239, body 22 – 24; zo 14. júla 2016 vo veci C-406/14, *Wrocław — Miasto na prawach powiatu/Minister Infrastruktury i Rozwoju*, ECLI:EU:C:2016:562, bod 17.

⁹⁶ Rozsudok zo 4. októbra 2024 vo veci C-175/23, *Obshtina Svishtov/Rakovoditel na Upravlyavashtia organ na Operativna programa „Regioni v rastezh“ 2014 – 2020*, ECLI:EU:C:2024:853, bod 12; z 31. marca 2022 vo veci C-195/21, *LB/Smetna palata na Republika Bulgaria*, ECLI:EU:C:2022:239, body 22 – 24; zo 14. júla 2016 vo veci C-406/14, *Wrocław — Miasto na prawach powiatu/Minister Infrastruktury i Rozwoju*, ECLI:EU:C:2016:562, bod 17. Rozsudok z 8. júna 2023 vo veci C 545/21, *Azienda Nazionale Autonoma Strade SpA (ANAS)/Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti*, ECLI:EU:C:2023:451, body 14 – 15.

- Súdny dvor považoval obchodnú komoru francúzskeho departementu za „hospodársky subjekt“. Táto komora, verejný subjekt, získala finančné prostriedky na realizáciu výskumu v oblasti priemyselnej politiky a ako verejný obstarávateľ poverila spoločnosť realizáciou výskumu⁹⁷.
- **Prípady, keď členský štát konal ako orgán vykonávajúci svoje právomoci ako orgán verejnej moci:**
 - Súdny dvor dospel k záveru, že činnosť colných orgánov pri kontrole tovaru opúšťajúceho EÚ a prijatie príslušného rozhodnutia o vývozných náhradách sa má považovať za činnosť vykonanú týmto orgánom členského štátu, ktorý koná v rámci výkonu svojich právomocí ako orgán verejnej moci⁹⁸.
 - Súdny dvor potvrdil, že verejný subjekt pri vydávaní vývozného osvedčenia nekoná ako „hospodársky subjekt“, ale vykonáva svoje právomoci ako orgán verejnej moci⁹⁹.

10. Hlásenie nezrovnalostí v RRF (Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti)

Otázka: Má sa IMS používať na oznamovanie nezrovnalostí a podvodov súvisiacich s RRF?

Odpoveď: Nariadením o RRF sa nepožaduje, aby členské štáty oznamovali nezrovnalosti prostredníctvom IMS. Členské štáty sa však môžu slobodne rozhodnúť, či tak urobia.

V súlade s tým úrad OLAF

- upravil IMS tak, aby umožňoval oznamovanie nezrovnalostí súvisiacich s RRF vytvorením kvalifikácie RRF,
- zabezpečil, aby útvary Komisie zodpovedné za RRF (GR ECFIN) mali prístup do IMS,
- poskytuje technickú podporu členským štátom, ktoré chcú využívať IMS na oznamovanie nezrovnalostí súvisiacich s RRF.

Oznámením v rámci IMS sa nenahrádza povinnosť poskytovať informácie o nezrovnalostiach, ktoré sa vyžadujú v nariadení o RRF (dokumenty priložené k žiadosti o platbu, t. j. súhrn auditov).

Nezrovnalosti súvisiace s RRF oznámené prostredníctvom IMS sa nebudú uverejňovať vo výročných správach o ochrane finančných záujmov, pokiaľ tento systém nebudú používať všetky členské štáty.

⁹⁷ Rozsudok z 21. decembra 2011 vo veci C-465/10, *Ministre de l'Intérieur, de l'Outre-mer, des Collectivités territoriales et de l'Immigration/Chambre de commerce et d'industrie de l'Indre*, ECLI:EU:C:2011:867, body 12 – 13.

⁹⁸ Rozsudok z 15. januára 2009 vo veci C 281/07, *Hauptzollamt Hamburg-Jonas/Bayerische Hypotheken- und Vereinsbank AG*, ECLI:EU:C:2009:6, body 20 – 21.

⁹⁹ Rozsudok z 28. októbra 2010 vo veci C-367/09, *Belgisch Interventie- en Restitutiebureau/SGS Belgium NV, Firme Derwa NV a Centraal Beheer Achmea NV*, ECLI:EU: C: 2010:648, bod 45.

11. Uzavieranie prípadov nezrovnalostí v IMS

Otázka: Môžu sa prípady nezrovnalostí uzavrieť v IMS, ak vymáhanie na vnútroštátnej úrovni stále prebieha, ale všetky ostatné konania sa ukončili (vzhľadom na to, že podľa prílohy XII k NSU sa nemusia poskytovať žiadne informácie o finančných údajoch týkajúcich sa vymáhania)?

Odpoveď: Ak na vnútroštátnej úrovni stále prebieha vymáhanie, zatiaľ čo sumy nezrovnalostí vzhľadom na EÚ sa finančne vyrovnali, prípad nezrovnalosti sa môže uzavrieť.

Prílohu XII k NSU je však potrebné chápať v nadväznosti na postupy oznamovania a v súlade s ostatnými pravidlami, ktorými sa vymedzuje oznamovanie v rámci zdieľaného riadenia, ako sú pravidlá stanovené v delegovaných nariadeniach Komisie (EÚ) 2024/205 a 2024/204. Podľa týchto pravidiel musia členské štáty Komisiu informovať o začatí, uzavretí alebo zrušení všetkých postupov alebo konaní na uloženie správnych opatrení. Najmä v súvislosti s fondmi v rámci spoločného riadenia inými ako poľnohospodárskymi fondmi, ak sa sumy nezrovnalostí riadne opravili, oznamovanie bude stále potrebné, ak správne alebo trestné konanie povedie k sankciám alebo pokutám.

12. Konkrétne polia IMS

Otázka: Ako sa majú vyplniť konkrétne polia IMS uvedené nižšie?

- Oddiel Osobné údaje
 - Oddiel Právnická osoba/fyzická osoba
 - Pole 2.1.2 Národné identifikačné číslo
 - Pole 2.1.3 Identifikačné číslo pre DPH
 - Pole 2.1.4 Identifikačné číslo prijímateľa.
 - Oddiel „Označené“:
 - Pole 2.1.15 Na základe nariadenia č. 1469/1995
 - Pole 2.1.16 Na základe nariadenia 2018/1046 (článok 142 nariadenia o rozpočtových pravidlách)
 - 2.3 Odôvodnenie nezverejnenia.
- Oddiel Sumy:
 - Pole 8.4 S pozastaveným certifikátom.
- Oddiel Vymáhanie:
 - Pole 9.4 Odpočítaná, odpísaná suma
 - Pole 9.7 Suma uhradená z rozpočtu EÚ
 - Pole 9.9 Konečná nesplatená suma
 - Pole 9.10 Suma vrátená do rozpočtu EÚ
 - Pole 9.11 Suma, ktorú si krajina ponechala
 - Pole 9.12 Výška účtovaného úroku.
- Oddiel Sankcie:
 - Pole 10.5: Stav.

Odpoveď: Vysvetlenia uvedené nižšie zodpovedajú informáciám uvedeným v používateľskej príručke 5 IMS „Vytvorenie prípadu“, ktorá je k dispozícii v knižnici AFIS, v jej najnovšej verzii.

Pole 2.1.2: Národné identifikačné číslo

Členské štáty musia poskytnúť národné identifikačné číslo osoby, ktorej sa nezrovnalosť týka. V mnohých krajinách sa národné identifikačné číslo používa na identifikáciu občanov alebo osôb s trvalým/prechodným pobytom na účely práce, zdanenia, štátnych dávok, zdravotnej starostlivosti a iných funkcií štátu. Niekedy je toto číslo uvedené na občianskom preukaze vydanom danou krajinou.

Pole 2.1.3: Identifikačné číslo pre DPH

Musí sa uviesť číslo pre DPH prijímateľa (a akejkolvek inej dotknutej osoby)¹⁰⁰.

Úrad OLAF potvrdzuje, že ak prijímateľ (alebo iná dotknutá osoba) nemá identifikačné číslo pre DPH, členský štát je oslobodený od povinnosti poskytovať informácie v tejto súvislosti.

Pole 2.1.4: Identifikačné číslo prijímateľa

Identifikačné číslo prijímateľa sa vzťahuje len na kompetencie v oblasti poľnohospodárstva (EPZF a EPFRV).

Všetci prijímatelia musia mať jedinečné identifikačné číslo prijímateľa, inak sa poľnohospodárska pomoc nemôže poskytnúť. Toto číslo sa musí zadať v IMS.

Pole 2.1.15 Na základe nariadenia č. 1469/1995

Toto pole je relevantné len pre nezrovnalosti týkajúce sa Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (EPUZF), záručnej sekcie.

EPUZF zanikol v roku 2007 [keď ho nahradili EPZF (sekcia usmerňovania) a EPFRV (záručná sekcia)]. Hoci [nariadenie Rady \(ES\) č. 1469/1995](#) o „opatreniach, ktoré sa majú prijať s ohľadom na určitých príjemcov operácií financovaných záručnou sekciou EPUZF“, nebolo zrušené, treba ho považovať za zastarané. [Nariadenie Rady \(ES\) č. 1469/95](#) bolo v skutočnosti do určitej miery nahradené novšími právnymi predpismi, t. j. [nariadením \(EÚ\) č. 1306/2013](#), ktoré obsahuje ustanovenia o nespoľahlivých

¹⁰⁰ Pozri článok 3 ods. 3 písm. d) [delegovaného nariadenia 2024/205](#) a [delegovaného nariadenia 2024/204](#). Pokiaľ ide o finančné prostriedky, na ktoré sa vzťahuje NSU: V [prílohe XII k NSU](#) sa výslovne nepožaduje, aby členské štáty poskytli informácie o čísle pre DPH dotknutých osôb. Úrad OLAF sa však domnieva, že informácie o identifikačnom čísle pre DPH by sa mali v programovom období 2021 – 2027 poskytovať aj pri oznamovaní nezrovnalostí podľa nariadenia [2020/1060](#), keďže [NSU](#) obsahuje – podľa článku 72 ods. 1 písm. e) a prílohy XVII („Údaje, ktoré sa majú zaznamenávať a uchovávať elektronicky o každej operácii“) – povinnosť členských štátov zaznamenávať a uchovávať elektronicky aj údaje o identifikačnom čísle pre DPH prijímateľov a iných subjektov na účely monitorovania, hodnotenia, finančného riadenia, overovania a auditov.

prijímateľoch v kontexte spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa pole 2.1.15 IMS považuje za zastarané.

Pole 2.1.16: Na základe nariadenia 2018/1046 (článok 142 ods. 2 nariadenia o rozpočtových pravidlách)

Nastavenie prepínača v poli 2.1.16 na hodnotu „áno“ znamená, že členský štát signalizuje, že informácie, ktoré poskytuje Komisii v súlade s článkom 142 ods. 2 písm. d) [nariadenia o rozpočtových pravidlách na rok 2018](#), by mali byť súčasťou „skutočností a zistení“, na ktorých by povoľujúci úradník EÚ mohol potenciálne založiť rozhodnutie o vylúčení (po zapojení výboru EDES). Aktiváciu tohto poľa však nemožno chápať ako žiadosť členského štátu, aby bola dotknutá osoba zaregistrovaná v systéme včasného odhaľovania rizika a vylúčenia (EDES). V súčasnej situácii a až do roku 2028 by osoba v projekte v rámci zdieľaného riadenia mohla v každom prípade podliehať opatreniu EDES len vtedy, keby bola prítomná aj v akomkoľvek projekte v rámci priameho alebo nepriameho riadenia. Viac informácií nájdete v [prílohe IV](#) k tejto príručke.

Keďže [nariadenie o rozpočtových pravidlách na rok 2018](#) sa v roku 2024 prepracovalo a článok 142 ods. 2 písm. d) [nariadenia o rozpočtových pravidlách na rok 2018](#) sa stal článkom 144 ods. 2 písm. d) [nariadenia o rozpočtových pravidlách na rok 2024](#), pole 2.1.16 sa zodpovedajúcim spôsobom premenuje.

Pole 2.3: Odôvodnenie nezverejnenia (osobných údajov)

Členské štáty sú povinné oznámiť totožnosť právnických/fyzických osôb zapojených do nezrovnalosti. V niektorých prípadoch však požadované osobné údaje nie je možné poskytnúť, napríklad z dôvodu prebiehajúceho vyšetrovania. V takýchto prípadoch musia členské štáty odôvodniť nezverejnenie osobných údajov. Toto odôvodnenie by nemalo byť len všeobecným vyhlásením, napr. že vnútroštátne pravidlá ochrany údajov neumožňujú prenos osobných údajov. Malo by ísť o jasné a konkrétne vysvetlenie dôvodov, prečo sa osobné údaje nespracovali.

Oddiel Sumy

Pole 8.4 S pozastaveným certifikátom

Toto pole sa vzťahuje len na programové obdobie 2007 – 2013.

Členské štáty musia prepnúť políčko v tomto poli, ak suma nezrovnalosti/výdavok vykazujúci nezrovnalosť boli vylúčené z podpory EÚ, čo znamená, že došlo k pozastaveniu certifikátu.

V súvislosti s nezrovnalosťami týkajúcimi sa programového obdobia 2007 – 2013 sa musí políčko prepnúť vždy, keď sa má prípad uzavrieť.

Suma, pre ktorú bol pozastavený certifikát, sa môže uviesť na karte 9 v poli 9.4 „Odpočítaná, odpísaná suma atď.“.

Oddiel Vymáhanie

Poskytovanie informácií na karte 9 IMS je povinné len v prípadoch týkajúcich sa období financovania pred programovým obdobím 2007 – 2013.

Polia na karte 9 sa zmenili v roku 2023. Zaviedli sa tri nové, dodatočné polia (nové 9.7, 9.8 a 9.9). Polia na karte 9 sú preto v súčasnosti tieto:

- 9.1 Dátum začatia postupu
- 9.2 Očakávaný dátum ukončenia postupu
- 9.3 Suma, ktorá sa má vymáhať
- 9.4 Odpočítaná, odpísaná suma atď.
- 9.5 Vymožená suma
- 9.6 Zostatok, ktorý sa má vymáhať
- 9.7 Suma uhradená z rozpočtu EÚ
- 9.8 Suma uhradená zo štátneho rozpočtu
- 9.9 Konečná nesplatená suma
- 9.10 Suma vrátená do rozpočtu EÚ
- 9.11 Suma, ktorú si krajina ponechala
- 9.12 Výška účtovaného úroku
- 9.13 Už začaté postupy vymáhania
- 9.14 Už prijaté opatrenia na vymáhanie
- 9.15 Dátum ukončenia postupu

Pole 9.4 Odpočítaná, odpísaná suma atď.

Tu môžu členské štáty uviesť sumu vylúcenej operácie/výdavkov vykazujúcich nezrovnalosti s pozastaveným certifikátom/zrušených výdavkov vykazujúcich nezrovnalosti. Táto suma sa nepovažuje za „sumu, ktorá sa má vymáhať“; zodpovedá sume, ktorá sa napríklad odpočíta alebo odpíše z priebežnej alebo konečnej platby.

Zmyslom tohto poľa je, aby sa uviedli všetky sumy, ktoré sa od prijímateľa nevymohli, ale ktoré majú vplyv na sumu, ktorá sa má vymáhať.

Pole 9.7 Suma uhradená z rozpočtu EÚ

Úrad OLAF tu uvádza sumy vrátené do rozpočtu EÚ na základe „[rozhodnutia podľa článku 5 ods. 2](#)“ o nevymožiteľných sumách (týkajúcich sa programových období pred rokmi 2007 – 2013).

(Ak sa „rozhodnutím podľa „[článku 5 ods. 2](#)“ dospeje k záveru, že nevymožiteľné sumy sa majú uhradiť zo štátneho rozpočtu, príslušné sumy sa uvedú v poli 9.8).

Pole 9.9 Konečná nesplatená suma

V poli 9.9 úrad OLAF uvádza konečnú nesplatenú sumu po každom rozhodnutí Európskej komisie o finančnej oprave – najmä v prípadoch, na ktoré sa vzťahuje článok 5 ods. 2 nariadenia (ES) [č. 1681/94](#). Toto pole sa preto vzťahuje len na prípady týkajúce sa programových období starších ako programové obdobie 2007 – 2013.

Pole 9.10 Suma vrátená do rozpočtu EÚ

Tu musia členské štáty uviesť sumu, vrátenú do rozpočtu EÚ.

Pole 9.11 Suma, ktorú si krajina ponechala

V prípade niektorých fondov si krajina môže ponechať percento z vymožených súm, ak sú splnené osobitné podmienky (pozri príslušné nariadenia). V takom prípade musia členské štáty túto sumu uviesť v tomto poli. Toto pole sa nevzťahuje na programové obdobie 2021 – 2027.

Táto suma by mala byť podmnožinou celkovej vymoženej sumy uvedenej v poli 9.5. Ak sa celé vymáhanie previedlo späť na EÚ, potom by v poli 9.11 mala byť nula.

Pole 9.12 Výška účtovaného úroku

Tu musia členské štáty uviesť všetky úroky, ktoré mohli byť účtované.

Úroky nie sú súčasťou súm nezrovnalostí, ktoré musia členské štáty uviesť v poliach 8.3 a 9.3 ako „sumu, ktorá sa má vymáhať“.

Oddiel Sankcie

Polia na karte 10 žiadostí sa používajú na poskytnutie informácií o začatých správnych alebo trestných konaniach a príslušných sankciách/pokutách.

Pole 10.5 Stav

Tu musia členské štáty uviesť stav konania začatého s cieľom uložiť sankcie. Stav môže byť buď začaté (INIT), dokončené (COMP) alebo zrušené (ABAN).

13. Miera spolufinancovania

Otázka: Odkiaľ pochádzajú informácie o miere spolufinancovania, ktoré sa majú oznamovať v poli 4.1.3 IMS?

Odpoveď: V rozhodnutí Komisie, ktorým sa schvaľuje (operačný) program, sa stanovuje maximálna miera spolufinancovania pre každú z jeho priorít. Táto miera sa môže pre rôzne priority líšiť. V poli 4.1.3 sa uvádza miera spolufinancovania, ktorá je dohodnutá a uplatňuje sa na príslušný projekt (operáciu/opatrenie pomoci), vyplývajúca z konkrétnej zmluvy o spolufinancovaní podpísanej s prijímateľom, ktorého sa oznámenie o nezrovnalosti týka.

Ak sa v oddieloch 4 (časť „Finančný vplyv“), 8 („Sumy“) a 9 („Vymáhanie“) IMS vyžaduje oznamovanie súm v členení podľa podielu EÚ a vnútroštátneho podielu, musí sa zohľadniť dohodnutá a skutočne uplatnená miera spolufinancovania.

14. Ukončenie programov programového obdobia 2014 – 2020 a oznamovanie nezrovnalostí

Otázka: Aký vplyv má ukončenie programov z programového obdobia 2014 – 2020 na oznamovanie nezrovnalostí?

Odpoveď: Členský štát môže zistiť nezrovnalosti počas programu programového obdobia 2014 – 2020 alebo po jeho ukončení. V týchto prípadoch ich musia príslušné orgány naďalej oznamovať alebo aktualizovať (napr. na základe začatých, prebiehajúcich alebo ukončených súdnych konaní) v rámci IMS v súlade s pravidlami oznamovania pre programové obdobie 2014 – 2020.

V „usmernení k ukončeniu operačných programov prijatých na účely využívania pomoci z EFRR, ESF, KF a ENRAF a programov cezhraničnej spolupráce v rámci nástroja IPA II, programové obdobie 2014 – 2020“¹⁰¹ a v „usmernení k ukončeniu programov rozvoja vidieka z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka 2014 – 2022“¹⁰² sa uvádzajú príslušné informácie o účtovnom a finančnom riešení takýchto nezrovnalostí.

15. Žiadosť o povolenie Európskej prokuratúry (EPPO) na oznamovanie nezrovnalostí v IMS

Otázka: Čo treba urobiť, ak sa oznamujúci orgán dozvie, že EPPO začala alebo vedie vyšetrovanie?

¹⁰¹ Pozri odkaz na dokument v poznámke pod čiarou č. 62.

¹⁰² Pozri odkaz na dokument v poznámke pod čiarou č. 62.

Odpoveď: Ak sa začalo alebo prebieha vyšetrowanie, je potrebné kontaktovať EPPO, aby sa overilo, či a aké informácie možno oznámiť prostredníctvom IMS alebo či sa uplatňujú pravidlá dôvernosti.

Zo skúseností získaných z členských štátov vyplýva, že EPPO, ako aj mnohé vnútroštátne vyšetrowacie orgány, vo väčšine prípadov nezverejňujú informácie o prebiehajúcich vyšetrowaniach. To znamená, že k oznamovaniu prostredníctvom IMS spravidla dochádza po ukončení vyšetrowaní EPPO. To by nemalo vnútroštátnym orgánom brániť v tom, aby požiadali EPPO o povolenie komunikovať v rámci IMS, keď sa dozvedia o existujúcom prebiehajúcim vyšetrowaní.

16. Zrušenie otvorených „starých“ prípadov nezrovnalostí

Otázka: Môžu sa prípady nezrovnalostí oznámené Komisii (OLAF) na základe nariadenia (ES) č. 1681/94 pre programy 1989 – 1993, 1994 – 1999 a 2000 – 2006, ktoré sú stále otvorené v IMS, zrušiť, ak sa zistí, že nedošlo k nezrovnalosti?

Odpoveď: Úrad OLAF dôsledne neprijíma žiadosti o zrušenie nezrovnalostí týkajúcich sa programových období pred rokmi 2007 – 2013 a namiesto toho povoľuje uzavretie takýchto prípadov. Dôvody tohto odmietania súvisia s potrebou útvarov Komisie (vrátane úradu OLAF) zabezpečiť riadnu, presnú a správnu výsledovateľnosť informácií, ktoré majú priamy finančný vplyv na rozpočet EÚ. V skutočnosti sa v prípade programových období pred rokmi 2007 – 2013 povinnosť oznamovať nezrovnalosti riadi účtovným prístupom, pričom informácie o finančných aspektoch nezrovnalostí (a o všetkých súvisiacich postupoch vymáhania, súdnych alebo správnych postupoch) sú rozhodujúce pre ich finančné urovanie. Vzhľadom na to, že zrušením prípadu nezrovnalosti sa z IMS odstránia všetky informácie, ktoré by umožnili jeho správne sledovanie, nie je to prijateľné riešenie.

Tento výklad oznamovacej povinnosti je v súlade aj s ustanoveniami článku 5 nariadenia (ES) č. 1681/94: „Počas dvoch mesiacov nasledujúcich po skončení každého štvrtroka členské štáty informujú Komisiu, s odkazom na všetky predošlé oznámenia vykonané na základe článku 3, o postupoch, ktoré boli zavedené po všetkých predtým oznámených nezrovnalostiach, a o dôležitých zmenách, ktoré z nich vyplývajú, vrátane: [...]

- dôvodov pre upustenie od konania na účely spätného získania prostriedkov; Komisia je v najvyššej možnej miere informovaná pred prijatím rozhodnutia,
- všetkých upustení od trestných stíhaní.

Členské štáty oznámia Komisii správne a súdne rozhodnutia, alebo ich hlavné body, týkajúce sa ukončenia týchto konaní.“

17. Pole 2.1.17 IMS

Otázka: Aký význam má „záznam“ EDES v poli 2.1.17 IMS?

Upozorňujeme, že pole 2.1.17 sa v budúcnosti premenuje na „záznam EDES-IMS“.

Odpoveď: (Ako sa opisuje aj v [prílohe IV](#) k tejto príručke) Komisia a iné inštitúcie, agentúry a orgány EÚ (zodpovední povoľujúci úradníci)¹⁰³, napr. v súvislosti s postupom obstarávania, prostredníctvom EDES a s použitím rozhrania EDES/IMS skontrolujú, či v IMS existuje zhoda/záznam o príslušnom hospodárskom subjekte (subjektoch).

Keď zodpovední povoľujúci úradníci vykonávajú kontroly prostredníctvom rozhrania EDES/IMS, skontrolujú informácie v IMS o otvorených a uzavretých prípadoch k 1. januáru 2016 (čo zodpovedá dátumu nadobudnutia účinnosti zmeny [nariadenia o rozpočtových pravidlách](#) z roku 2016).

V prípade záznamu IMS príslušný povoľujúci úradník informuje úrad OLAF. Úrad OLAF potom aktivuje pole 2.1.17 IMS¹⁰⁴ pre prípad nezrovnalosti, pre ktorý sa našiel záznam IMS. Tým sa spustí automatické e-mailové oznámenie príslušnému oznamujúcemu orgánu. Úrad OLAF zároveň skontroluje, či je hospodársky subjekt v rámci IMS zapojený do iných prípadov. Úrad OLAF potom zašle e-mail úradníkovi IMS príslušnej krajiny a správcovi (správcovi) IMS príslušného oznamujúceho orgánu, v ktorom uvedie prehľad prípadov nezrovnalostí, v ktorých sa príslušný hospodársky subjekt vyskytuje, a požiada ich, aby:

- na svojej strane dôkladne skontrolovali, či sa „záznam“ EDES môže týkať iných prípadov v IMS,
- overili, či sú prípady v IMS úplné a aktuálne,
- v prípade potreby aktualizovali prípady v IMS.

Úrad OLAF informuje povoľujúceho úradníka, ktorý prostredníctvom EDES identifikoval záznam IMS:

- že sa vykonali uvedené kroky,
- o lehote, ktorú má oznamujúci orgán na aktualizáciu prípadov,
- že úrad OLAF (tím IMS) môže:
 - poskytnúť základné informácie o celkovom procese oznamovania nezrovnalostí,
 - podať vysvetlenia k príslušným prípadom,
 - nadviazať kontakty medzi orgánom, ktorý oznámil prípady IMS, a povoľujúcim úradníkom.

¹⁰³ Prístup do systému EDES majú nielen povoľujúci úradníci Komisie, iných inštitúcií, agentúr a orgánov EÚ, ale aj spoločných podnikov zriadených EÚ ako verejno-súkromné partnerstvá v zmysle [nariadenia o rozpočtových pravidlách](#), a preto môžu takisto používať rozhranie EDES/IMS.

¹⁰⁴ Pole 2.1.17 sa zaviedlo s verziou IMS 5.25 (do prevádzky bola uvedená 13. júna 2023).

Na základe konečných dostupných informácií by mohol zodpovedný povolujujúci úradník v prípade potreby začať postup vylúčenia v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách (vrátane zapojenia výboru EDES) s cieľom zaregistrovať prípad vylúčenia v databáze EDES. Úrad OLAF sa na tomto procese nepodieľa. Orgán, ktorý oznámil prípad IMS, nemusí byť informovaný o prípadnom začatí postupu vylúčenia ani o jeho výsledku. Zoznam vylúčených hospodárskych subjektov je však v najzávažnejších prípadoch uverejnený na internetovej stránke Komisie.

Z uvedeného vyplýva, že aktivácia poľa 2.1.17 IMS nemá priamy vplyv na hospodársky subjekt, pretože informuje len o tom, že subjekt, ktorý kontroluje zodpovedný povolujujúci úradník, je zapojený do nezrovnalosti týkajúcej sa finančných prostriedkov v rámci zdieľaného riadenia. To, či bude hospodársky subjekt v konečnom dôsledku dotknutý prípadným opatrením EDES, závisí od prípadného rozhodnutia povolujujúceho úradníka; ak by bol hospodársky subjekt vylúčený z financovania EÚ v rámci priameho a nepriameho riadenia, toto vylúčenie bude viditeľné na webovom sídle EDES, a nie v IMS. Záznam IMS nemá v tejto súvislosti žiadny právny vplyv.

Pole 2.1.17 IMS zostáva aktívne, kým ho úrad OLAF nedeaktivuje. Aby sa zaručila výsledovateľnosť postupu a na štatistické účely ho úrad OLAF deaktivuje len vtedy, keď sa aktivovalo omylom alebo ak sa prípad odstráni pri anonymizácii.

18. Oznamovanie prípadov obchádzania

Otázka: Ako sa majú v IMS oznamovať prípady „obchádzania“ v prípade financovania poľnohospodárstva (prípady „umelo vytvorených podmienok“)?

Odpoveď: Úrad OLAF vypracoval nasledujúce typológie nezrovnalostí, ktoré sa majú použiť v prípadoch obchádzania v rámci poľa 6.8 IMS:

- „umelo vytvorené podmienky: umelé delenie majetku, poľnohospodárskych podnikov alebo vytváranie prepojených spoločností s cieľom splniť podmienky na získanie (väčšej) finančnej pomoci“,
- „umelo vytvorené podmienky: umelé založenie spoločnosti s cieľom splniť podmienky účasti“,
- „umelo vytvorené podmienky: umelá registrácia ako poľnohospodár“,
- „umelo vytvorené podmienky: iné“.

Tieto kategórie pokrývajú väčšinu prípadov umelo vytvorených podmienok.

19. Oznamovanie nezrovnalostí v rámci „financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi“

Otázka: Ako by sa v súvislosti s financovaním, ktoré nie je spojené s nákladmi, mali určiť sumy, ktoré členské štáty potrebujú oznámiť prostredníctvom IMS?

Odpoveď: Od členských štátov sa vyžaduje, aby v IMS uviedli informácie o finančnom vplyve nezrovnalostí (vrátane tých, ktoré sa týkajú financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi). Ako sa uvádza v oddiele 2 [prílohy XII k NSU](#) (vzor elektronického oznamovania prostredníctvom IMS)¹⁰⁵, sumy, ktoré sa majú oznamovať v IMS, sú suma „výdavkov“ (v členení na príspevok EÚ a vnútroštátny príspevok) a „suma nezrovnalostí“ (v členení na príspevok EÚ a vnútroštátny príspevok).

Financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi, možno použiť na dvoch rôznych úrovniach:

- (Financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi, na úrovni EÚ/„vyššia úroveň“): EÚ podporuje členský štát prostredníctvom systému financovania, ktorý nie je viazaný na náklady na realizáciu konkrétnych operácií/projektov.
- (Granty vo forme financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi/„nižšia úroveň“): členský štát poskytuje prijímateľom granty vo forme financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi¹⁰⁶.

V prípade financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, je náhrada výdavkov (zo strany EÚ voči členskému štátu, resp. zo strany členského štátu voči prijímateľom) založená na splnení podmienok alebo dosiahnutí cieľov (výsledkov).

Nezrovnalosti sa môžu vyskytnúť na jednej z dvoch uvedených úrovní. Môže k nim dôjsť napríklad na úrovni celkového systému financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, alebo na úrovni jednotlivej operácie/projektu, ktorý prispieva k celkovému (alebo individuálnemu) cieľu (cieľom). Po zistení nezrovnalosti v súvislosti s financovaním, ktoré nie je spojené s nákladmi, sa určenie sumy nezrovnalosti (vo vzťahu k celkovej sume výdavkov) stáva zložitejšou a komplexnejšou úlohou, pretože platby sa vykonali na základe vopred stanovených výsledkov alebo výstupov, nie konkrétnych nákladov. Existujú však spôsoby kvantifikácie a určenia súm nezrovnalostí, ktoré sú v súlade s povahou financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, založenou na výkone (dokonca aj pri absencii tradičného overovania na základe nákladov). Pri určení sumy nezrovnalosti by pomohlo napríklad porovnanie skutočného dosiahnutia výsledku alebo cieľa (na ktorý má nezrovnalosť vplyv)¹⁰⁷ s vopred stanoveným výsledkom alebo cieľom, na ktorý je platba viazaná (ako je stanovené v systéme výkonnosti alebo v dohode), pričom výpočet podielu finančných prostriedkov, ktorý zodpovedá nedosiahnutej časti dohodnutého výsledku.

¹⁰⁵ A článok 3 ods. 3 delegovaných nariadení Komisie (EÚ) [2024/205](#) a [2024/204](#).

¹⁰⁶ Alebo vo forme zjednodušeného vykazovania nákladov, alebo na základe skutočne vynaložených nákladov.

¹⁰⁷ Napríklad z dôvodu manipulácie verejnej súťaže zo strany jedného prijímateľa nie je splnená daná podmienka konkrétného systému financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, na ktorú je viazaná platba vo výške 10 % systému.

20. Správne konanie zamerané na preukázanie úmyselnosti správania a súvisiaca klasifikácia nezrovnalosti v IMS

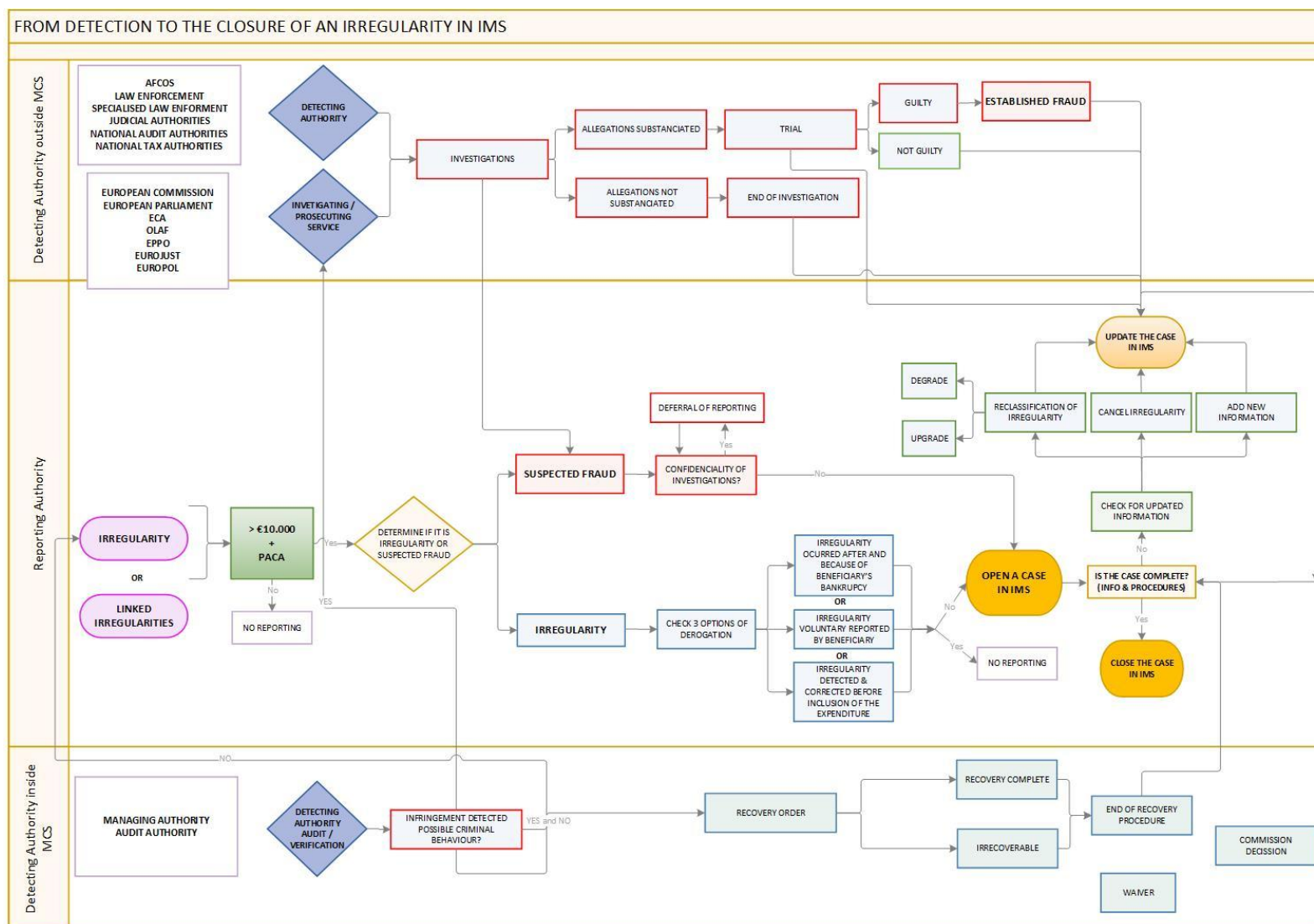
Otázka: Aký konkrétny príklad správneho konania začatého s cieľom zistiť úmyselnosť protiprávneho konania, ktoré viedlo k jeho potvrdeniu, možno uviesť?

Odpoveď: Podnikateľ, ktorý už dosiahol uplatňovaný limit na získanie podpory EÚ, použil na podanie žiadosti o ďalšiu podporu prepojenú spoločnosť, ktorú nepravdivo prezentoval ako nezávislý subjekt. Tieto dva subjekty konali v spoločnom hospodárskom záujme.

Počas správneho konania vedeného platobnou agentúrou bol prípad klasifikovaný ako IRQ3 (prechodný stav: „podozrenie z podvodu“). Neskôr sa správnym rozhodnutím podpísaným generálnym riaditeľom platobnej agentúry potvrdilo, že podmienky, na ktorých bola založená žiadosť podnikateľa o financovanie, boli vytvorené umelo s cieľom obísť limit financovania. Platobná agentúra žiadosť zamietla. Keďže žiadateľ nepodal žiadnu námietku, prípad sa v IMS uzavrel s klasifikáciou IRQ4 (preukázaná úmyselná nezrovnalosť).

Prípad nebolo možné uzavrieť ako IRQ5 (podvod preukázaný ako výsledok trestného konania) alebo IRQ2 (správna nezrovnalosť), pretože manipulácia bola úmyselná, štruktúrovaná a finančne významná, t. j. prekročila rozsah typického porušenia.

PRÍLOHA III. VÝVOJOVÝ DIAGRAM – OD ZISTENIA PO UZAVRETIE NEZROVNALOSTI V IMS

PRÍLOHA IV. SYSTÉM VČASNÉHO ODHAĽOVANIA RIZIKA A VYLÚČENIA (EDES)

EDES je systém zriadený Komisiou s cieľom posilniť ochranu finančných záujmov EÚ a zabezpečiť správne finančné riadenie. Zameriava sa na nespoľahlivé osoby alebo subjekty, ktoré žiadajú o finančné prostriedky EÚ alebo majú uzavreté právne záväzky s Komisiou alebo inými inštitúciami, orgánmi, úradmi alebo agentúrami EÚ¹⁰⁸. Systém EDES od 1. januára 2016 nahradil bývalý systém včasného varovania a centrálnu databázu vylúčených subjektov.

EDES zahŕňa:

- včasné odhalenie osoby alebo subjektu, ktoré predstavujú riziko ohrozujúce finančné záujmy EÚ,
- vylúčenie osoby alebo subjektu zo získavania finančných prostriedkov EÚ a/alebo uloženie peňažnej sankcie,
- v najzávažnejších prípadoch uverejnenie informácií o vylúčení a prípadnej peňažnej sankcii na internetovej stránke Komisie s cieľom posilniť ich odrádzajúci účinok.

Zriaďuje sa medziinštitucionálny výbor, ktorý má zaručiť centrálnu posudzovanie skutočností („predbežná právna klasifikácia“) a vydať odporúčanie povolujúcemu úradníkovi EÚ pred prijatím rozhodnutia o vylúčení a/alebo uložení finančnej sankcie subjektu. Ústredným bodom postupu vo výbore je námietkové konanie, ktoré sa musí uskutočniť pred prijatím akéhokoľvek opatrenia, ktoré môže nepriaznivo ovplyvniť práva dotknutej osoby alebo subjektu.

EDES zahŕňa aj centrálnu databázu („databáza EDES“), ktorú spravuje Európska komisia a v ktorej sú uložené všetky informácie týkajúce sa včasného odhalenia, vylúčenia a uloženia finančných sankcií.

V nariadení o rozpočtových pravidlách z roku 2024¹⁰⁹ (články 137 až 145) sa stanovujú pravidlá a postupy, ktoré sa majú dodržiavať pri určovaní toho, či sa majú prijať opatrenia EDES týkajúce sa osoby alebo subjektu, ktoré predstavujú hrozbu pre finančné záujmy EÚ.

V prípade, že sa zaznamená prípad včasného odhalenia, existuje len podozrenie rizika, ktoré vedie k zvýšenému monitorovaniu dotknutej osoby alebo subjektu. Naopak, vylúčenie osoby alebo subjektu a/alebo uloženie finančných sankcií sa zakladá na zistených skutočnostiach a nálezoch vrátane konečných rozsudkov alebo konečných správnych rozhodnutí, a ak neexistujú, na predbežnej právnej kvalifikácii vykonanej výborom EDES. [Nariadením o rozpočtových pravidlách z roku 2024](#) (článok 138 ods. 1) sa pridali ďalšie dôvody na vylúčenie (konflikt záujmov, podnecovanie k nenávisti, odmietnutie spolupráce).

¹⁰⁸ Spoločné podniky zriadené EÚ majú takisto prístup k EDES a využívajú ho. Pozri článok 41 [delegovaného nariadenia Komisie \(EÚ\) 2019/887](#) z 13. marca 2019 o vzorovom nariadení o rozpočtových pravidlách pre subjekty verejno-súkromného partnerstva uvedené v článku 71 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) [2018/1046](#) (Ú. v. EÚ L 142, 29.5.2019, s. 16).

¹⁰⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) [2024/2509](#) z 23. septembra 2024 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie (prepracované znenie, Ú. v. EÚ L, 26.9.2024). Nariadenie o rozpočtových pravidlách z roku 2024 nadobudlo účinnosť 29. septembra 2024 a uplatňuje sa od 30. septembra 2024.

EDES v rámci zdieľaného riadenia

Rozsah použitia EDES pri priamom a nepriamom riadení je v súčasnosti stále veľmi obmedzený. V súčasnosti je možné prijať opatrenia EDES (t. j. včasné odhalenie, vylúčenie, finančné sankcie) voči účastníkom a príjemcom finančných prostriedkov v rámci zdieľaného riadenia, ale len vtedy, ak sú uvedené subjekty zároveň účastníkmi alebo príjemcami v rámci priameho alebo nepriameho riadenia.

Nariadením o rozpočtových pravidlách z roku 2024 sa zaviedli nové ustanovenia, ktorými sa rozširuje rozsah pôsobnosti EDES na finančné prostriedky vyplatené v rámci zdieľaného riadenia¹¹⁰. Tieto ustanovenia, ktorými sa stanovuje čiastočná uplatniteľnosť systému vylúčenia na zdieľané riadenie (článok 130 nariadenia o rozpočtových pravidlách z roku 2024), sa budú uplatňovať až po prechodnom období, t. j. len na programy prijaté alebo financované od 1. januára 2028 (článok 277 ods. 1 nariadenia o rozpočtových pravidlách z roku 2024) a za podmienok stanovených v článku 138 ods. 2 nariadenia o rozpočtových pravidlách z roku 2024. EDES sa bude vzťahovať na zdieľané riadenie len v prípade najzávažnejších pochybení (podvod, korupcia atď.) a v prípade konečných rozsudkov alebo správnych rozhodnutí alebo zistení preukázaných na úrovni EÚ (OLAF, EDA, EPPO).

Ustanoveniami nariadenia o rozpočtových pravidlách týkajúcimi sa EDES [článok 144 ods. 2 písm. d)] sa vyžaduje, aby subjekty, ktoré plnia rozpočet v rámci zdieľaného riadenia, poskytovali Komisii informácie o prípadoch zistených podvodov a/alebo nezrovnalostí a následných opatreniach, ak sa to stanovuje v pravidlách platných v jednotlivých odvetviach. Informácie oznámené Komisii prostredníctvom systému riadenia nezrovnalostí (IMS), ak sa zasielanie informácií vyžaduje na základe pravidiel platných v jednotlivých odvetviach, sa môžu použiť na účely EDES (článok 147 ods. 1 nariadenia o rozpočtových pravidlách z roku 2024).

Príslušný povoluujúci úradník/verejný obstarávateľ EÚ môže využívať údaje v IMS prostredníctvom rozhrania EDES-IMS, ktoré funguje od 1. januára 2017. Napríklad pred podpísaním rozhodnutia o zadaní zákazky v rámci postupu verejného obstarávania môžu Komisia a iné inštitúcie, agentúry a orgány EÚ prostredníctvom rozhrania EDES-IMS skontrolovať, či sa daný hospodársky subjekt nezúčastňuje na nezrovnalosti. Ak o kontrolovanom subjekte existuje záznam v IMS, povoluujúci úradník informuje úrad OLAF. Úrad OLAF skontroluje, či sa daný subjekt zúčastňuje na iných prípadoch v IMS, a aktivuje príslušné pole IMS¹¹¹. Aktiváciou poľa IMS sa automaticky spustí e-mailové oznámenie príslušnému (-ým) oznamujúcemu (-im) orgánu (-om). Úrad OLAF kontaktuje úradníka IMS dotknutého (-ých) členského (-ých) štátu (-ov) a správcov IMS príslušného (-ých) oznamujúceho (-ich) orgánu (-ov), aby skontroloval, či sú informácie v IMS o prípade (-och) aktuálne, a v prípade potreby požiadal o aktualizáciu v krátkej lehote (v súlade s článkom 147 ods. 2 nariadenia o rozpočtových pravidlách z roku 2024). Až potom by príslušný povoluujúci úradník mohol zohľadniť dostupné informácie, t. j. prípadne začať postup vylúčenia.

¹¹⁰ A priameho riadenia s členskými štátmi.

¹¹¹ Ide o pole 2.1.17 IMS. Pozri aj odpoveď na otázku 17 v prílohe II k tejto príručke.

Keď rozšírenie EDES na zdieľané riadenie na začiatku roka 2028 nadobudne účinnosť, zodpovedný povolujujúci úradník bude môcť vylúčiť účastníkov a príjemcov finančných prostriedkov v rámci zdieľaného riadenia¹¹², ak budú uznaní vinnými z najzávažnejších pochybení: podvod, korupcia, zločinecká organizácia, pranie špinavých peňazí, terorizmus, detská práca, obchodovanie s ľuďmi a porušenie konfliktu záujmov¹¹³. Na tento účel a v súvislosti s týmito situáciami vylúčenia musia orgány členských štátov zaslať Komisii prostredníctvom akéhokoľvek oficiálneho kanála, ako je napríklad IMS, informácie o skutočnostiach a zisteniach stanovených v súvislosti s konečnými rozsudkami alebo konečnými správnymi rozhodnutiami, len čo sa o príslušných informáciách dozvedia. Členské štáty musia zaslať ďalšie potrebné informácie, ktoré si vyžiada Komisia a ktoré sa týkajú posúdenia potreby administratívnych opatrení v rámci EDES.¹¹⁴

Od roku 2016 majú všetky osoby a subjekty, ktoré plnia rozpočet v rámci zdieľaného riadenia, prístup do databázy EDES. Takýto prístup im má umožniť overiť, či v systéme existuje rozhodnutie o vylúčení (prijaté na úrovni EÚ povoľujúcim úradníkom), s cieľom zohľadniť tieto informácie podľa potreby a na vlastnú zodpovednosť pri zadávaní zákaziek alebo výbere prijímateľov na čerpanie finančných prostriedkov Únie. Podľa článku 144 ods. 5 [nariadenia o rozpočtových pravidlách z roku 2024](#) v prípade programov prijatých alebo financovaných od 1. januára 2028 musia orgány členských štátov, ktoré plnia rozpočet v rámci zdieľaného riadenia, s cieľom zabezpečiť účinné vykonávanie EDES presadzovať vylúčenia zaznamenané v databáze EDES počas celého obdobia trvania vylúčenia. Pri predkladaní žiadostí o platbu v rámci zdieľaného riadenia musia riadiace orgány zabezpečiť, aby tieto žiadosti nezahŕňali výdavky súvisiace s vylúčenými osobami alebo subjektmi (článok 138 ods. 2 posledný pododsek [nariadenia o rozpočtových pravidlách z roku 2024](#)). Ak sú takéto výdavky zahrnuté, žiadosť o platbu nebude uhradená (odôvodnenie 107 [nariadenia o rozpočtových pravidlách z roku 2024](#)). Rozhodnutie o vylúčení sa vzťahuje len na budúce právne záväzky. Preto sa musia uhradiť platby za splnené právne záväzky podpísané pred rozhodnutím o vylúčení.

¹¹² V rámci zdieľaného riadenia sa bude EDES vzťahovať nielen na i) účastníkov a príjemcov, ale aj na ii) subdodávateľov a akékoľvek iné subjekty, spôsobilosti ktorých účastník využíva, a iii) konečných užívateľov výhod a pridružené spoločnosti vylúčeného subjektu (článok 137 ods. 2 [nariadenia o rozpočtových pravidlách z roku 2024](#)).

¹¹³ Tento zoznam je vymedzený v článku 138 ods. 1 písm. c) bode iv) a písm. d) [nariadenia o rozpočtových pravidlách z roku 2024](#).

¹¹⁴ Podľa článku 36 ods. 8 [nariadenia o rozpočtových pravidlách z roku 2024](#).